BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
20 G
13
M

6. 20. G. 13

# De ſacris diebus Carmelitæ opus aureum

Coll: Rom Soc. Jes. cat.

*Quiſquis Chriſtianus es, hos Faſtos legito, Ritus Eccleſiæ, Celebritatum origines, illorum uitam, quos in cælum merita uocauerunt, & tu diſcito, & liberos tuos (ſiqui ſunt) doceto, uel diſcipulis tuis interpretator. Si ſecus feceris, impietatis reus eſto.*

Inscr.

Mediolani apud Caluum
M. D. XL.

ROMA
VITTORIO EMANUELE

# ILLVSTRISSIMO FRANCISCO FERDINANDO AVALO PISCARIAE PRINCIPI F. MINICIVS CALVVS S. P. D.

NOn ignoras Ioannem Iacobum Raynoldum ea eſſe præditum integritate, religione, & ſacrarum literarum peritia, ut paucis admodum cedere debeat. Is me pro noſtra neceſſitudine non ſemel eſt adhortatus, ut ea potius imprimenda curarem, quæ ad pueros Chriſtianis moribus imbuendos facerent, quàm quæ ad fabulas & poetarum figmenta. ſic enim affirmabat gratum me facturum Parenti tuo Principi (ut omnia complectar) optimo, qui in hoc maxime incumberet, ut tu ſæpius manibus uerſes, quæ noſtræ religioni, cuius ipſe eſt propugnator acerrimus, magis conueniant, quàm quæ ab illa prorſus abhorrent. Ego uero quamprimum illi morem gerere ſtatui, ubi ſeſe offerret occaſio, eo quidem libentius, quòd id ipſum nullo adhortante, multo antea in animum induxeram. Data igitur occaſione, Chriſtianorum uoluminum ſupellectilem diligenter explorans, Carmelitæ Faſtos elegi, quos excuderem. & uideor mihi, ſi nonnihil gloriari licet, recte deliberaſſe, cum ſit hoc

opuſculum cunctis tam utile, quàm neceſſarium. Quid enim ab his, qui ſe Chriſtianos eſſe profitemur, magis alienum, quàm Faſtos Ouidianos lectitare, atque inde non meras tantum nugas diſcere, ſed ea etiam, quæ pueriles animos malis moribus inficiant & labefactent? Quid turpius, quàm ridiculos et impios priſcorum ritus callere, noſtros uero, qui nobis ad ſempiternam uitam aditum patefaciunt, ignorare? Quotus quiſq; in tanta adoleſcentum multitudine reperiatur, qui comperta habeat illorum geſta, quos, quia ſe pro Chriſto fortiſſime geſſerint, ac ei tandem ſe deuouerint, in diuorum numero habemus? Herculis labores, Alexandri Macedonis, uel Cæſaris egregia facinora nemo eſt qui ſcire non concupiſcat. uitam uero eorum, qui ſanctiſſime uixerunt, conniuentibus oculis omnes prætereunt. Præclarius ſanè nobiſcum ageretur, ſi aliquo edicto cauerent Principes, ut pueri Chriſtianæ diſciplinæ primos annos impenderent, ne uitæ ſuæ initium ducerent à falſorum numinum cognitione, & delirationibus poetarum. Sapienter quidem Spartanorum Rex Ageſilaus interroganti cuidam, quæ potiſſimum pueros diſcere oporteret, reſpondit, quibus uiri facti uterentur. quandoquidem fruſtra in his cognoſcendis tempus abſumimus, quæ nulli unquam uſui nobis ſint futura. His uero Faſtis equidem non uideo, quid magis conferat ad eam uitæ rationem ineundam, per quam dum uiuimus, probi & habeamur & ſimus, uita ue[illegible], beati ſempiterno æuo fruamur. Nemo ſcilicet tam ſaxeus erit, qui ex his, quorum geſta animo infixerit, aliquem ſibi imitandum proponere nolit. quod ſi minus fa-



[stamp]

*cere uoluerit, hoc cærte lucrabitur, ut de* Eccleſiæ *Chriſtianæ celebritatibus ſic loqui poſsit, ut habeatur Chriſtianus.* Niſi *uererer ne oratio mihi deeſſet, de huius operis utilitate plura dicerem, atq; planum facerem initium ſtudiorum non magis ab* Homero *&* Virgilio *ſumendum, quàm ab huiuſmodi libris, qui honeſtæ uitæ optima iaciunt fundamenta, qui à teneris unguiculis ad ſalutem, uiam tutiſsimam nobis aperiunt, & exempla ſaluberrima ob oculos ponunt.* De *auctore item non pauca in medium afferrem, de ſanctitate præſertim, multiplici doctrina, ſingulari, qualem tamen ea tempora ferebant, eloquentia.* Sed *quantus fuerit, me quoq; tacente, eius monimenta per orbem totum diuulgata, & ab omnibus comprobata ſatis teſtantur.* Illud *unum ſilentio tranſeundum non uidetur, hos illum* Faſtos *morte præreptum caſtigare non potuiſſe.* Et *facile adducor, ut credam, hunc quoq; mandaſſe, ut cremarentur, utpote quibus extremam manum non addidiſſet. editi tamen fuerunt ab alio Carmelita mihi non ignoto, cui quanq̃ manes illius ſubiratos puto, noſtræ tamen ſunt partes ei plurimum debere, cum præſtet hos inemendatos habere, quàm nullos.* Te *uero ut huiuſmodi libellum in delicijs habeas longa oratione exhortarer, niſi perſpectiſsimum haberem te in ſacras literas iam nunc animum ſic intendere cœpiſſe, ut in illis non minus, quàm in alijs omnibus uirtutum generibus ſis non parum progreſſurus. hoc de te nobis promittit egregia iſta indoles & inſti , & paterni ac materni generis ſplendor ille clariſsimus. ad hoc etiam te extimulabit quotidie parentis tui pietas in*

*deum cunctis notiſsima, ac bellici pro eo labores non ſemel ſuſcepti.* Exacuet præterea non mediocriter VICTORIA *illa ſine honoris præfatione nunquam nominanda, Patrui tui Piſcariæ Principis uxor innocentiſsima, huic ſacrarum literarum ſtudio ſic addicta, ut de harum peritia cũ peritiſsimo quoq; contendat, ac eo nomine omnes homines conuerterit in admirationem ſui, de qua nemo non prædicat, e cælo ad nos eſſe delapſam, ut ſit nobis ſanctitatis exemplum. Sed ſatius eſt de illa hoc in loco prorſus tacere, q̃ tot & tantas uirtutes uerbis explicare non poſſe.* Ad *te redeo, quem, pro tuo religionis ſtudio, hoc opus perlecturum confido, & tum magis exoſculaturum, cum planè ſenſeris, quantum proſit & delectet. Delectabit, ut nihil ſupra, ſacrarum hiſtoriarum ſeries, & grata uarietas. proderit multarum celebritatum cauſas & originem cognoſcere, multoq́; etiam magis uidere, quanta alacritate ſanctiſſimi illi Martyres intolerabilia tormenta pertulerint, quanta fiducia crudeliſsimorum Tyrannorum rabiem eluſerint, quanta tandem animi præſtantia ſanguinem ſuum effuderint, ut Chriſto teſtimonium darent. Agnoſces in his* ALPHONSI AVALI *Patris tui Principis generoſiſsimi illam, quam nunq̃ ſatis mihi celebrare poſſe uideor, in Deum pietatem, & noſtræ religionis defendendæ ſtudium incredibile. In memoriam reuocabis tanta illum in Chriſtianos charitate flagrare, ut in huius nominis hoſtes arma non ſemel ut auidiſsime ſumpſerit, ita & feliciſsime. Recordaberis illius Victoriæ omnium quot unquam fuerunt, ſpecioſiſsimæ, quam ex immaniſsimis Tur*

*cis in ſuperiori* Pannonia *graſſantibus, reportauit, quos uno aditu atq; aduentu ita perterruit, ut de fuga prius capeſſenda, q̃ de committendo prælio cogitarint.* Videberis *inſuper illum uidere tam ſtrenuam* CÆSARI *in* Africa *contra* Barbaros Chriſtianis *excidium minitantes operam nauaſſe, ut illi nobiliſsimum* Africani *cognomen, ſibi perpetuum nomen pepererit.* Conſtans *fama eſt* Imperatorem Turcarum *hoc de illo iudicium facere, ut nihil magis affirmet incœptis ſuis obſtare.* Sed *abſit, ut in tam leui argumento laudes eius, qui in æterna gloria eſt, recenſere me uelle exiſtimes. in hæc paucula libens diuerti, ut perpetuo mecum gaudeas ex illo te eſſe natum, qui nihil ardentius optat, q̃* pro Chriſto *pugnare, & huc te pares, ut probes omnibus te tanti eſſe herois filium.* Hoc *ut facilius conſequaris, hic* libellus *præſtabit. Calcaria hic tibi ſubdet ſponte currenti, & ita inflammabit, ut tu quoque* Chriſto *militare uelis, & domeſticorum triumphorum titulis aſcribi.* Supereſt, *ut hilari fronte tuo nomini dicatum excipias, & in tuo ſacrario collo ces, ita tamen, ut ſicut* Iliadem Magnus Alexander, Pædiam Cyri Scipio, Brutus Demoſthenem, *ſemper in manibus habeas, & ita tibi familiarem reddas, ut* Raynoldo *noſtro tui obſeruantiſsimo & à patre tuo, ob ſingularem fidem (ut cæteras eius uirtutes omittam) & probitatem unice dilecto, quantum in eo proficias, ſæpiſsime declares, & cum* Franciſco Gutterio, *quem cum ſacrarum cerimoniarum peritia, tum compluribus alijs uirtutibus ornatum eſſe te non præterit, his de rebus crebros conferas ſermones, unde ille habeat* exploratum, *te hoc*

meo munuſculo, quod ex mea in te obſeruantia manauit, non mediocriter affici. Id quod ſi intellexero, ampliſsimum laborum meorum fructum collegiſſe me exiſtimabo. Vale. Mediolani ex ædibus noſtris.

Lector ne mireris, quòd ex codicibus hactenus excuſis quædam detraxerimus, nonnullos enim Diuos præteriuimus, non quia pari cultu digni non videantur, ſed minus noti ſunt, quoniam non æque coluntur vbiq; , ac cæteri. tu boni conſule, & nobis gratias (ſi placet) habebis, quòd te & labore legendi, quę minus neceſſaria erant, leuauimus, & impenſa.

Cautum eſt decretis Pauli . III . Pont . Max .
et Caroli . V . Cæſaris inuictiſsimi , ne quis , ſiue Chalcographus , ſiue Bibliopola hunc librum cum his ſcholiis in officina . J . Minicii Calui nunc primum excuſum uſpiam imprimat , vel ab aliis temere impreſſum vendat .

# F. BAPTISTAE MANTVANI CARMELITAE THEOLOGI PRAEFATIO IN LIBROS DE SACRIS DIEBVS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Relligioſa dies redigens in carmina ſacros
Lectorem moneo, ſi quis tamen iſtius vnq̃
Libri lector erit, ne fortè volumine in iſto
Numina falſa, lares ſtygios, infamia ſacra
Quærat, & ambages, deliramentáque Vatum.
Juppiter hic nullus, nulla eſt Saturnia Juno,
Nulla Venus, non ſtupra leges immunda Deorum.
Non habet hic Europa locum, non filia Solis,
Non Helenæ mater, nec Auerni principis vxor
Hic habitant. Liber iſte docet, quo tramite ad aſtra
Peruenere illi Heroes, quibus annuit arcem
Ætheream Pater omnipotens, quorum annua feſta
Terrigenæ accenſis faciunt ſolenniter aris.
Nec tamen hoc omneis fas eſt includere Diuos
Carmine, cum numero careant, inſignia vulgo

*Feſta magis, magis illuſtres hæc pagina ſanctos*
*Continet, & Regis diuûm, qui ſæcula fecit*
*Vltima, depulſis laribus celeberrima facta.*
*Ergo mihi nec vis, nec mens eſt omnia fandi,*
*Multáq; venturis poſt me dicenda relinquo.*
*Adde quòd ætherei ciues augentur in horas,*
*Et ſi fortè velis omnes celebrare, futurum eſt*
*Totus vt in cultu diuûm pertranſeat annus,*
*Quò fit, vt iſte labor ſcribendi extendere ſeſe*
*Poſſit in excreſcens vllo ſine fine volumen.*
*Hanc igitur nobis ſatis eſt abſoluere partem.*
*Iamq; mare hoc diuis ita perſuadentibus intrat*
*Noſtra ratis, date felices ad veſtra volanti*
*Littora, per ſcopulos, & per vada cærula curſus*
*Cœlicolæ magni, nec nos, dum quærimus aſtra,*
*Ire ſub infernę Stygis antra obſcura ſinatis.*

## DE CIRCVNCISIONE.

*CHriſtigenę regale genus, regalia feſta*
*Aduenêre, togas opus eſt proferre nitentes,*
*Atq; ſimul pōpis ad templa frequentibus ire.*

*Exornate lares, longo torrete ſuilla*
*Exta veru, genio licet indulgere, propinquis*
*Mittite dona inopes, vt eant communia totum*
*Gaudia per vulgus, menſis paſcantur opimis.*
*Vos locuples aperite penu, quibus horrea plena,*
*Ære graues loculi, varia quibus alite cortes*
*Mane fremũt, quibus in ſtabulis armenta gregeſq́;,*
*Huc conferte dapes. Quicquid dederîtis egeno*
*Fœnore centuplici reddet Deus. Ecce per agros*
*Quanta ſeges, dum tu dormis, tibi terra laborat,*
*Et Deus infundit campis per ſidera, tanquam*
*Per ſpeculas quaſdam cœli de limine fruges.*
*Prima dies noſtri (ſaluete) renaſcitur anni,*
*Qua circunciſus præcepto legis* IESVS
*Nomen adoratu dignum, venerabile, ſanctum,*
*Rettulit & fauſtum & felix, ſotéra quod ipſis*
*Significat Graijs, Itali dixere ſalutem*
*Siue ſaluti ferum, quæ congrua nomina magno*
*Vltima ſeruatum venit qui ſæcula, Chriſto.*
*Prima dies Iani tanto ſplendore coruſcat.*

*Ianus enim primo feciſſe vocabula menſi*
*Dicitur à priſcis, ſed qua de gente, vel vnde*
*Venerit, hoc noſtro nondum cognoſcitur æuo,*
*Propterea ſuper hoc aliquid memorabile fandum.*
*Ianus hic (vt perhibent) clara de ſtirpe Gigantum*
*Maximus ille fuit Noe, qui ſæcula Pyrrhæ*
*Deucalioneos fluctus præceſſit, & vndas*
*Ogygias, tantum nobis antiquior ille eſt.*
*Iſte igitur, quando terras abſorbuit ingens*
*Alluuies, monitu Diuûm recluſus in alto*
*Nauigio, cum prole ſua ſe credidit auſtro.*
*Aſt vbi iam poſito tumidum mare concidit æſtu*
*Suppleuit genus humanum, miſſiſq; colonis*
*Ad triplicis mundi fines, extremaq; regna,*
*Per mare Tyrrhenum vectus Tyberina petiuit*
*Oſtia, & aſcendens vbi nunc eſt Roma, locauit*
*Tybridis ad ripas Hetruſco in colle penates.*
*Et poſt fata ſui, collem menſemq; reliquit*
*Nominis hæredes, quod non abolebitur vnquam.*
*Ianus ei cognomen erat de nomine tractum.*

*Aſsy*

*Aſſyrio Jain, Vinum dixere Latini,*
*Ipſe etenim primus vitis viniq; repertor*
*Fertur, & id talis nomenclatura docebat.*
*Sed Jainum primi qui rectius illa ſonabant*
*Nomina dixerunt, mox littera tertia priſco*
*Pulſa loco fecit fraudato nomine Janum.*
*Fingitur eſſe biceps, quoniam duo ſæcula viſit,*
*Vnum quod pluuijs auctum mare ſuſtulit, Vnum*
*Quod ſucceſſit aquis, & ab hac propagine fluxit.*
*His, quæ de Jano canimus, facit inclyta magnam*
*Fama fidem, memorant etenim ſub principe Jano*
*Aequorea primum ſignata numiſmata puppi.*
*Iſta fuit puppis, quæ de fatalibus vndis*
*Eripuit terreſtre genus, ſobolemq; volantum.*
*Sed falluntur in his, quia non nouere parentum*
*Primorum annales Danai, vetereſq; Latini.*
*Sancte ſenex igitur nobis feliciter annos*
*Exordire. Puer ſupremi conditor æui*
*Eſto tuæ genti, noſtroq; ſalutifer æuo.*

## DE EPIPHANIA.

SExta dies ſplendore Magos gradiente per altũ
Aéra deducens toti ſpectacula mundo
Admiranda tulit, gentes ad ſidera verſis
Attonitæ ſtabant oculis, ſolémque putabant
Aduentaſſe nouum, qui non, quia nocte' dieq;
Spargebat latè radios, occumberet vnquam.
Stella nouo fulgore ardens veniebat ab ortu
Trans Tigrim, trãs Euphrátẽ, Babylona volando
Vidit, & Armenios dextra leuáq; relinquens
Turiferos Arabes, Syriæ bipatentibus alis
Ingruit, & tali votis famulata Magorum
Officio, nati ſtetit ad præſepia Chriſti.
Nec reges, vt opinor erant, nec enim tacuiſſent
Hiſtoriæ ſacræ auctores genus iſtud honoris,
Inter mortales, quo non ſublimius vllum.
Adde quòd Herodes, vt magnificentia regum
Poſtulat, hoſpitibus tantis regale dediſſet
Hoſpitium, ſecumq; lares duxiſſet in amplos.
Ille penès Perſas Magus eſt, qui ſidera norit,

Qui

*Qui ſciat herbarum vires, cultumꝙ Deorum,*
*Perſepoli facit iſta Magos prudentia triplex.*
*Adiungunt pleriꝗ (licet ſit credere vanum)*
*Eſſe opus ex natis illos, & matribus ortos.*
*Hi moniti patrum libris de ſemine gentis*
*Iudaicæ venturum hominem, qui regna per omnes*
*Porrigeret populos, orituráque ſidera eodem*
*Tempore, quę indicium nati, patriæꝗ domúsque*
*Mobilibus radijs facerent, in montibus altis*
*Peruigiles noctu cœlum obſeruare ſolebant.*
*Ut videre ignes Chriſto naſcente ſubortos,*
*Corripuere viam Regi tria dona ferentes.*
*Hæc tria ſunt, aurum fulgens regale metallum,*
*Tus redolens, quo feſta ſolet decorare ſacerdos,*
*Myrrháꝗ, qua tumulo tradenda cadauera inungũt.*
*Sic Magus à prima monſtrauit origine, quòd rex*
*Chriſtus erat, quòd mortalis, ſummúsꝗ ſacerdos.*
*Sunt qui luce velint iſta primordia ſignis*
*Tradita mirificis, dum connubialia feſta*
*Exhilarans Chriſtus laticem mutauit Iaccho.*

*Iſta dies rurſum cœlo labente reuerſa*
*Ad Iordanis aquas Chriſtum conſiſtere vidit,*
*Cum pater audito per cœlum murmure, Chriſtum*
*Eſſe ſuam docuit prolem, cum ſanctus apertis*
*Spiritus ablutum ſupra caput aſtitit alis.*
*Hæc Epiphaniam Graij ſolennia dicunt,*
*Quòd diuina prius ſoboles incognita nobis*
*Claruit, & tribus his facta eſt celeberrima cauſis.*
*Pauca loquar contra Solymos, contra impia corda*
*Leuigenûm, quo conſtet eos de tempore Chriſti*
*Nobiſcum ſenſiſſe, licet modo turpiter errent,*
*Cum veniſſe negant, paucis memorabimus ergo*
*Hiſtoriam, cuius noſter Suetonius auctor.*
*Cum regeret terrarum olim Nero Claudius orbem*
*Rumor ab Hebræis oriens peruaſerat omnem*
*Latè Aſiam penetrans vltra Gangetica regna,*
*Iudæa de gente virum Mauorte potentem*
*Venturum ſubito, terras qui cogeret omnes*
*Ferre nouas permutato rerum ordine leges.*
*Rumor hic implerat gentes, totóque oriente.*

*Fama volans in ſpem populos adduxerat iſtam.*
*Iſta fides Iudæûm animis ſic hæſerat, vt nil*
*Romanum imperium veriti, contemnere gentem*
*Auſoniam fuerint auſi, probriſq; Latinos*
*Irritare duces, ſtrictóque inuadere ferro.*
*Propterea Nero rex indignabundus, & ira*
*Percitus ardenti magno molimine bellum,*
*Quo genus id toto penitus depelleret orbe,*
*Miſit in Aſſyriam. Tum latè efferbuit æquor*
*Claſſe noua, cum patre Titus noua claſſica fecit*
*Clangere per Protei fluctus, per Agenoris oras.*
*Talia veridico memorat Suetonius ore.*
*Iſte furor tantus, tanta hæc audacia mouit*
*Iudæorum animos, quia tunc inſtare videbant*
*Tempora pacifici multum expectata Meſiæ,*
*Credebant ad ſe imperium deſcendere, & orbis*
*Terrarum ſe rectores, dominôſque futuros,*
*Non aliter ſe Romanis opponere vulgus*
*Suſtinuiſſet iners, neq; plebs ingloria contra*
*Cæſaream maieſtatem fruſtra arma leuaſſet.*

*Hæc igitur communis erat ſententia genti,*
*Apparere dies Chriſtum debere per illos,*
*Sed deluſa fuit, quia quanquam venerit, vt nos*
*Aſſerimus, non arma tamen regalia ſecum,*
*Non adduxit equos, neq; murice fulſit, & auro,*
*Vt fore credebant, tenui veſtitus amictu,*
*Atq; gerens perſonam inopis, per rura, per vrbes*
*Iuit, & ex oculis, vt quædam euanuit vmbra.*
*Et nunc aduentus Chriſti tranſiſſe fatentur*
*Tempora iam pridem, ſed quòd non venerit, aiunt*
*Eſſe ſuæ gentis ſcelera infelicia cauſam.*
*O genus inſipiens vnde hæc aoraſia fluxit?*
*Veſtra videns errata Deus ſi mittere Chriſtum*
*Inſtituit, cur non miſit? ſi mittere forſan*
*Non ſtatuit, quare aduentus prædicere tempus*
*Veridicum fecit veſtro de ſanguine vatem?*
*O cæcas omnino animas, peccata volentem*
*Tollere, & errores noſtros diſſoluere, fingunt*
*Effugiſſe hominum ſordes, quę amentia maior*
*Eſſe poteſt quàm nugari ſanare potentem*

*Omne*

*Omne genus morbi medicum languoribus ipſis*
*Offenſum non velle ægros inuiſere natos?*
*Infantem nouere Magi, Iudæa loquentem*
*Non cognouit, erat curis abſorpta profanis*
*Funditus, atq; graui ſomno reſoluta iacebat.*
*Felices ſaluete Magi, qui clara ſecuti*
*Sidera, vidiſtis puerum, qui ſidera fecit.*
*Sic vtinam nobis ſeſe poſt fata videndum*
*Præbeat, & greſſus noſtros in ſidera ducat.*

## DE SANCTO ANTONIO.

*SEptima poſt decimam torpentis frigore Iani*
*Antoni tibi feſta dies altaria cingunt*
*Frõdibus, hybernas quæ nõ timuere pruinas.*
*Laurus adeſt, ederę veniunt, peruinca, lacertis*
*Quę ſparſis proſerpit humi, redolentia myrti*
*Vimina, pacificę per templa ligantur oliuæ,*
*Et quos fama refert immortales, amaranthi.*
*Te memorant olim Satyros vidiſſe bicornes,*
*Panáq; capripedem, dum per deſerta vagaris*

*Inuia, trans Memphim, trans centũ mœnia portis*
*Inclyta; ſoliuagi luſtrans veſtigia Pauli.*
*Te memorãt nõ cũ Lapithis, quæ gloria parua eſt,*
*Non cum Centauris; ſed quod mirabile multò*
*Amplius eſt, cum Tartareis belialibus olim*
*Decertaſſe, ipſo ſtante ad ſpectacula Chriſto,*
*Qui quia te vidit pugnaſſe viriliter, ire*
*Continuo totum tua nomina fecit in orbem.*
*Tu ſatus in campis, vbi quondam mœnia magnus*
*Iecit Alexander domini ſeruantia nomen.*
*Diceris ignipotens, & fers incendia dextra,*
*Quòd tua vis ignẽ potis eſt extinguere ſacrum.*
*Et quia (res miranda) ſoles quandoq; proteruos*
*Et nimis infrenes, qui relligioſa malignis*
*Templa, domos animis audent violare, furenti*
*Aggrederis morbo, ſubitáque vredine torques.*
*Sæpius hoc aliâs, noſtro quoque tempore viſum*
*Non ſemel eſt, ſalit extemplò per viſcera peſtis*
*Ignea, & oſſa rapit, neruosq; imasq; medullas*
*Fulminis in morem vorat, in nihilumq; reſoluit,*

Et ſunt qui diuos auſint contemnere, necdum
Tot moniti exemplis homines aduertere poſſunt
Eſſe Deum, ſanctáſque animas humana potentes
Vlciſci ſcelera, atque animos cohibere furentes?
Cum demum tetricę poſt tot miracula vitę
Iam longæuus iter vellet conuertere ad aſtra
Diſcipulos circunſtantes ſermone potenti,
Quem dabat affecti cordis ſuauiſsimus ardor
Erudijt longum, conuerſus ad oſcula tandem
Aeternum dixit mea viſcera ſancta valete.
His dictis alacri tantam prætendere vultu
Lætitiam, & tanta viſus clareſcere luce eſt,
Ut iam cum ſuperis verſari, & viuere credi
Poſſet, & ante deum mutata aſſiſtere vita.
Dumq; ea ſic fierent, ſubitò velut vltima flamma
Quæ fugit aſſumpta penitus face, purior auro
Spiritus in tenues abiens ſe ſuſtulit auras.
Nunc colit, æternumq; colet ſublimia mundi
Culmina, perpetuæ gradiens per paſcua vitæ.
Et quoniam nox iſta vigil ſolet eſſe quotannis,

*Currite votorum memores, deponite lænas,*
*Rhenones, duplicesq; togas, accurrite nudi,*
*Et pulſo in lucem ſomno vigilate reuerſam.*
*Ponite ſegnitiem, ſurgit iam veſpera, flammis*
*Iam rogus in templi medio rutilantibus ardet.*
*Fallite colloquijs noctem, percurrite ſanctos*
*Qui coluere olim deſerta Aegyptia patres*
*Arſenium, Vitalem, Helenũ. quo tempore Paulus*
*Et quare ad ſteriles primus deuênit arenas,*
*Dicite. ſit ſermo vobis Euagrius, Efren,*
*Et Cronius, Magno de Beſſarione loquendum,*
*Pãbus, et Eulogius memoretur, et inclytus Hãmon*
*Ac reliqui, quorum conſors Antonius orcum*
*Vicit, & in terras fecit deſcendere Diuos.*
*Pergite. cum rapida cœli vertigine tempus*
*Euolat, & celeres ad curſum concitat horas.*
*Iam cecinit mediam volucris titania noctem,*
*Et Leo decedens ſummo declinat olympo.*
*Ne ſinite extingui flammas, date ligna miniſtri,*
*Et ramis onerate focos, opus ignibus altis*

Ex-

*Expugnare gelu, flatúsq; Aquilonis acuti,*
*Pergite, iam totus Chiron ſurrexit ab undis,*
*Incipit apparere Caper, iam Lucifer altus*
*Aſtra fugat, vicina dies albeſcit ab ortu,*
*Præcipitat Cancer, gelidis iam terminus vmbris.*
*Pyramides dudum magnæ tinnire parenti*
*Incipiunt. canit excubitor feruentius ales.*
*Matutinus adeſt, tyriáq; in veſte ſacerdos*
*Fert manibus calices, genibus procumbite flexis,*
*Atq; deum, ne vos tetrico pater arguat ore,*
*Quærite, & ad cœlum totas conuertite mentes.*
*Ite domum, nec vos hodie dementia cogat*
*Fingere perſonas, ſumptiſq; incedere laruis,*
*Sancta dies ſanctæ debet ſuccedere nocti.*

## DE SANCTO SEBASTIANO.

*Inclytus armorum ductor de nomine Graio,*
*Quod ſi quis uelit in noſtrã traducere linguã,*
*Dicet adorari dignum, venerabile, ſacrum,*
*Tractum nomen habens colitur, procedite turbę*

*Feſta magis, magis illuſtres hæc pagina ſanctos*
*Continet, & Regis diuûm, qui ſæcula fecit*
*Vltima, depulſis laribus celeberrima facta.*
*Ergo mihi nec vis, nec mens eſt omnia fandi,*
*Multáq; venturis poſt me dicenda relinquo.*
*Adde quòd ætherei ciues augentur in horas,*
*Et ſi fortè velis omnes celebrare, futurum eſt*
*Totus vt in cultu diuûm pertranſeat annus,*
*Quò fit, vt iſte labor ſcribendi extendere ſeſe*
*Poſsit in excreſcens vllo ſine fine volumen.*
*Hanc igitur nobis ſatis eſt abſoluere partem.*
*Iamq; mare hoc diuis ita perſuadentibus intrat*
*Noſtra ratis, date felices ad veſtra volanti*
*Littora, per ſcopulos, & per vada cærula curſus*
*Cœlicolæ magni, nec nos, dum quærimus aſtra,*
*Ire ſub infernę Stygis antra obſcura ſinatis.*

## DE CIRCVNCISIONE.

*CHriſtigenę regale genus, regalia feſta*
*Aduenêre, togas opus eſt proferre nitentes,*
*Atq; ſimul pōpis ad templa frequentibus ire.*

Exornate lares, longo torrete ſuilla
Exta veru, genio licet indulgere, propinquis
Mittite dona. inopes, vt eant communia totum
Gaudia per vulgus, menſis paſcantur opimis.
Vos locuples aperite penu, quibus horrea plena,
Ære graues loculi, varia quibus alite cortes
Mane fremũt, quibus in ſtabulis armenta gregeſq́;,
Huc conferte dapes. Quicquid dederîtis egenó
Fœnore centuplici reddet Deus. Ecce per agros
Quanta ſeges, dum tu dormis, tibi terra laborat,
Et Deus infundit campis per ſidera, tanquam
Per ſpeculas quaſdam cœli de limine fruges.
Prima dies noſtri (ſaluete) renaſcitur anni,
Qua circunciſus præcepto legis IESVS
Nomen adoratu dignum, venerabile, ſanctum,
Rettulit & fauſtum & felix, ſotéra quod ipſis
Significat Graijs, Itali dixere ſalutem
Siue ſalutiferum, quæ congrua nomina magno
Vltima ſeruatum venit qui ſæcula, Chriſto.
Prima dies Iani tanto ſplendore coruſcat.

*Janus enim primo feciſſe vocabula menſi*
*Dicitur à priſcis, ſed qua de gente, vel vnde*
*Venerit, hoc noſtro nondum cognoſcitur æuo,*
*Propterea ſuper hoc aliquid memorabile fandum.*
*Janus hic (vt perhibent) clara de ſtirpe Gigantum*
*Maximus ille fuit Noe, qui ſæcula Pyrrhæ*
*Deucalioneos fluctus præceſſit, & vndas*
*Ogygias, tantum nobis antiquior ille eſt.*
*Iſte igitur, quando terras abſorbuit ingens*
*Alluuies, monitu Diuûm recluſus in alto*
*Nauigio, cum prole ſua ſe credidit auſtro.*
*Aſt vbi iam poſito tumidum mare cóncidit æſtu*
*Suppleuit genus humanum, miſſiſq; colonis*
*Ad triplicis mundi fines, extremáq; regna,*
*Per mare Tyrrhenum vectus Tyberina petiuit*
*Oſtia, & aſcendens vbi nunc eſt Roma, locauit*
*Tybridis ad ripas Hetruſco in colle penates.*
*Et poſt fata ſui, collem menſemq; reliquit*
*Nominis hæredes, quod non abolebitur vnquam.*
*Ianus ei cognomen erat de nominè tractum.*

*Aſſy*

Aſſyrio Jain, Vinum dixere Latini,
Ipſe enim primus vitis viniq́ꝫ repertor
Fertur, & id talis nomenclatura docebat.
Sed Jainum primi qui rectius illa ſonabant
Nomina dixerunt, mox littera tertia priſco
Pulſa loco fecit fraudato nomine Janum.
Fingitur eſſe biceps, quoniam duo ſæcula vidit,
Vnum quod pluuijs auctum mare ſuſtulit, Vnum
Quod ſucceſſit aquis, & ab hac propagine fluxit.
His, quæ de Jano canimus, facit inclyta magnam
Fama fidem, memorant etenim ſub principe Jano
Aequorea primum ſignata numiſmata puppi.
Iſta fuit puppis, quæ de fatalibus vndis
Eripuit terreſtre genus, ſobolemq́ꝫ volantum.
Sed falluntur in his, quia non nouere parentum
Primorum annales Danai, vetereſq́ꝫ Latini.
Sancte ſenex igitur nobis feliciter annos
Exordire. Puer ſupremi conditor æui
Eſto tuæ genti, noſtroq́ꝫ ſalutifer æuo.

## DE EPIPHANIA.

Exta dies ſplendore Magos gradiente per altũ
Aéra deducens toti ſpectacula mundo
Admiranda tulit, gentes ad ſidera verſis
Attonitæ ſtabant oculis, ſolémque putabant
Aduentaſſe nouum, qui non, quia nocte dieq́;
Spargebat latè radios, occumberet vnquam.
Stella nouo fulgore ardens veniebat ab ortu
Trans Tigrim, trãs Euphrátẽ, Babylona volando
Vidit, & Armenios dextra leuáq́; relinquens
Turiferos Arabes, Syriæ bipatentibus alis
Ingruit, & tali votis famulata Magorum
Officio, nati ſtetit ad præſepia Chriſti.
Nec reges, vt opinor erant, nec enim tacuiſſent
Hiſtoriæ ſacræ auctores genus iſtud honoris,
Inter mortales, quo non ſublimius vllum.
Adde quòd Herodes, vt magnificentia regum
Poſtulat, hoſpitibus tantis regale dediſſet
Hoſpitium, ſecumq́; lares duxiſſet in amplos.
Ille penès Perſas Magus eſt, qui ſidera norit,

*Qui ſciat herbarum vires, cultumq́; Deorum,*
*Perſepoli facit iſta Magos prudentia triplex.*
*Adiungunt pleriq; (licet ſit credere vanum)*
*Eſſe opus ex natis illos, & matribus ortos.*
*Hi moniti patrum libris de ſemine gentis*
*Iudaicæ venturum hominem, qui regna per omnes*
*Porrigeret populos, orituráque ſidera eodem*
*Tempore, quę indicium nati, patriæq; domúsque*
*Mobilibus radijs facerent, in montibus altis*
*Peruigiles noctu cœlum obſeruare ſolebant.*
*Ut videre ignes Chriſto naſcente ſubortos,*
*Corripuere viam Regi tria dona ferentes.*
*Hæc tria ſunt, aurum fulgens regale metallum,*
*Tus redolens, quo feſta ſolet decorare ſacerdos,*
*Myrrháq;, qua tumulo tradenda cadauera inungũt.*
*Sic Magus à prima monſtrauit origine, quòd rex*
*Chriſtus erat, quòd mortalis, ſummúsq; ſacerdos.*
*Sunt qui luce velint iſta primordia ſignis*
*Tradita mirificis, dum connubialia feſta*
*Exhilarans Chriſtus laticem mutauit Iaccho.*

*Iſta dies rurſum cœlo labente reuerſa*
*Ad Iordanis aquas Chriſtum conſiſtere vidit,*
*Cum pater audito per cœlum murmure, Chriſtum*
*Eſſe ſuam docuit prolem, cum ſanctus apertis*
*Spiritus ablutum ſupra caput aſtitit alis.*
*Hæc Epiphaniam Graij ſolennia dicunt,*
*Quòd diuina prius ſoboles incognita nobis*
*Claruit, & tribus his facta eſt celeberrima cauſis.*
*Pauca loquar contra Solymos, contra impia corda*
*Leuigenûm, quo conſtet eos de tempore Chriſti*
*Nobiſcum ſenſiſſe, licet modo turpiter errent,*
*Cum veniſſe negant, paucis memorabimus ergo*
*Hiſtoriam, cuius noſter Suetonius auctor.*
*Cum regeret terrarum olim Nero Claudius orbem*
*Rumor ab Hebræis oriens peruaſerat omnem*
*Latè Aſiam penetrans vltra Gangetica regna,*
*Iudæa de gente virum Mauorte potentem*
*Venturum ſubito, terras qui cogeret omnes*
*Ferre nouas permutato rerum ordine leges.*
*Rumor hic implerat gentes, totóque oriente*

*Fama volans in ſpem populos adduxerat iſtam.*
*Iſta fides Iudæûm animis ſic hæſerat, vt nil*
*Romanum imperium veriti, contemnere gentem*
*Auſoniam fuerint auſi, probriſq; Latinos*
*Irritare duces, ſtrictóque inuadere ferro.*
*Propterea Nero rex indignabundus, & ira*
*Percitus ardenti magno molimine bellum,*
*Quo genus id toto penitus depelleret orbe,*
*Miſit in Aſſyriam. Tum latè efferbuit æquor*
*Claſſe noua, cum patre Titus noua claſſica fecit*
*Clangere per Protei fluctus, per Agenoris oras.*
*Talia veridico memorat Suetonius ore.*
*Iſte furor tantus, tanta hæc audacia mouit*
*Iudæorum animos, quia tunc inſtare videbant*
*Tempora pacifici multum expectata Meſiæ,*
*Credebant ad ſe imperium deſcendere, & orbis*
*Terrarum ſe rectores, dominôsque futuros,*
*Non aliter ſe Romanis opponere vulgus*
*Suſtinuiſſet iners, neq; plebs ingloria contra*
*Cæſaream maieſtatem fruſtra arma leuaſſet.*

*Hæc igitur communis erat ſententia genti,*
*Apparere dies Chriſtum debere per illos,*
*Sed deluſa fuit, quia quanquam venerit, vt nos*
*Aſſerimus, non arma tamen regalia ſecum,*
*Non adduxit equos, neq; murice fulsit, & auro,*
*Vt fore credebant, tenui veſtitus amictu,*
*Atq; gerens perſonam inopis, per rura, per vrbes*
*Iuit, & ex oculis, vt quædam euanuit vmbra.*
*Et nunc aduentus Chriſti tranſiſſe fatentur*
*Tempora iam pridem, ſed quòd non venerit, aiunt*
*Eſſe ſuæ gentis ſcelera infelicia cauſam.*
*O genus inſipiens vnde hæc aoraſia fluxit?*
*Veſtra videns errata Deus ſi mittere Chriſtum*
*Inſtituit, cur non miſit? ſi mittere forſan*
*Non ſtatuit, quare aduentus prædicere tempus*
*Veridicum fecit veſtro de ſanguine vatem?*
*O cæcas omnino animas, peccata volentem*
*Tollere, & errores noſtros diſſoluere, fingunt*
*Effugiſſe hominum ſordes, quę amentia maior*
*Eſſe poteſt quàm nugari ſanare potentem*

*Omne genus morbi medicum languoribus ipſis*
*Offenſum non velle ægros inuiſere natos?*
*Infantem nouere Magi, Iudæa loquentem*
*Non cognouit, erat curis abſorpta profanis*
*Funditus, atq; graui ſomno reſoluta iacebat.*
*Felices ſaluete Magi, qui clara ſecuti*
*Sidera, vidiſtis puerum, qui ſidera fecit.*
*Sic vtinam nobis ſeſe poſt fata videndum*
*Præbeat, & greſſus noſtros in ſidera ducat.*

## 10 DE SANCTO ANTONIO.

*Septima poſt decimam torpentis frigore Iani*
*Antoni tibi feſta dies altaria cingunt*
*Frõdibus, hybernas quæ nõ timuere pruinas.*
*Laurus adeſt, ederq; veniunt, peruinca, lacertis*
*Quę ſparſis proſerpit humi, redolentia myrti*
*Vimina, pacificq; per templa ligantur oliuæ,*
*Et quos fama refert immortales, amaranthi.*
*Te memorant olim Satyros vidiſſe bicornes,*
*Panáq; capripedem, dum per deſerta vagaris*

*Hæc igitur communis erat ſententia genti,*
*Apparere dies Chriſtum debere per illos,*
*Sed deluſa fuit, quia quanquam venerit, vt nos*
*Aſſerimus, non arma tamen regalia ſecum,*
*Non adduxit equos, neq; murice fulſit, & auro,*
*Vt fore credebant, tenui veſtitus amictu,*
*Atq; gerens perſonam inopis, per rura, per vrbes*
*Iuit, & ex oculis, vt quædam euanuit vmbra.*
*Et nunc aduentus Chriſti tranſiſſe fatentur*
*Tempora iam pridem, ſed quòd non venerit, aiunt*
*Eſſe ſuæ gentis ſcelera infelicia cauſam.*
*O genus inſipiens vnde hæc aoraſia fluxit?*
*Veſtra videns errata Deus ſi mittere Chriſtum*
*Inſtituit, cur non miſit? ſi mittere forſan*
*Non ſtatuit, quare aduentus prædicere tempus*
*Veridicum fecit veſtro de ſanguine vatem?*
*O cæcas omnino animas, peccata volentem*
*Tollere, & errores noſtros diſſoluere, fingunt*
*Effugiſſe hominum ſordes, quę amentia maior*
*Eſſe poteſt quàm nugari ſanare potentem*

Omne genus morbi medicum languoribus ipſis
Offenſum non velle ægros inuiſere natos?
Infantem nouere Magi, Iudæa loquentem
Non cognouit, erat curis abſorpta profanis
Funditus, atq; graui ſomno reſoluta iacebat.
Felices ſaluete Magi, qui clara ſecuti
Sidera, vidiſtis puerum, qui ſidera fecit.
Sic vtinam nobis ſeſe poſt fata videndum
Præbeat, & greſſus noſtros in ſidera ducat.

## DE SANCTO ANTONIO.

SEptima poſt decimam torpentis frigore Iani
Antoni tibi feſta dies altaria cingunt
Frōdibus, hybernas quæ nō timuere pruinas.
Laurus adeſt, ederę veniunt, peruinca, lacertis
Quę ſparſis proſerpit humi, redolentia myrti
Vimina, pacificę per templa ligantur oliuæ,
Et quos fama refert immortales, amaranthi.
Te memorant olim Satyros vidiſſe bicornes,
Panáq; capripedem, dum per deſerta vagaris

*Inuia, trans Memphim, trans centũ mœnia portis*
*Inclyta; ſoliuagi luſtrans veſtigia Pauli.*
*Te memorãt nõ cũ Lapithis, quæ gloria parua eſt,*
*Non cum Centauris, ſed quod mirabile multò*
*Amplius eſt, cum Tartareis belialibus olim*
*Decertaſſe, ipſo ſtante ad ſpectacula Chriſto,*
*Qui quia te vidit pugnaſſe viriliter, ire*
*Continuo totum tua nomina fecit in orbem.*
*Tu ſatus in campis, vbi quondam mœnia magnus*
*Fecit Alexander domini ſeruantia nomen.*
*Diceris ignipotens, & fers incendia dextra,*
*Quòd tua vis ignẽ potis eſt extinguere ſacrum.*
*Et quia (res miranda) ſoles quandoq; proteruos*
*Et nimis infrenes, qui relligioſa malignis*
*Templa, domos animis audent violare, furenti*
*Aggrederis morbo, ſubitáque vredine torques.*
*Sæpius hoc aliàs, noſtro quoque tempore viſum*
*Non ſemel eſt, ſalit extemplò per viſcera peſtis*
*Ignea, & oſſa rapit, neruoſq; imaſq; medullas*
*Fulminis in morem vorat, in nihilumq; reſoluit,*

*Et ſunt*

Et ſunt qui diuos auſint contemnere, necdum
Tot moniti exemplis homines aduertere poſſunt
Eſſe Deum, ſanctáſque animas humana potentes
Vlciſci ſcelera, atque animos cohibere furentes?
Cum demum tetricę poſt tot miracula vitę
Iam longæuus iter vellet conuertere ad aſtra
Diſcipulos circunſtantes ſermone potenti,
Quem dabat affecti cordis ſuauiſsimus ardor
Erudijt longum, conuerſus ad oſcula tandem
Aeternum dixit mea viſcera ſancta valete.
His dictis alacri tantam prætendere vultu
Lætitiam, & tanta viſus clareſcere luce eſt,
Vt iam cum ſuperis verſari, & viuere credi
Poſſet, & ante deum mutata aſſiſtere vita.
Dumq; ea ſic fierent, ſubitò velut vltima flamma
Quæ fugit aſſumpta penitus face, purior auro
Spiritus in tenues abiens ſe ſuſtulit auras.
Nunc colit, æternumq; colet ſublimia mundi
Culmina, perpetuæ gradiens per paſcua vitæ.
Et quoniam nox iſta vigil ſolet eſſe quotannis,

Currite votorum memores, deponite lænas,
Rhenones, duplicesq; togas, accurrite nudi,
Et pulſo in lucem ſomno vigilate reuerſam.
Ponite ſegnitiem, ſurgit iam veſpera, flammis
Iam rogus in templi medio rutilantibus ardet.
Fallite colloquijs noctem, percurrite ſanctos
Qui coluere olim deſerta Aegyptia patres
Arſenium, Vitalem, Helenũ. quo tempore Paulus
Et quare ad ſteriles primus deuênit arenas,
Dicite. ſit ſermo vobis Euagrius, Efren,
Et Cronius, Magno de Beſſarione loquendum,
Pãbus, et Eulogius memoretur, et inclytus Hãmon
Ac reliqui, quorum conſors Antonius orcum
Vicit, & in terras fecit deſcendere Diuos.
Pergite. cum rapida cœli vertigine tempus
Euolat, & celeres ad curſum concitat horas.
Iam cecinit mediam volucris titania noctem,
Et Leo decedens ſummo declinat olympo.
Ne ſinite extingui flammas, date ligna miniſtri,
Et ramis onerate focos, opus ignibus altis

Ex-

Expugnare gelu, flatúsq; Aquilonis acuti,
Pergite, iam totus Chiron ſurrexit ab undis,
Incipit apparere Caper, iam Lucifer altus
Aſtra fugat, vicina dies albeſcit ab ortu,
Præcipitat Cancer, gelidis iam terminus vmbris.
Pyramides dudum magnæ tinnire parenti
Incipiunt. canit excubitor ſeruentius ales.
Matutinus adeſt, tyriáq; in veſte ſacerdos
Fert manibus calices, genibus procumbite flexis,
Atq; deum, ne vos tetrico pater arguat ore,
Quærite, & ad cœlum totas conuertite mentes.
Ite domum, nec vos hodie dementia cogat
Fingere perſonas, ſumptíſq; incedere laruis,
Sancta dies ſanctæ debet ſuccedere nocti.

## DE SANCTO SEBASTIANO.

INclytus armorum ductor de nomine Graio,
Quod ſi quis uelit in noſtrã traducere linguã,
Dicet adorari dignum, venerabile, ſacrum,
Tractum nomen habens colitur, procedite turbæ

Ad ſacrum ſolenne, dies vigeſima, quando
Crudeles pœnas, & fata immania paſſus
Tranſijt ad ſuperos, villas inuitat, & vrbes.
Mox vbi percepit Chriſti myſteria, duxit
Cœleſtem in terris, hoc eſt ſine crimine vitam,
Confregitq; ſuis manibus ſimulacra deorum
Plurima, & aduerſùm manes tulit arma ſuperbos.
In pœnis etenim, quas deteſtabilis ætas
Illa dabat noſtris, ſi quos titubare videbat,
Mox aderat reuocans animos, & pectora verbis
Grandibus attollens, non clam, ſed vocis apertę
Fulmine, & vt tragicis mos eſt, clamoribus altis,
Ante ipſos etiam circo admirante Tyrannos.
Sed tum præcipuè tantos prorupit in auſus,
Taliter exarſit quando ex primatibus vrbis
Romuleæ geminos duro in certamine fratres
Perdere paulatim vidit robúrque fidémque.
Vxores etenim flentes, & parua ferentes
Pignora demiſsis aderant per terga capillis,
Orabántque viros, ne ſe natosq;, domumq;,
Deſere-

Deſererent, nec tanta ſuis opprobria ferrent.
Neu ſubitò traherent peſſum genus omne ſuorũ.
Iſtud idem pater orabat, moriturá que mater
Præ lachrymis, præ lamentis, præ angore dolorũ.
Tum pius exiliens miles fortiſsima dixit,
Pectora quo pacto robur muliebribus omne
Blanditijs amiſiſtis? quò veſtra receſſit
Nunc virtus? quæ tanta tulit diſcrimina Martis,
Tum, cum pro tenui decertabatis honore?
Nunc eſt propoſitum vobis cœleſtis olympi
Imperium, dabit hæc vobis victoria ſemper
Viuere cum ſuperis, vnà & regnare, Deumq́;
Cernere, cum diuis æterna in luce ſedentem.
Eia agite excelſos animos in ſidera ferte,
Cœpta nec ignauo maculate ingentia fine,
Ne trepidate Iouem, quamuis capitolia & arcem
Tarpeiam teneat, ſterilem contemnite Veſtam,
Saturniq́; genus totum, Cybelenq́; profectam
A' Phrygijs Romam, quæ dementire miniſtros
Cogit, & epotis homines emaſculat vndis.

*Abiurate deos veteres, quot tota per orbem*
*Terra colit, matrem Aeneę, patremq; Quirini,*
*Chriſtus adeſt laturus opem certamine in iſto*
*Vltimo, & exili triſtes deponite curas,*
*Vos quoq; conſortes, importuniq; parentes,*
*Ne lugete, polos adeunt, non perditis illos,*
*Sed præeunt, vobis regnum immortale paratum.*
*Taliter ante oculos plebis, patrumq; locutus.*
*Ipſum ideo leuibus ſcopulum fecere ſagittis,*
*Totq; tulit plagas, quot ſeptem tela pharetræ,*
*Quot potuere arcus emittere ſpicula ſeptem.*
*Quæ ſtipata meat ſpinis bicoloribus hiſtrix,*
*Tot ſuper armato non fert haſtilia tergo.*
*Viſcera mortiferis tandem contuſa flagellis*
*Corporeis animum vinclis ſoluêre potentem.*
*Italiam peſtis quondam graſſata per omnem*
*Non prius extingui potuit, quàm condita diui*
*Ara ſagittato, ſic admonuere prophetæ,*
*Atq; ſacerdotes, qui pro moriente precati*
*Plebe deum, diuos ſic audiuere loquentes.*

Venit vt in vulgus fama hæc, Ticinia plebes
Accinxit ſe ſacro operi, ſubitóq; dicauit
Quę quoq; nũc magnis celebratur honoribus, arã.
Propterea te ſancte vocãt, tua feſta frequentant.
Qui Stygiæ peſtis trepidant crudele venenum,
Et tibi iam non ſolùm aræ, ſed plurima vbiq;
Schematibus varijs ſurgunt ingentia templa.
Tu Narbone ſatus, fecit te Inſubria ciuem.
Mortuus in terris, & apud mortalia regna,
Viuus in Elyſio, non quod mare circuit vndis
Oceanitidibus, quæ fortunata poëtæ
Arua vocant, non quod media telluris in aluo
Dicitur Aeneæ Phœbi monſtraſſe ſacerdos.
Sed neq; lunari quod gens antiqua ſub orbe
Aëris in campis poſuit, ſed quod ſuper altis
Cardinibus mundi fouet alta in pace beatas
Atq; nihil terrena animas contagia olentes.
Oſſa cubant vltra Chriſti veſtigia Romæ,
Appia Campanas quà ſemita tendit ad vrbes,
Ad cryptas Calliſte tuas tenebroſáq; buſta.

## DE SANCTA AGNETE.

*LVx Agnetis adeſt, Iani vigeſima prima*
*Romanas aurora nurus ad adorea ſacra*
*Cõuocat, vrbanæ properant ad tẽpla cateruæ.*
*Virginei prodite chori, velata rubenti*
*Candida virginitas uenit in proſcænia cocco.*
*Hæc eſt quæ vanis adhibere repagula curis*
*Vos docuit, ſtolidi furias quæ fregit amantis.*
*Nam Romanus eam iuuenis tam perditè amauit,*
*Vt fuerit cæco nullum medicamen amori.*
*Huic genitor præfectus erat, tenerámq; puellam*
*Quò iuuenis tantos, vel ſic extingueret ignes,*
*Proſtitui, nudámq; trahi per compita iuſſit,*
*Dũ trahitur (res mira) ſuis ſic clauſa repentè eſt,*
*Sic veſtita comis, vt opus non eſſet amictu,*
*Tanta fuit cœlo reuerentia virginitatis,*
*Vt crines pro veſte pedes deſcendere ad imos*
*Fecerit, inceſtę contra petulantia turbæ*
*Lumina, cui deus eſt Venus, & læmargia, & aurũ.*
*At domus immundę tenebroſa, & olentica Floræ*

Quò

*Quò perducta fuit, tanta reſplenduit aura,*
*Lucis vt immenſo radiorum ardore ſepulta*
*Non poſſet virgo à turba ſpectante videri.*
*Cum verò iubar id ſanctum furibundus, & æſtus*
*Impatiens tanti temerè incurriſſet amator,*
*Expirauit agens animam fœdam, & grauè olentē.*
*Ipſa autem iuuenem precibus commota parentis*
*A` ſtyge vitales iterum reuocauit ad auras.*
*Hæc veteres perteſa Deos confugit ad vndas*
*Chriſte tuas, terga dedit fallacibus vmbris,*
*Quæ velut antra feræ ſtatuas habitare ſolebant.*
*Ardentes heu nuda rogos intrare coacta,*
*In geminas iuſſit flammam diſcedere partes,*
*Et veluti Moſes quondam maris æquora rubri,*
*Innocuas præbere vias incendia fecit.*
*Virgineæ Chriſtus dilector ſimplicitatis*
*Non aberat, ſed ei pugnam comes ibat in omnem.*
*In fauces tandem enſe ſacras violenter adacto,*
*Limina victricem tulit ad cœleſtia palmam.*
*Quæ cupitis matres ſexus vtriusq; iuuentam*



BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

*Iſta dies rurſum cœlo labente reuerſa*
*Ad Iordanis aquas Chriſtum conſiſtere vidit,*
*Cum pater audito per cœlum murmure, Chriſtum*
*Eſſe ſuam docuit prolem, cum ſanctus apertis*
*Spiritus ablutum ſupra caput aſtitit alis.*
*Hæc Epiphaniam Graij ſolennia dicunt,*
*Quòd diuina prius ſoboles incognita nobis*
*Claruit, & tribus his facta eſt celeberrima cauſis.*
*Pauca loquar contra Solymos, contra impia corda*
*Leuigenûm, quo conſtet eos de tempore Chriſti*
*Nobiſcum ſenſiſſe, licet modo turpiter errent,*
*Cum veniſſe negant, paucis memorabimus ergo*
*Hiſtoriam, cuius noſter Suetonius auctor.*
*Cum regeret terrarum olim Nero Claudius orbem*
*Rumor ab Hebræis oriens peruaſerat omnem*
*Latè Aſiam penetrans vltra Gangetica regna,*
*Iudæa de gente virum Mauorte potentem*
*Venturum ſubito, terras qui cogeret omnes*
*Ferre nouas permutato rerum ordine leges.*
*Rumor hic implerat gentes, totóque oriente.*

*Fama volans in ſpem populos adduxerat iſtam.*
*Iſta fides Iudæûm animis ſic hæſerat, vt nil*
*Romanum imperium veriti, contemnere gentem*
*Auſoniam fuerint auſi, probriſq; Latinos*
*Irritare duces, ſtrictóque inuadere ferro.*
*Propterea Nero rex indignabundus, & ira*
*Percitus ardenti magno molimine bellum,*
*Quo genus id toto penitus depelleret orbe,*
*Miſit in Aſſyriam. Tum latè efferbuit æquor*
*Claſſe noua, cum patre Titus noua claſſica fecit*
*Clangere per Protei fluctus, per Agenoris oras.*
*Talia veridico memorat Suetonius ore.*
*Iſte furor tantus, tanta hæc audacia mouit*
*Iudæorum animos, quia tunc inſtare videbant*
*Tempora pacifici multum expectata Meſiæ,*
*Credebant ad ſe imperium deſcendere, & orbis*
*Terrarum ſe rectores, dominósque futuros,*
*Non aliter ſe Romanis opponere vulgus*
*Suſtinuiſſet iners, neq; plebs ingloria contra*
*Cæſaream maieſtatem fruſtra arma leuaſſet.*

*Hæc igitur communis erat ſententia genti,*
*Apparere dies Chriſtum debere per illos,*
*Sed deluſa fuit, quia quanquam venerit, vt nos*
*Aſſerimus, non arma tamen regalia ſecum,*
*Non adduxit equos, neq; murice fulsit, & auro,*
*Vt fore credebant, tenui veſtitus amictu,*
*Atq; gerens perſonam inopis, per rura, per vrbes*
*Iuit, & ex oculis, vt quædam euanuit vmbra.*
*Et nunc aduentus Chriſti tranſiſſe fatentur*
*Tempora iam pridem, ſed quòd non venerit, aiunt*
*Eſſe ſuæ gentis ſcelera infelicia cauſam.*
*O genus inſipiens vnde hæc aoraſia fluxit?*
*Veſtra videns errata Deus ſi mittere Chriſtum*
*Inſtituit, cur non miſit? ſi mittere forſan*
*Non ſtatuit, quare aduentus prædicere tempus*
*Veridicum fecit veſtro de ſanguine vatem?*
*O cæcas omnino animas, peccata volentem*
*Tollere, & errores noſtros diſſoluere, fingunt*
*Effugiſſe hominum ſordes, quę amentia maior*
*Eſſe poteſt quàm nugari ſanare potentem*

Omne

Omne genus morbi medicum languoribus ipſis
Offenſum non velle ægros inuiſere natos?
Infantem nouere Magi, Iudæa loquentem
Non cognouit, erat curis abſorpta profanis
Funditus, atq; graui ſomno reſoluta iacebat.
Felices ſaluete Magi, qui clara ſecuti
Sidera, vidiſtis puerum, qui ſidera fecit.
Sic vtinam nobis ſeſe poſt fata videndum
Præbeat, & greſſus noſtros in ſidera ducat.

## DE SANCTO ANTONIO.

S Eptima poſt decimam torpentis frigore Iani
Antoni tibi feſta dies altaria cingunt
Frõdibus, hybernas quæ nõ timuere pruinas.
Laurus adeſt, ederę veniunt, peruinca, lacertis
Quę ſparſis proſerpit humi, redolentia myrti
Vimina, pacificę per templa ligantur oliuæ,
Et quos fama refert immortales, amaranthi.
Te memorant olim Satyros vidiſſe bicornes,
Panáq; capripedem, dum per deſerta vagaris

*Inuia, trans Memphim, trans centũ mœnia portis*
*Inclyta, ſoliuagi luſtrans veſtigia Pauli.*
*Te memorãt nõ cũ Lapithis, quæ gloria parua eſt,*
*Non cum Centauris, ſed quod mirabile multò*
*Amplius eſt, cum Tartareis belialibus olim*
*Decertaſſe, ipſo ſtante ad ſpectacula Chriſto,*
*Qui quia te vidit pugnaſſe viriliter, ire*
*Continuo totum tua nomina fecit in orbem.*
*Tu ſatus in campis, vbi quondam mœnia magnus*
*Fecit Alexander domini ſeruantia nomen.*
*Diceris ignipotens, & fers incendia dextra,*
*Quòd tua vis ignẽ potis eſt extinguere ſacrum.*
*Et quia (res miranda) ſoles quandoq; proteruos*
*Et nimis infrenes, qui relligioſa malignis*
*Templa, domos animis audent violare, furenti*
*Aggrederis morbo, ſubitáque vredine torques.*
*Sæpius hoc aliâs, noſtro quoque tempore viſum*
*Non ſemel eſt, ſalit extemplò per viſcera peſtis*
*Ignea, & oſſa rapit, neruoſq; imaſq; medullas*
*Fulminis in morem vorat, in nihilumq; reſoluit,*

*Et ſunt*

Et ſunt qui diuos auſint contemnere, necdum
Tot moniti exemplis homines aduertere poſſunt
Eſſe Deum, ſanctáſque animas humana potentes
Vlciſci ſcelera, atque animos cohibere furentes?
Cum demum tetricę poſt tot miracula vitę
Iam longæuus iter vellet conuertere ad aſtra
Diſcipulos circumſtantes ſermone potenti,
Quem dabat affecti cordis ſuauiſsimus ardor
Erudijt longum, conuerſus ad oſcula tandem
Aeternum dixit mea viſcera ſancta valete.
His dictis alacri tantam prætendere vultu
Lætitiam, & tanta viſus clareſcere luce eſt,
Vt iam cum ſuperis verſari, & viuere credi
Poſſet, & ante deum mutata aſſiſtere vita.
Dumq; ea ſic fierent, ſubitò velut vltima flamma
Quæ fugit aſſumpta penitus face, purior auro
Spiritus in tenues abiens ſe ſuſtulit auras.
Nunc colit, æternumq; colet ſublimia mundi
Culmina, perpetuæ gradiens per paſcua vitæ.
Et quoniam nox iſta vigil ſolet eſſe quotannis,

*Currite votorum memores, deponite lænas,*
*Rhenones, duplicesq; togas, accurrite nudi,*
*Et pulſo in lucem ſomno vigilate reuerſam.*
*Ponite ſegnitiem, ſurgit iam veſpera, flammis*
*Iam rogus in templi medio rutilantibus ardet.*
*Fallite colloquijs noctem, percurrite ſanctos*
*Qui coluere olim deſerta Aegyptia patres*
*Arſenium, Vitalem, Helenũ. quo tempore Paulus*
*Et quare ad ſteriles primus deuênit arenas,*
*Dicite. ſit ſermo vobis Euagrius, Efren,*
*Et Cronius, Magno de Beſſarione loquendum,*
*Pãbus, et Eulogius memoretur, et inclytus Hãmon*
*Ac reliqui, quorum conſors Antonius orcum*
*Vicit, & in terras fecit deſcendere Diuos.*
*Pergite. cum rapida cœli vertigine tempus*
*Euolat, & celeres ad curſum concitat horas.*
*Iam cecinit mediam volucris titania noctem,*
*Et Leo decedens ſummo declinat olympo.*
*Ne ſinite extingui flammas, date ligna miniſtri,*
*Et ramis onerate focos, opus ignibus altis*

Ex-

Expugnare gelu, flatúſq; Aquilonis acuti,
Pergite, iam totus Chiron ſurrexit ab undis,
Incipit apparere Caper, iam Lucifer altus
Aſtra fugat, vicina dies albeſcit ab ortu,
Præcipitat Cancer, gelidis iam terminus vmbris.
Pyramides dudum magnæ tinnire parenti
Incipiunt. canit excubitor feruentius ales.
Matutinus adeſt, tyriáq; in veſte ſacerdos
Fert manibus calices, genibus procumbite flexis,
Atq; deum, ne vos tetrico pater arguat ore,
Quærite, & ad cœlum totas conuertite mentes.
Ite domum, nec vos hodie dementia cogat
Fingere perſonas, ſumptíſq; incedere laruis,
Sancta dies ſanctæ debet ſuccedere nocti.

## DE SANCTO SEBASTIANO.

Inclytus armorum ductor de nomine Graio,
Quod ſi quis uelit in noſtrã traducere linguã,
Dicet adorari dignum, venerabile, ſacrum,
Tractum nomen habens colitur, procedite turbę

*Ad ſacrum ſolenne, dies vigeſima, quando*
*Crudeles pœnas, & fata immania paſſus*
*Tranſijt ad ſuperos, villas inuitat, & vrbes.*
*Mox vbi percepit Chriſti myſteria, duxit*
*Cœleſtem in terris, hoc eſt ſine crimine vitam,*
*Confregitq; ſuis manibus ſimulacra deorum*
*Plurima, & aduerſùm manes tulit arma ſuperbos.*
*In pœnis etenim, quas deteſtabilis ætas*
*Illa dabat noſtris, ſi quos titubare videbat,*
*Mox aderat reuocans animos, & pectora verbis*
*Grandibus attollens, non clam, ſed vocis apertę*
*Fulmine, & vt tragicis mos eſt, clamoribus altis,*
*Ante ipſos etiam circo admirante Tyrannos.*
*Sed tum præcipuè tantos prorupit in auſus,*
*Taliter exarſit quando ex primatibus vrbis*
*Romuleæ geminos duro in certamine fratres*
*Perdere paulatim vidit robúrque fidémque.*
*Vxores etenim flentes, & parua ferentes*
*Pignora demiſſis aderant per terga capillis,*
*Orabántque viros, ne ſe natoſq;, domumq;,*

*Deſere-*

*Deſererent, nec tanta ſuis opprobria ferrent.*
*Neu ſubitò traherent peſsùm genus omne ſuorũ.*
*Iſtud idem pater orabat, moriturâque mater*
*Præ lachrymis, præ lamentis, præ angore dolorũ,*
*Tum pius exiliens miles fortiſſima dixit,*
*Pectora quo pacto robur muliebribus omne*
*Blanditijs amiſiſtis? quò veſtra receſſit*
*Nunc virtus? quæ tanta tulit diſcrimina Martis,*
*Tum, cum pro tenui decertabatis honore?*
*Nunc eſt propoſitum vobis cœleſtis olympi*
*Imperium, dabit hæc vobis victoria ſemper*
*Viuere cum ſuperis, vnà & regnare, Deumq́;*
*Cernere, cum diuis æterna in luce ſedentem.*
*Eia agite exceſſos animos in ſidera ferte,*
*Cœpta nec ignauo maculate ingentia fine,*
*Ne trepidate Iouem, quamuis capitolia & arcem*
*Tarpeiam teneat, ſterilem contemnite Veſtam,*
*Saturniq́; genus totum, Cybelenq́; profectam*
*A' Phrygijs Romam, quæ dementire miniſtros*
*Cogit, & epotis homines emaſculat vndis.*

*Abiurate deos veteres, quot tota per orbem*
*Terra colit, matrem Aeneæ, patremq; Quirini,*
*Chriſtus adeſt laturus opem certamine in iſto*
*Vltimo, & exili triſtes deponite curas,*
*Vos quoq; conſortes, importuniq; parentes,*
*Ne lugete, polos adeunt, non perditis illos,*
*Sed præeunt, vobis regnum immortale paratum.*
*Taliter ante oculos plebis, patrumq; locutus.*
*Ipſum ideo leuibus ſcopulum fecere ſagittis,*
*Totq; tulit plagas, quot ſeptem tela pharetræ,*
*Quot potuere arcus emittere ſpicula ſeptem.*
*Quæ ſtipata meat ſpinis bicoloribus hiſtrix,*
*Tot ſuper armato non fert haſtilia tergo.*
*Viſcera mortiferis tandem contuſa flagellis*
*Corporeis animum vinclis ſoluêre potentem.*
*Italiam peſtis quondam graſſata per omnem*
*Non prius extingui potuit, quàm condita diuo*
*Ara ſagittato, ſic admonuere prophetæ,*
*Atq; ſacerdotes, qui pro moriente precati*
*Plebe deum, diuos ſic audiuere loquentes.*

*Venit vt in vulgus ſama hæc, Ticinia plebes*
*Accinxit ſe ſacro operi, ſubitóq; dicauit*
*Quę quoq; nūc magnis celebratur honoribus, arā.*
*Propterea te ſancte vocāt, tua feſta frequentant.*
*Qui Stygiæ peſtis trepidant crudele venenum,*
*Et tibi iam non ſolùm aræ, ſed plurima vbiq;*
*Schematibus varijs ſurgunt ingentia templa.*
*Tu Narbone ſatus, fecit te Inſubria ciuem.*
*Mortuus in terris, & apud mortalia regna,*
*Viuus in Elyſio, non quod mare circuit vndis*
*Oceanitidibus, quæ fortunata poëtæ*
*Arua vocant, non quod media telluris in aluo*
*Dicitur Aeneæ Phœbi monſtraſſe ſacerdos.*
*Sed neq; lunari quod gens antiqua ſub orbe*
*Aëris in campis poſuit, ſed quod ſuper altis*
*Cardinibus mundi fouet alta in pace beatas*
*Atq; nihil terrena animas contagia olentes.*
*Oſſa cubant vltra Chriſti veſtigia Romæ,*
*Appia Campanas quà ſemita tendit ad vrbes,*
*Ad cryptas Calliſte tuas tenebroſáq; buſta.*

DE SANCTA AGNETE.

LVx Agnetis adeſt, Iani vigeſima prima
Romanas aurora nurus ad adorea ſacra
Cõuocat, vrbanæ properant ad tẽpla cateruæ.
Virginei prodite chori, velata rubenti
Candida virginitas uenit in proſcænia cocco.
Hæc eſt quæ vanis adhibere repagula curis
Vos docuit, ſtolidi furias quæ fregit amantis.
Nam Romanus eam iuuenis tam perditè amauit,
Vt fuerit cæco nullum medicamen amori.
Huic genitor præfectus erat, tenerámq; puellam
Quò iuuenis tantos, vel ſic extingueret ignes,
Proſtitui, nudámq; trahi per compita iuſſit,
Dũ trahitur (res mira) ſuis ſic clauſa repentè eſt,
Sic veſtita comis, vt opus non eſſet amictu,
Tanta fuit cœlo reuerentia virginitatis,
Vt crines pro veſte pedes deſcendere ad imos
Fecerit, inceſtę contra petulantia turbæ
Lumina, cui deus eſt Venus, & læmargia, & aurũ.
At domus immundę tenebroſa, & olentica Floræ

Quò perducta fuit, tanta reſplenduit aura,
Lucis vt immenſo radiorum ardore ſepulta
Non poſſet virgo à turba ſpectante videri.
Cum verò iubar id ſanctum furibundus, & æſtus
Impatiens tanti temerè incurriſſet amator,
Expirauit agens animam fœdam, & grauè olentẽ.
Ipſa autem iuuenem precibus commota parentis
A' ſtyge vitales iterum reuocauit ad auras.
Hæc veteres perteſa Deos confugit ad vndas
Chriſte tuas, terga dedit fallacibus vmbris,
Quæ velut antra feræ ſtatuas habitare ſolebant.
Ardentes heu nuda rogos intrare coacta,
In geminas iuſſit flammam diſcedere partes,
Et veluti Moſes quondam maris æquora rubri,
Innocuas præbere vias incendia fecit.
Virgineæ Chriſtus dilector ſimplicitatis
Non aberat, ſed ei pugnam comes ibat in omnem.
In fauces tandem enſe ſacras violenter adacto,
Limina victricem tulit ad cœleſtia palmam.
Quæ cupitis matres ſexus vtriuſq; iuuentam



BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Vulnificos cæci vitare Cupidinis arcus,
Et caſtam ſeruare domum, celebrate puellam.
Hanc ornate diem, Diua hæc iuuenilia ſanctis
Corda ligat ſtudijs, frænumq́; imponit amori.
Hoſpitio longinqua quidem, ſed proxima fiet
Auxilio, neq; vos ſurda fruſtrabitur aure.
Ite nurus ad templa piæ, ne hyberna timete
Frigora, iam redeunt clementia ſidera, vernum
Tempus adeſt, prodite domo, per rura volucres
Apricantur, humus virides iam cogitat herbas.
Hac quoq; luce ferunt longo quaſi frigore functos
Vadere per ſepes, & per dumeta lacertos.

## DE SANCTO VINCENTIO

Altera Vincenti tua lux, tua gloria gentes
Heſperias decorat, ſicut carbunculus aurum,
Vnio ſegmentum, ſplendor Titanis olympū.
Cum clamore ferox fureret Datianus atroci,
Magna minans, vt te Stygijs ſummitteret vmbris,
Sic memorant crudo te reſpondiſſe tyranno.

Po-

Pone minas, operam perdis Datiane, memento
Chriſtigenas quoties pro relligione duellum
Ingruerit, ſolitos ferrum contemnere, & ignem.
Lætari in pœnis, fuſum ridere cruorem,
Expectare necem tanquam conuiuia, ſemper
Duratura, velut grandem æternumq; triumphum.
Cæſareæ Auguſtę tunc in certamine tecum
Vrbis paſtor erat, ſed cum frigentia verba
Vix daret, & timido voces diſperderet ore,
Tu miſeratus eum, languentia murmura pone,
Et ſine, dixiſti, dare me reſponſa tyranno,
Sãcte pater. de Chriſto alacri ſermone loquẽdũ eſt.
Formident qui ſaxa colunt, ſimulachra putantes
Eſſe Deos, metuant obſcœnam attollere frontem.
Nos qui corde Deum ferimus, qui vera tenemus
Numina, liberius fari decet, atq; potenti
Ore per Heſperias ſermonem effundere gentes.
Nos Ioue contempto templa hæc Datiane, deóſq;,
Qui ſunt tartarei manes, infernáq; monſtra,
Deteſtamur, eant peſſum, regnétq; tonantis

Inclyta progenies æterna in ſæcula Chriſtus.
Sic ais. At iudex in te crudelis atrocem
Exaturare ardens iram, ſene cuncta relicto
Ante oculos ferri iubet inſtrumenta dolorum,
Terribili quorum aſpectu nil territus, iſtis
Vtere dixiſti, quò tandem agnoſcere poſſis,
Chriſtigenûm magno quę ſit conſtantia cordi,
Et quali omnipotens mortalia pectora Chriſtus
Vi firmare ſolet, cùm vult aperire tuorum
Nequitias, fraudes, & vaframenta Deorum.
O' vocem plusq̃ humanam, fortem, intrepidámq;,
Et dignam cui concedat Deus æthera, & aſtra.
At neq; magnificis fuit experientia verbis
Inferior, tu nanq; focos, chalybemq; tuliſti
Excelſo, grandiq; animo, tormenta videre
Tanta Valentini vix ſuſtinuere penates.
Hoc animo robur, menti vigor iſte remanſit,
Semper & in pœnis facta eſt magis ardua virtus.
Ad molles demum plumas tranſlatus ab igne,
Ægrius id ſtratum, quàm ſanguinolenta tuliſti

Verbera, & ignitas crates, lectoque teneri
Mens tua non potuit, potuit quę incendia ferre,
Atq; ideo laceros fugiens euanuit artus.
Exanimum corpus campo Datianus aperto
Alitibus dedit in prædam, canibuſq;, feriſq;.
Cum verò in gyrum volitans, roſtroque cruento
Increpitans coruus, volucreſq;, feraſq; fugaret,
Ad freta delatum pelago ſepelitur in alto.
Sed mare turbatum ſubitò de ſedibus imis,
Cum ſtaret placidus ventis ceſſantibus aer,
Auditum eſt mugire graui cum murmure, & æſtū
Tollere ſpumantem, grandeſq; excire procellas,
Nam ſeſe indignum reputans, quòd ſacra teneret
Viſcera, correptum fluctu ſaliente cadauer
Tranſtulit in littus populis reuerenter habendum.
Chriſtigenę verò cum nox altiſſima crebris
Ignibus arderet, Nemeæq; aſcenderet aſtrum,
Conuenere manu faculas, & tura ferentes.
Exuuiaſq; animę ſacras de littore in vrbem
Secretis egere vijs, quas inclyta quædam

(Nomina non licuit ſciri) matrona ſepulchro
Condidit, & ſummum victori exoluit honorem.
Feſta Valentini colles celebrate, propinquo
Ora afflata mari violas producere tempus.
Tranſit hyems, abigit gelidas Vincentius auras,
Et reuocat tepidi clementia ſidera veris.
Nix abeat, fruticet tellus, refloreat arbor,
Tu quoq; patrono lætare Valentia tanto.

## DE CONVERSIONE S. PAVLI

Aera dies magno vigeſima quinta magiſtro,
S Qui docuit gẽtes, qui regna per omnia Chriſtũ
Trãſtulit, atq; fidem muris circundedit altis.
Ipſe tamen Chriſto fuit aduerſarius olim,
Cum iuuenilem animum feruens accenderet ætas.
Nam cum iam teneris Moſem didiciſſet ab annis,
Viſa fuit Chriſti nouitas abſurda, nec antè
Deſtitit illius ſe opponere grandibus orſis,
Quàm proſtratus humi cæleſtia fulmina ſenſit.
Non aliter potuit mentem frænare ſuperbam.

Ipſe

Ipſe dedit Stephanum leto, lapidúmq; volantum
Grandine contriuit, ſic impetuoſus, & audax,
Dũ Saul eſſet adhuc iuuenis, fuit. at noua poſtq̃
Nomina percepit, priſcos cum nomine mores
Exuit, aſt animum non exuit, ardua ſemper
Corda tulit ſecum, domuit Moſémq;, Iouémq;.
Ibat equo inuectus, multóq; ſatellite circùm
Septus in antiquæ florentia rura Damaſci.
Multa mouens animo, furijs agitatus, & acri
Percitus irarum ſtimulo, cum magna ſereno
Confeſtim horrendum ſonuere tonitrua cœlo,
Tum ſimul exiliens lux ardentiſſima flammis
Eſt rapidis complexa virum, tremefactus, & alto
Lapſus equo percuſſit humum, lucémq; ſecuta eſt
Vox ingens audita procul, qua percita Pauli
Corda venenoſum mox depoſuere furorem,
Amiſſiſq; in luce oculis ducente miniſtro
Ignotum pariter magnam peruenit in vrbem
Cæcus, & in ſtupida triduum caligine traxit.
Mox Anania ferens diuina oracula ab eius

Lumi

*Luminibus fecit manare putamina quædam*
*Vipereas tanquam ſquamas, duplexq; recepit*
*Lumen, vt expulſis animiq;, & corporis vmbris*
*Aſpiceret ſolem æternum, ſolemq; diurnum.*
*Dumq; ſoporatum corpus ſine luce iaceret,*
*Mens fuit ad ſuperos trans ignea ſidera miris*
*Rapta modis, vbi conſilijs interfuit aulæ*
*Illius æternę, totum quæ temperat orbem.*
*Illic intuitus triados myſteria, & omnes*
*Cælituum populos, & quo deus ordine tantam*
*Terrarum ac cœli molem regit, atq; futuri*
*Temporis euentus, & quę cognoſcere, non eſt*
*Fas humanæ animæ, dum fert mortalia membra.*
*Nectareas illic epulas libauit, & illam*
*Ambroſiam, cuius diuos odor ebriat omnes,*
*Et cœlum æternis facit indulgere choreis.*
*Propterea tanto terrena pericula corde*
*Vicit, & aduerſos liber formidine caſus.*
*Cætera prætereo. Pauli vulgata per orbem*
*Gloria iam ſatis eſt, gaudete recentia Chriſti*

Sæcla nouum ſortita ducem, prodire poteſtis
Nunc in bella, tremit Pluto, maneſq; profundi
Concilio munire parant ſua regna coacto.
Tarſe caput regni Cilicum clariſsima Pauli
Patria, quam poſuit quondam Danaëa propago.
Tu quoq; tardigradam tactu ſanare podágram
Cydne potens gaude, tanto lætatus alumno,
Curre alácris, tauriq; fluens de fontibus æquor
Cæruleum niueis ſaliendo allabere lymphis.
Rurigenæ priſci quoſdam quaſi ſigna futuri
Obſeruaſſe dies, quarum hæc fuit vna, feruntur,
Iſta ſuperſtitio veterum peruênit ad annos
Hos quoq;, vulgares animi tam credula res ſunt,
Tale igitur dant omen ei, ſi lucida pulſis
Nubibus effulget, pinguem denuntiat annum,
Nix ſterilem pluuiæq; volunt, certamina venti
Martia ſignificant, pallentia nubila peſtem.

## DE PVRIFICATIONE BEA. VIRGI. MARIAE.

Ltera lux Chriſti quæ bis vigeſima ab ortu
A Jam procedit, & eſt eius ſacrata parenti,
Mos erat Hebræis, & lex antiqua volebat,
Ut connixa marem ſuſcepto ſemine mater
Facta parens immunda foret, coitúq; careret
Ad decimam quater vſq; diem, tum deniq; ad aras
Jnfantem cum muneribus luſtranda ferebat.
Jſta dies aderat, mater cum pignore templum
Jngreſſura venit. Simeon præſagus, & æuo
Grandior (omnipotens ita rem texebat olympus)
Ocyus occurrens puerum cognouit, & vlnis
Suſtulit, ac verſus, quos huius ad orgia lucis
Mane ſacerdotes adhibent, vt in illius ora
Miſit verba deus (nanq; his Deus omnibus auctor)
Edidit arguta conuerſus ad æthera voce.
Addidit & ſortem nati, matriſq; futuram,
Et triſtes caſus, atq; illetabile fatum,
Omnia, quæ quoniā modo ſunt vulgata, ſilentur.

His actis iuere viam. ſtipante ſacerdos
Agmine ſolenni puero venit obuius vſq;
Ædis ad ingreſſum. matrémq; adduxit ad aram.
Poſteritas huius facti memor annua feſta
Inſtituit pompa, & facibus celebranda quotannis.
Ecce ſacerdotum cera flagrante coruſcant
Agmina, quę turbam faculas iaculantur in omnē,
Irruit vndatim vulgus, puerìq; frequentes
Ad ſacra porrectis manibus munuſcula currunt.
Sæpius accenſis pubes villatica ceris
Laſciuire ſolet per ruſtica templa, quòd olim
Me memini vidiſſe, faces immittere certant
Alter in alterius crines, fumúmq; ciere
Ludo incompoſito, tetris nidoribus aras
Inficiunt, riſúq; leui delubra profanant.
Sacrorum ſic lapſus honor, ſic ſancta receſſit
Relligio, patrum ſic diſciplina ſepulta eſt.
Hæc ea pubentes, quæ tempeſtatibus agros,
Quę frumenta premūt, & quę vineta trucidant,
Quæ iumenta necant, peſtémq; in ouilia mittunt.

*Nam quotiens hominum vitio vileſcere Diui*
*Sacra vident, odio nos inſectantur acerbo,*
*Cum verò ſuperûm ceſſat cuſtodia, laruæ*
*Omnia ſubuertunt, nec habent mortalia pacem*
*Regna.; ferunt noſtri nulla emolumenta labores,*
*Diſpenduntur opes in mutua damna.; per vrbes*
*Seditio regnat, per corda humana ſimultas*
*Pullulat; & ſumit vires animoſa libido.*
*Hinc tot bellorum ſtrepitus, tam multa per omnes*
*Arma ſonant Italos vrbes populantia, & agros.*
*ſancta parens igitur, cuius ſolennia præſens*
*Sacra dies celebrat., tantos compone tumultus.*

## DE SANCTO BLASIO.

*T Ertia Cappadocum paſtor ſanctiſſime Blaſi*
*Lux tua. tu exilium ſub Cæſare Maximiano*
*Paſſus es, & tetricos mõtes habitare coactus*
*Inter mille feras, tibi quæ manſueta ferebant*
*Obſequia, & tecum poſita feritate per vmbras*
*Obſcuri ſaltus; perq; anfractus nemoroſos*

*Errabant, vti per campos cum matribus agni,*
*Maximianus enim tanta impietate per orbem*
*Sæuijt, vt ſicut viſu Baſiliſcus acuto,*
*Ore truci, nutúq; homines extinguere poſſet.*
*Vox autem tonitru longè reſonantior illi*
*Tanta erat, vt quoties alto clamore tonabat,*
*Vſq; ad Sauromatas exaudiretur, & Indos.*
*Monſtrũ immane, potens hominũ tot millia aperta*
*Abſorbere gula, quot ſanguinolenta volebat*
*Sæuities, monſtrum illud erat, ſeu bellua partum*
*Virginis extento cupiens extinguere collo,*
*Cuius ab aſpectu ſumptis diuinitus alis,*
*Vt ſacer Aegææ vates canit incola Patmi,*
*Fugit ad extremæ loca virgo incognita terræ.*
*Virgo fuit primo fruticans eccleſia ſæclo,*
*Chriſtigenæ ſoboles eius, quos bellua adegit*
*Quærere deſertis aliena penatibus arua.*
*Maximiano autem conſors regniq;, animiq;*
*Iunctus erat Cæſar fundo Phlegethontis ab imo*
*Hauſtus, & in prædam tota bis data terra duobus;*

Diluuio humani ſtabat ſubmerſa cruoris,
Nec tamen has timuit clades, hæc aſpera fata
Blaſius, at ferrū & flammas ſuperauit & vndam,
Non aliter gradiens ſuper æquora, q̃ ſuper agrū
Libera prolatis ferimus veſtigia plantis.
Adſis ſancte tuis, & nos dignare clientes
Cuſtodire, nihil nobis angina, nec vlli
Officiant morbi, tua præſentiſſima nobis
Sit tutela ſalus, tibi mitia corda fuerunt
Semper, & es ſolitus voces audire precantum.
Tu nurui reddis cicurem, tu guttura verbo
Suffocata aperis, & nos audire memento,
Nos inquam, tua qui quōdam memorauimus acta,
In languore tuas quoties clamamus ad aures.

## DE SANCTA AGATHA.

Gloria Sicanię gentis pulcherrima virgo
Diua Agathe nonas menſis tua feſta ſecundi
Sacrauere. Nurus illo votiua ferentes
Dona die veniunt digitis fulgentibus auro,

Seri-

Sericeiſq; tuas adeunt in veſtibus aras.
Mens tua marmoribus, quæ ſunt Atlante ſub alto,
Quę ſunt caucaſeo ſub vertice, quæ ſub olympo,
Atq; iugis ſub hyperboreis, quę fulmina rident,
Firmior aduerſis non eſt concuſſa procellis.
Immutare tuos meretrix Aphrodiſia ſenſus
Non potuit, fruſtráq; ſuas exercuit artes.
Non nocuit tibi blanda Venus, quæ ferrea mollit
Pectora, non iaculis armatus, & igne Cupido.
Quæ tibi Veſtalis virgo, quæ nympha Dianæ
Conferri poterit? vel quæ Romana pudorem
Aequabit matrona tuum? Lucretia cedat,
Cedat, & aduerſo Cybelen quæ flumine traxit,
Quæ cribro portauit aquas mirabile viſu,
Mitteris in rapidos ignes, tua lactea tortor
Viſcera calcauit ferro, tua forcipe adunca
Vbera contriuit, laceróq; à pectore traxit,
Carnifici daris in prædam, velut alba voraci
Agna lupo, primis tua membra tenerrima in annis
Heu res cruda nimis, ſunt facta doloribus incus.

Tunc tibi non Chiron, nō natus Apolline ſerpens,
Sed Petrus cœleſte tulit medicamen, & ecce
Priſtina ſanatum redimiuit gratia corpus.
Ad tua cum centum diuis in veſtibus albis
Funera deſcendit Chriſtus, titulumq́ reliquit,
Et monimenta tuam breuiter teſtantia laudem.
Diua vale, noſtriq́ memor dignare quotannis
Non Catanam ſolùm patriam Siculóſq́ penates,
Sed noſtros etiam veniens inuiſere fines,
Et pacare animos hominum, qui ſæua per omnem
Italiàm mittunt veſani incendia Martis.

## DE CARNISPRIVII MALA CONSVETVDINE.

Hic memorare libet quoddā graue tēporis huius
Crimen, & ipſius ſubiungere criminis ortū.
Roma lupercales ludos antiquitus iſto
Menſe celebrabat, poſita grauitate per vrbis
Compita curſabant ſtolidi ſine veſte luperci.
Et ſcuticis olidi tractis de tergore capri

*Pulſabant nurum palmas, quia verbere tali*
*Pana Deum faciles credebant reddere partus.*
*Iſta ſuperſtitio leuis, hæc inſania noſtros*
*Tranſijt in mores, veteris contagia morbi*
*Hauſimus, & quodam ſimili languore tenemur.*
*Nam iuuenes iſtis facit inſanire diebus*
*Pan deus Arcadiæ quondam totáſq; per vrbes*
*Currere, & acceptis facies abſcondere laruis.*
*Eſt pudor in facie, facies velata pudorem*
*Significat læſum, ſciri laſciuia non vult,*
*Ora tegit, ſcelus eſt pauidum, metuitq; videri.*
*Cuncta ſub ignotis petulantia vultibus audet,*
*Quæ ablegat grauitas, & quæ proſcribit honeſtas.*
*Per fora, per vicos it perſonata libido,*
*Et cenſore carens ſubit omnia tecta voluptas.*
*Hoc quoq; Roma leui curſu gaudebat equorum*
*Tempore, & in Martis celebrabat equiria campo.*
*Altera nec melior nuper dementia venit,*
*Sordida profuxit vetitos comœdia ludos.*
*Scorta, ambubaias, balatrones, & paraſitos.*

Et genus id reliquos trahit in proſcænia menſis
Improbus, vnde trahunt iuuenilia pectora peſtem
Mortiferam, fiuntq́ ipſę ſine fronte puellę.
I pudor in villas, ſi non patiuntur eaſdem
Et villæ vomicas, vrbs eſt iam tota lupanar.

DE FESTIS MOBILIBVS .ſ. Paſcha, Aſcenſione, Pentecoſte, Trinitate, & Corpore Chriſti.

Hic immobilibus fas eſt adiungere feſtis
Quos variat tempus, quos inconſtantia lunæ
Hac illac errare facit, modo ſurgere ſero,
Et modo veloci ſolem præueretre curſu.
Nam veluti cœlo ſunt ſigna erratica, ſicut (mes,
Saturnus, Mars, Luna, venus, Sol, Iuppiter, Her
Nec non firma, velut quę nox, ſine nubibus orbe
Monſtrat in octauo, ſic feſta errantia quædam,
Quædam firma ſuam ſemper retinentia ſedem.
Mos erat Hebræis, & lex in vertice Sinæ
Tradita conſtituit lunam, quæ frigore pulſo

*Duceret æquidij placidiſſima tempora verni,*
*Primam anni lunam eſſe noui, qui feſta gubernat,*
*Annus enim duplex Solymis. ver inchoat vnum,*
*Alter ab Autumno ducit primordia, quando*
*Maximus à prima proceſſit origine mundus.*
*At cum luna eadem completo cornua circo*
*Iungit, & ore micat toto, ſolennia fiunt*
*Inclyta, quę paſah dicebat Iudæa vetuſtas.*
*Paſcha vocant noſtri corrupto nomine, & iſtam*
*Iudaicæ mendam tulit ignorantia linguæ.*
*Iſte tamen fluxit Graijs à gentibus error,*
*Quæ quod nos patior, πάχω dixere, putabant*
*Quòd Meſiã paſſum audierant ea tempora circùm,*
*Nomen id exortum, noſtro Paſah dicitur ore*
*Tranſitus, hoc nomen clades Aegyptia fecit.*
*Nam cum primitios diuina potentia partus*
*Percuteret (noti annales de cladibus illis*
*Aegypto illatis, vt rex manſueſceret) alta*
*Nocte Deus feriens tranſiſſe per oppida fertur,*
*Taliáq; à caſu fluxere vocabula triſti.*

At bene conueniunt paſchali nomina feſto,
Quando quidem Chriſtus melioris conditor æui
Tranſijt ad manes, & ad infima tartara primum,
Mox ad regna patris feriens Aegyptia tecta,
Hoc eſt ſacrilegos ritus, ac templa deorum,
Quos tulit Aegyptus, nam gens ea perdita diuos
Multiplices finxit, nomen præſtare deorum
His quoq; quæ ratione carent, animantibus auſa,
Nedum homini, tanta impietas genus illud agebat.
At neq; nobiſcum celebrant ſolennia verpi
Hæc Canaanicolæ, verùm celeberrima noſtro eſt
Solis prima dies oriens poſt azyma ritu,
Sic priſci ſanxere patres, mutata parumper
Lex ea, & iſtius fuit obſeruantia feſti.
Noſtra dies etenim quandoq; recedit ab illa
Longius, induxitq; nouas eccleſia leges,
Deſtituens cyclos veteres, peregrináq; ſcita.
Pontifices etenim Romanæ antiquitus aulæ
Semper ab Aegypto tempus paſchale ſolebant
Diſcere, & illius gentis documenta tenere.

*Iſta ſed æthereos motus, & ſidera docti*
*Altius explorent, ſummúsq; arcana ſacerdos.*
*Luce quaterdecima poſt hæc ſolennia Chriſtus*
*Iuit in Elyſios campos, regnumq; paternum, &*
*Iſtud ab Aſcenſu traxit cognomina feſtum.*
*Cum ſoles aurora decem ſuperaddidit, adſunt*
*Tempora, diuino quę ſunt illuſtria vento,*
*Et decades luci fecere vocabula quinq;.*
*Prima dies ſolis trino eſt ſacrata tonanti.*
*Prima Iouis, clauſo panis ſub imagine Chriſto.*
*Sed tamen hæc alibi rurſum memoranda relinquo.*

## DE QVADRAGESIMA

*SAnctum paſcha volens veterũ prudẽtia patrũ*
*Reddere nobilius, dignóq; attollere cultu,*
*Subiunxere dies atros, et tempora longa*
*Dura fame, poſtquam Chriſtus ieiunia fecit*
*Exemplo veneranda ſuo, cum flumine tinctus.*
*Iuit in excelſi deſerta cacumina montis,*
*Atq; quaterdenos ultra ſua prandia ſoles*

*Diſtulit expoſitus vento, gelidæq; pruinę.*
*At quia lux ſolis nunquàm ieiunia ſeruat,*
*Chriſtus enim dedit hunc illi rediuiuus honorem,*
*Sex iunxere dies, hæc ad ieiunia ſancti*
*Pro totidem, quos hæc fugit obſeruatio, patres.*
*Prætereo treis hebdomadas, quas addidit iſtis*
*Relligio, quia vim legi dare noluit vſus,*
*Vſus enim firmare poteſt, & frangere leges*
*Temporis iſtius tetrici nimiúmq; ſeueri.*
*Prima dies cupiens infrænem extinguere luxum*
*Mane ſacrat cineres, turbiſq; ad templa vocatis*
*In caput effundit, memorátq; nouiſſima fata.*
*Adde quòd aſſiduè vir relligioſus in alto*
*Pegmate declamans hominum vitioſa ſeueris*
*Acta premit cilijs, & acerbo crimina vultu*
*Damnans, ad cœlum reuocat mortalia corda.*
*Tum quoq; præterito quicquid peccauimus anno*
*Pandimus, & veluti qui triſte hauſere venenum,*
*Irritare ſolent vomitum de cordibus imis,*
*Reijcimus turpes curas, & noxia vota.*

Mox vbi paſchali rutilant altaria luce
Imus ad extremæ Chriſti conuiuia menſæ.
Hæc ſtudia, hi mores, hæc regula temporis huius.
Hinc abeant menſę pingues, obſonia craſſa.
Prandia viſceribus ſint Pythagorea relictis,
Viſcera damnantur, prodire legumina, & herbę
Incipiunt, genius friget, gula languida mœret.
Non tamen illicitum piſces adhibere minutos,
Gregorius grandes prohibet, ſed longior vſus
Obſtitit, & ponti pecuaria magna per omnes
Iam volitant procerum menſas, & prandia regũ.
Sordida Gregorij leges obſeruat egeſtas,
Quæ tenues ſcrutatur aquas, & flumina ſumma,
Grande ac pingue pecus fundo verſatur in imo.
At ſacri proceres, qui lina capacia Petri
Altius immergunt, laqueant genus omne natantũ.
Hoc tempus quò plus creſcit, finiq́ propinquat
Sanctius eſt, & plus ſemper pietate redundat.
Quinta dies ſolis, quia tunc recitare ſolemus
Hiſtoriæ partem Chriſtum, quæ limina templi

*Euaſiſſe refert, & ſe in ſecreta tuliſſe*
*Tecta metu, triſtes delubra per omnia cantus*
*Inchoat, & magni reſerat præludia planctus.*
*Tum crucibus mos eſt clauſis abſcondere Chriſtũ,*
*Indicióq; grauem tali memorare tumultum.*
*Sexta ciet pompas, & cum viridantis oliuæ*
*Frondibus, & palmis ſimulat fallacia quædam*
*Gaudia, lætitiæq; breuem mutabilis vmbram,*
*Chriſtus enim, poſtq̃ Stygio reuocauit ab orco*
*Lazareos manes, Solymam paſſurus ad vrbem*
*Venit, & à turbis tanto ſuſceptus honore*
*Pontifices crudeli odio ſtimulauit & ira.*
*Iſtius hebdomadis celebrat lux quinta ſupremas*
*Chriſti epulas, & tot ſancta myſteria cœnæ.*
*Sexta aperit vexilla crucis, corpúſq; cruentum*
*Tollit, & afflictis lachrymas è cordibus haurit.*
*Ille amor, illa dei pietas tam feruida, & ardens*
*Ad mortale genus voluit ſe extendere tantum.*
*Prætereo gemitus nurum, lamentáq; matris*
*Immanes motura feras, comitéſq; fugatos,*

Confuſamq́; domum Chriſti, ſuſpendia Iudæ.
Tum pius ablutum corpus Nicodemus, & vnctum
Adiutore Ioſeph grandi ſub marmore clauſit,
Prætereo lapides fractos, ſine lumine ſolem,
Cæteráq; in vulgus terras iam miſſa per omnes,
At non prætereo Chriſti quòd tempore paſſi
Hæc extra depulſa ſuam ſolennia lucem
Miſit in auroram demens Iudæa ſequentem.
Nam quoties Triuiæ ſidus mutabile feſta
In Veneris fert iſta diem, ſynagoga propinquam
Traijcit in lucem, ne feſta ſequentia turbent.
Poſt opus exactum, poſt conſummata ſalutis
Sacramenta dies ſubter caua ſaxa quietem
Septima conceſſit Chriſto, velut ante locutus
Fatidicus Moſes orbis dum ſcriberet ortum.
Interea ſtygium ſubter penetrauit auernum
Libera mens, cæcóq; manens in limine ad vmbras
Clamauit, reſerate domos, attollite portas,
Reddite captiuam (redeunt noua ſæcula) gentem.
Extemplò patuere fores, vox iſta per omnes

Inferni eſt audita ſinus, obmutuit ore
Cerberus attonito, rapuit ſe in tartara Pluto
Intima, cum Plutone canes, vmbræq; ſilentes
Nyctimenæ ſimiles piceas fugêre per vmbras.
Ipſe etiam Iudas ſtygiæ nouus incola noctis
Ut breuis incuruos felis qui euaſerit vngues
Muſculus, in foricas alti properauit Auerni,
At ſinus Abrami, vox eſt vbi cognita, magnos
Extulit applauſus tota cum prole nepotum,
Qui Styga neſcierant. Primi exiuere parentes
Iam nati tot ſæcla, dies quot vidit in alto
Vertice ieiunus cadere, atq; reſurgere Chriſtus.
Agminibus tantis victo ſtipatus Auerno
Scandit, & abſterſa mortis ferrugine corpus
Suſcipiens ſubitò clauſtris erupit apertis.
Altera nox poſt fata diem ducebat, & altus
Lucifer ex primo ſtellas oriente fugabat.
Iſtam paſcha diem veteres dixere Pelaſgi,
Paſah vocant Solymi, ſicut memorauimus ante.
Hic tandem accipiunt finem ieiunia, pubes

Læta

Læta reſurgenti celebrat ſolennia Chriſto.
Conueniunt ad templa nurus, maturior ætas
Tota coit confeſſa humili ſcelus ore, lauanſq;
Cum lachrymis anno commiſſa piacula toto.
Vltima cœnantis venit ad conuiuia Chriſti,
Quę modo præteriens, aliâs dicenda relinquo.
Tum quoq; ſupplicijs, & ſacræ aſpergine lymphæ
Viſcera ſacrifici luſtrant epulanda miniſtri,
Atq; alias hæc ante dapes ientacula mandunt
Chriſtigenæ, tali claudunt ieiunia ritu.

## DE TEMPORIBVS VERIS

POſt cineres primi ſecum ieiunia portant
Mercurij, veneriſq; dies, quibus adde ſequẽtis
Falciferi lucem, nanq; inſtituere parentes,
Talis vt in partes anni transfuſa quaternas
Relligio, nobis felicem redderet annum.
Quattuor hæ partes ſunt, Ver, Autũnus, hyemſq;,
Oraq; pampineis Aeſtas vmbrata coronis.

## DE MVTATIONE VIGILIARVM IN IEIVNIA.

JD quoqꝫ(nā ſcitu locus eſt digniſſimus) addā,
Quòd noſtri in tēplis ataui vigilare ſolebāt,
Excubiáſqꝫ pati, ſolennia mane ſequenti
Feſta recepturi, morem noua ſuſtulit ætas.
Nam quia nox ſceleri ſolet eſſe occaſio, & illud
Obſeruant, qui furta volunt committere, tempus.
Jeiunare diem viſum eſt ſapientius illam,
Quæ præit, & clauſo noctem dormire cubili.
Hæc ita decerpſi curſim pro tempore, tractis
Altius antennis, ad non vaga feſta reuertar.

## DE SANCTA APOLLONIA,

GLoria fœminei ſexus Nilotica virgo,
Quæ capis antiquo ueniēs ab Apolline nomē,
Nona dies menſis tibi conſecrata ſecundi
Lampadas accēdit, flammis & odoribus aras
Lætificat, magnóſqꝫ tibi perſoluit honores.
Tota tuas celebrat modulans eccleſia laudes,



Et con

*Et coniuncta choro ſalientibus organa pulſat*
*Articulis psaltes, reſpondet ad organa cantus*
*Aërios contra lemures regemq; profundi,*
*Romanosq; deos, maieſtatemq; Senatus,*
*Et tanti molem imperij, duce bellica Chriſto*
*Signa ferens, audes toti te opponere mundo.*
*Dij ueteres, qui centimanos uicere gigantes,*
*Te trepidant. faber ille, Ioui qui fabricat arma*
*Ignea, in Aetnæis qui fulmina temperat antris,*
*Te fugit, ipſe Deum fingit quem fabula regem*
*Triſtis, & attonitus non fert tua Iuppiter ora.*
*Per te uicta Venus toties exire latebris*
*Te præſente timet, fictosq; oſtendere uultus.*
*Tu coleris, tu templa tenes, tu ſidera calcas,*
*Illi habitant Stygias ſine maieſtate paludes.*
*Non tamen ad tantos facilis uia duxit honores,*
*Nec te lenta quies, nec deſidioſa uoluptas*
*Ad tantum decus euexit, tua contudit ante*
*Ora ſilex, dum fert ægre tua uerba tyrannus,*
*Verba Iouis probrum, Chriſti reſonantia laudem.*

*Dum ſermone Deos laceras, & numina falſa*
*Deſtruis, iſtud opus ſuperos ita mouit, vt omnes*
*Annuerint uno cilio tibi cœlica tecta.*
*Hei mihi quis dolor ille tuus, cum marmora dentes*
*Excuſſere tibi? cum membra tenerrima flammæ*
*Vndantes ſubito volucri clauſere volatu?*
*Has tua per Syrtes iuit ratis, iſta Charybdis*
*Inſidiata tibi eſt, hac tempeſtate carinam*
*Mergere Dij uoluere tuam. miſeratus olympus*
*Te in duro poſitam caſu, ſua longa tetendit*
*Brachia, & ex illo rapuit te turbine in aſtra.*
*Diua precor faueas rebus mitiſsima noſtris,*
*Et ſenio miſerere graui, miſerere ſepultæ*
*In uarijs uitæ ærumnis. iam ueſpera noſtram*
*Eſt clauſura diem, cum tempore labitur ætas*
*Præcipiti curſu, cæcas poſt fata tenebras*
*Ne incurramus ades, noſtro ſuccurre periclo.*
*Iliacum iuuenem fugiens titania lampas*
*Ingreditur piſces, ſurgunt cum piſcibus aſtra*
*Andromedæ, curuoq; genu quæ incumbit imago*

*Herculis, Engonaſim dicunt, & raptus ab undis*
*Cetus, & octauo ſedem ſortitus in orbe.*
*Tempora grata ferens aperire Fauonius arua*
*Incipit, & tepido uiolis applaudere uento.*
*Iam ſatio uicina fabis. Grus ordine longo*
*Cum clangore uolat, proiectaq; ſemina campis*
*Eſurit. elingui uenit alba Ciconia roſtro.*
*Paſtina fert humeris olitor, conſiderat hortum,*
*Et reparare nouo vult mortua gramina cultu.*
*Sic vtinam nobis animi reparentur, & in nos*
*Sanctus ab excelſo Zephyrus labatur olympo.*
*O Virgo tot functa malis, de faucibus orci*
*Eruta, & in ſummo quæ nunc trahis ocia mundo,*
*Nos ægros, & adhuc corpus mortale ferentes*
*Auxilio dignare tuo, maneſq; coërce*
*Infeſtos nobis ſæui Plutonis ob iram.*
*Clementes extende manus, animæq; ſub iſto*
*Pondere anhelanti ne ſuffocentur, adeſto.*

## DE CATHEDRA SANCTI PETRI.

*PEtre gubernator noſtræ ſanctiſsime Cymbæ*
*Luce bis undecima uernas Februarius auras*
*Spirat, & exultans ſecum tua feſta reportat,*
*Quæ ueteres noſtræ gentis dixere Cathedram.*
*Nominis iſtius paucis oſtendere cauſam*
*Præſtat, & annales priſcarum euoluere rerum.*
*Vrbs antiqua potens opibus longe inclyta magno*
*Nomen ab Antiocho ducens, qua currit Orontes,*
*Eſt ſita in Aſsyrijs urbs florentiſsima campis.*
*Huc Chriſti primæua domus conuenit ab omni*
*Iudæa Solymæ fugiens odia aſpera turbæ.*
*Hic ſibi cognomen Chriſti de nomine tractum*
*Impoſuit, quod mox totum migrauit in orbem.*
*Neu foret excipiti creſcens eccleſia uulgo*
*Par, fecere gregis patrē ſummumq; magiſtrum*
*Ionigenam Petrum, ſacraq; in ſede locarunt*
*Communi conſenſu hominem, ſedemq; ſenatus*
*Pauper, & aſtantes appellauere Cathedram.*

Nomen

Nomen id argolicum, quod iam Romana recepit
Lingua, quod Europa nunc eſt uenerabile tota.
Ipſa magiſterium diſciplinamq; paternam
Significat ſedes, ſub qua ſubſellia vulgus
Accipiunt legis documenta audire paratum.
Ergo ſacerdotum ſemen regale genusq;
Pontificum ſolio populi uenerantur in iſto.
Ite reuertentem ſolenni more Cathedram
Suſcipite, antiquos ritus abolere Deorum
Certantes, olim, quando regnabat Apollo,
Iuppiter, & Mauors, iſtis conferre diebus
Ad tumulos, tanq̃ manes ſilicernia poſcant,
Solennes epulas, & adorea liba ſolebant.
Inter Sarcophagos fumabant uiſcera plenis
Lancibus, & nigri ſtabant ad buſta lebetes,
Atq; coronati flauo cratêres Iaccho.
Iſta ſuperſtitio ducens à manibus ortum,
Tartareis ſancta de relligione faceſſat
Chriſtigenûm, uiuis epulas date, ſacra ſepultis.

## DE SANCTO MATTHIA.

MAtthia donate Deo (ſic nanq; latino
Diceris eloquio, lingua Theodorus achiua)
Nomina res ſequitur, nam cum poſt funera Iudæ
Sacrilegi vellet mutilum reparare ſenatum,
Et numerum ſupplere deus, te lumine fuſo
Cœlitus, & radijs circùm tua tempora miſsis
Illuſtrauit, & hoc dignum monſtrauit honore.
Hæc ſors illa fuit, quam coram patribus olim
Te ſupra cecidiſſe ferunt. apparuit iſto
Indicio quidnam de te ſentiret olympus.
Propterea lux hæc Martis uicina calendis
Eſt ſacrata tibi. quoties adiungitur iſti
Vna dies menſi, quod fit cum quattuor annos
Atropos occarit, vigeſimaquarta locanda eſt
Semper, hyperbolicæ ſedes ea debita luci.
Præter enim bis ſex menſes, ſex continet horas
Annus, & ex iſtis quarto ſubnaſcitur anno
Vna dies horis ſexto finita calendas

Martis,

*Martis, & hinc menſis vigeſimaquarta ſecundi*
*In geminas lux verſa dies biſſexta vocatur.*
*Idq; ideo talem nomen transfudit in annum.*
*Iulius hoc Cæſar diſtinxit tempora quondam*
*Ordine, & in partes diuiſit quattuor annum.*
*Quæ redeunt verſo ſua per veſtigia curſu.*
*At Deus in finem qui dirigit omnia, parti*
*Officium dat cuiq; ſuum. nam frigore pulſo*
*Attribuit veri flores exordia frugum.*
*Primigenas autem fruges ſibi uendicat æſtas,*
*Ut corylos, pyra, pruna, cicer, frumenta, fabaſq;.*
*Cætera ad Autumnum veniunt. at feſſa ſerendis*
*Frugibus hyberno tellus ſub frigore dormit,*
*Ac reparat vires, & fit fœcunda cubando.*
*Contigit hic præclarum illud dignumq́; notatu,*
*Quod veluti patrum numerum ſuperadditus auges*
*Sancte Senex, ſic quæ menſem producit, & auget,*
*Lux tibi ſorte datur, poſitus pro limite talis*
*Sol tuus augmenti fit caſu illuſtrior illo.*
*Sed mirũ eſt quod fama refert, hũc ſcilicet annũ*

*Ominis eſſe mali, ſolitumq; offendere fruges,*
*Atq; hominum uarios infortunare labores.*
*Tum malè depangi uites, malè ſemina ſulcis*
*Turba putat credi, pecoris malè pignora naſci,*
*Semina pomorum pedibus conuerſa ſupinis,*
*Et capite in terram memorant adoleſcere miſſo.*
*Sæpius audiui cum quis dare rebus agendis*
*Principium uellet, dici, meliora require*
*Tempora, hyperbolico fruſtra conaberis anno.*
*Nil tamen interpres cœli, nil Tuſcus aruſpex,*
*Nil magus inuenit, quòd dici debeat huius*
*Cauſa mali, quòd uirus agat tam triſte per orbem.*
*Quo ſit, ut errorem nugis uulgaribus iſtum*
*Attribui debere putem, felicior iſte*
*Iudice me credi debet, quia longior annus.*
*Hæc mala Saturno quidam tribuere putantes*
*Sidus id infeſtum terris diſcrimina in annos*
*Talia conſuetum ſemper tranſfundere quartos,*
*Sicut & in febri, quam fert Saturnius humor,*
*Mittitur in quartum morbi uiolentia ſolem.*

*Sed tenebras palpant, cæcoq; errore feruntur.*
*Quiſquis enim neſcit rerum dignoſcere cauſas,*
*Effectus, vt ſcire aliquid uideatur, olympo*
*Imputat, ignorans iſtis defenditur armis.*
*Si tamen occulti quicq̃ fortaſſe ueneni*
*Annus habet, tu ſancte pater, qui ſidera calcas,*
*Et ſuper excelſi reſides curuamina mundi,*
*His occurre malis, talemq; interfice peſtem.*
*De fato non una tuo ſententia patrum,*
*Sunt qui pacifica dicant te morte receptum*
*In ſuperos, ſunt qui Romano more ſecuri*
*Percuſſum exhalaſſe animam, cum ponere nolles*
*Sacra Ioui memorent, omnes uno ore fatentur,*
*Te poſtq̃ longe ac late Iudæa per arua,*
*Perq; Paleſtinas urbes, Syriamq; per omnem*
*Erraſti Chriſto famulans, in ſidera ſumptum.*
*Aſpice nos igitur cœli de ſedibus illis*
*Quas habitas, hodieq; meas bonus accipe uoces,*
*Atq; tuam facias in nos deſcendere ſortem.*

De

## DE SANCTO GREGORIO

*CVrrite paſtores ouium , quæ paſcua tondent*
*Cœlica, quæ Chriſti fontes, et flumina potāt,*
*Currite, Gregorius Romanæ maximus vrbis*
*Paſtor adit ſuperos, totus lætatur olympus.*
*Hæc Martis biſſexta dies. iam duxit Apollo*
*Frigore ab hyberno meliora ad ſidera currum.*
*Inſignis pietate pater fugitiua relinquens*
*Gaudia, & ad cœlum nixu conuerſus anhelo,*
*Vela dedit, noſtróq; ratem de littore ſoluit.*
*Nomina, rura, domos, terrena peculia vendens*
*Emit opes immortales . patrimonia factis*
*Grandia Cœnobijs ( meminit Trinacria , Roma,*
*Helia ab antiquis Luza appellata) reliquit.*
*Sic diues , ſic factus inops, & viuere adortus*
*Cœleſtem vitam in terris, conſortia Diuûm*
*Emeruit, ſicut quando ſub imagine nautæ*
*Naufragium paſsi matris cratera recepit*
*Angelus, & rurſum quando inter prandia finxit*

*Nunc iuuenis, nunc ora ſenis, cum ſacra litanti*
*Ante oculos Romæ Diui reſponſa dederunt.*
*Et cum Romanæ poſt tot crudelia gentis*
*Funera Cæſarei reſidens in mole ſepulchri*
*Angelus abſcondit rutilantem cæde machæram.*
*Altus erat, fecit ſe humilem, potuitq; putari*
*Decoxiſſe, tulit piceo veſtita cucullo*
*Tempora, purpureas veſtes pertæſus, & aurum.*
*Sed quanto magis ima petit, tanto altius alis*
*Præpetibus fertur. virtus eſt lucida, q̄q̄*
*Non velit, apparet, ſoliq; ſimillima mittit*
*Per rimas tenues radios, ſeq; indicat ipſam.*
*At quid opus multis? Petro ſucceſsit, & alto*
*In ſolio reſidens faſtum neſciuit, & ægra*
*Mente tulit ſummum tanq̄ graue pondus, honorē,*
*Ore, manu, facundus erat. monimenta ſuperſunt*
*Plurima, fatur adhuc, nec fari deſinet unquam.*
*Hic docuit cantare choros, meliciſq; animauit*
*Verba notis, ſacriſq; dedit formamq;, modumq;.*
*Compoſuit mores hominum, ſua ſæcula fecit*
*San-*

*Sancta, ſacerdoti decus uſq; in ſidera miſit.*
*Sancte Pater cymbæ, cuius proreta fuiſti,*
*Atq; gubernator, faueas, Scyllam, atq; charybdim*
*Nunc legit, aduerſo Syrtes nunc remigat euro.*
*Hac quoq; luce cruor Chriſti, quē Mātua ſeruat,*
*Andrea monſtrante locum per multa cubanti*
*Somnia Adalberto, ſcrobibus ueniſſe ſubactis*
*Dicitur in lucem, qua tempeſtate Beatrix*
*Inclyta Minciadum campos urbemq; tenebat.*

## 10. DE SANCTO IOSEPH.

*Ancte Faber ueniēs ab hebræi ſanguine regis*
S *Qui fuerat paſtor, tua ſunt natalia noſtris*
*Addita (ſic ſtatuit patrum prudentia) feſtis.*
*Te Deus in terris ex tot mortalibus unum*
*Repperit, arcani fieres qui conſcius alti,*
*Cui bene uirginitas magnæ ſanctiſsima matris,*
*Cui bene committi diuinæ infantia Prolis*
*Poſſet, & alterius ſæcli ſurgentis origo.*
*Hinc tua quanta foret nobis cognoſcere fas eſt*

Inte-

Integritas, tua perſpicuis Deus intima corda
Inſpiciens oculis culpæ ueſtigia uidit
Nulla, nec indicium ſcabræ rubiginis vllum.
Felix officio tali, felicior illo
Sinceri candore animi, quem Rector olympi
Intuitus, ſubito ad tantos te aſſumpſit honores.
Te tamen omnipotens talem formarat, vt eſſes
Baiulus, & cuſtos ad munera idoneus illa.
Iſta tibi vt diuis, qui ſcire pericula poſſunt,
Communis tutela fuit. facienda monebant,
Ipſe capeſſebas animo iuſſa omnia forti.
Ipſi aderant, quando Nilotica rura petebas,
Quando poſt cædem infantum, lamentaq; matrum,
Quæ penetraſſe polos, & olympica tecta ferũtur,
Inde reuertebas in auernum herodibus actis.
Poſt decimam lux nona tua eſt, tua tẽpla ſacerdos
Velat, & ad numerum tibi tinnula uerberat æra.
Verrit hũmum, legit areolis noua gramina tonſis,
Et poſtes uernare facit, frondere columnas.
Albentes ſplendere aras, redolere ſacellum.

Tura cremat, lentoq́ȝ ſuper myrrham infriat igni.
Græcia iam ſileat veteris Corybantas alumnos,
Cuſtodeſq́ȝ Iouis, finxerunt talia Graij.
At tibi (quæ loquimur non ſunt inſomnia, nõ ſunt
Vana) fuit data diuinæ cuſtodia prolis.
Nos quoq́ȝ, ſub tanto nunc glorificatus alumno
Reſpice, & optatam memor impertire ſalutem
Italiæ toti, noſtriſq́ȝ penatibus eſto.

## 10 DE SANCTO BENEDICTO

NVrſia montanæ, ſi uera eſt fama, Sibyllæ
Proxima, nunc tendit vicos aulæa per omnes,
Aeraq́ȝ in excelſis alterno turribus ictu
Pulſat, & extollit lætos eccleſia cantus.
Sacra cucullato Martis vigeſima patri
Prima dies oritur, qui relligionis amore
A teneris hominum conſortia fugit, & vrbes.
Huic nomen Benedictus erat, contraxit in vnũ,
Quotquot erant, illa qui tempeſtate peroſi
Vulgaris ſtrepitum vitæ, deſerta colebant.

*Felix prole virum tanta, taliq; parente*
*Poſteritas felix, niſi degeneraſſet ab illo.*
*Id commune tamen vitium fuit. orta ſeneſcunt*
*Omnia paulatim. quondam florentia regna*
*Nunc æuo conſumpta iacent, rapit omnia tempus.*
*Progenies huius longos imitata per annos*
*Acta patris Diuos auxit, ditauit olympum*
*Siue nouo. Petri multis vertentibus annis*
*Functa magiſterio ſcopuloſa per æquora cymbam*
*Rexit, & imperium Chriſti firmauit, & auxit.*
*Nunc quoq; poſt lapſum conata reſurgere, ſumptis*
*Viribus ad priſcum decus aſpirare videtur,*
*Et tanquam primo quę vere repullulat arbor,*
*Se reparat, frugumq; facit ſpem floribus amplam.*
*Ipſe pater poſt multa modis opera edita miris,*
*Quę longus narrare labor, deceſsit in alto*
*Vertice, quem veteres montem dixere Caſinum,*
*Unde malos prius ipſe Deos eiecerat, illum*
*Præcipuè, Delphis qui tot mendacia finxit,*
*Qui cuſtos Soractis erat, cui nomen Apollo.*

DE

## DE ANNVNTIATIONE BEATISSIMÆ VIRG.

CVm Deus extremi uellet primordia ſæcli
Texere, progeniem diuinæ mentis alumnam
Miſit, & humanæ ueſtiuit imagine formæ.
Propterea miſſus ſummo legatus olympo,
Cœlica qui matri ferret mandata futuræ.
Hæc fœtura recens cœlo mirabilis, Orco
Terribilis, quia Dijs priſcis fatale ferebat
Exilium, traxit Phæbo primordia ab iſto.
Mercurius, qui tunc caſu ueniebat ab Orco,
Vidit vt ex ſummo Carmeli vertice ſanctum
Gabriel allabi verſus florentia rura
Nazaret, inſidias metuens poſt illius iuit
Virginis ad thalamos celeri ueſtigia greſſu.
Limineq; in primo reſidens audiuit eorum
Colloquium. nec cũcta tamen verba auribus hauſit.
Sed quia verſutus, quiddam deprendit in illis
Arcani, quod ſe, diuos quod tangeret omnes.
Tũ ſe proripiens Romã, prope Leuctra Deoꝝ

Repperit ingentem cuneum, quibus omnia ſatus.
Illi autem magno inter ſe trepidare tumultu
Incœpere, Venus fleuit, Saturnia Iuno
Fleuit, & abiecta Pallas contabuit haſta.
Moxq́; ait. O comites quodcunq; euenerit, æquo
Ferte animo, regnum quod tempeſtate tenemus
Iam longa (fari inter nos licet omnia) furtum eſt.
Nos quoad ille ſinet, cuius ſunt regna, fruamur
Imperijs. cum nos regno ſpoliabimur iſto,
Ad fraudes alias, alias vertemur ad artes.
Nec ſine lucro erimus, per uaframenta doloſq́;,
Dedecore, & damno Chriſti afficiemus alumnos.
Tunc princeps ſignorum Aries tria ſidera portãs
Vertice, Delta uocant, primò ſurgebat ab ortu
Cum Titane, ſuos cum iam Philomela pararet
Edere per uillas, & per uiridaria cantus,
Exonerata gelu tellus gaudebat, & omnes
Floribus, & tenero uernabant gramine cãpi.
Hæc igitur præclara dies vigeſima quinta
Menſis apud veteres primi, damnata fugauit

Sæcula, & ætati fecit primordia ſanctę.
Propterea non immeritò ſibi vendicat anni
Principium penès Etruſcos, & digna videtur
His titulis, viditq́ Deum deſcendere ab aſtris
Ante alias, & prima fores aperire ſaluti
Digna fuit, commune bonum prior ipſa recepit,
Et commune decus. longis ſperata diebus
Dona Dei lux iſta dedit, laudabilis ergo
Gloria, quam miſit lucem Tyrrhenia in iſtam.
Tunc Deus æternis cœpit mortalia vinclo
Iungere perpetuo, faciens hominemq́ Deumq́
Perſonam coitu miro concurrere in vnam.
Tum ſuperi cœpere homines reuerenter habere,
Maioremq́ operam noſtris impendere rebus.
Tum fœtura recens timidas ingreſſa per aures
Creuit in ignara coitus, & ſeminis, aluo.
Nazaret exulta Libano contermina tellus,
Carmelo vicina iugo Phænicia verſus
Littora, qua Tyrus, & Sidon florere ſolebant.
Hæc arcana tui quondam videre penates.

Iubila, & exulta fortunatiſsima tanti
Fama operis tellus, regio te prædicat omnis,
Nulla ætas ſine laude tua deſcendit ab aſtris.
Ipſe tibi decus hoc tantum cœleſtis olympus
Inuidet, & ſibi deberi hunc teſtatur honorem.
O rerum ſeriem æternam, quæ pendet ab alto,
O magnas, miraſq; vices, quas ſidera voluunt,
Quas deus importat. ſæclorum immobilis ordo eſt,
Ponite mortales curas, facit omnia cœlum,
Cœlo agimur, ſicut naues ſpirantibus euris.
Sancta parens cui luce Deus communicat iſta
Splendorem, regnumq; ſuum, cui ſubijcit orbem
Terrarum, mundiq; polos, dignare tuorum
Exaudire preces, & noſtra piacula ſolue,
Nec ſine nos Stygijs ludibria manibus eſſe.

## DE SANCTO AMBROSIO

Prilem Veneri ſacrum fecere Quirites,
A Quòd venus Aeneæ genitrix, quòd cōdidit urbē
Romulus Æneades. quòd vero ſemina rerum
Omnia, tellurem, fruges aperiret, & annum,
Nominis id menſi fecit Romana vetuſtas.
Quarta dies eius magnum decedere vidit
Ambroſium, magnaq; polos conſcendere pompa.
Ipſe fuit terris clarum iubar omnibus. Vrbem,
Quam Mediolanum dicunt, quia conditor eius
Brennus in his agris monſtroſum repperit aprum
Veſtitum partim ſetis, & vellere partim,
Seu potius quòd ſit fluuijs incluſa duobus,
Rexit, & abraſo fecit ſquallore nitentem.
Arrius humani generis letale venenum,
Legis in excidium natus fideiq; ruinam,
Polluerat gentes, totumq; infecerat orbem,
Præſertim Italiam. tunc tota Inſubria fractis
Viribus ægrotans iſto in languore iacebat,

Am-

Ambroſius, qui tunc erat ex proconſule factus
Paſtor, in hanc Hydrã claua inſurrexit, & arcu,
Et velut Alcides alius, Lernea fugauit
Toxica, niligenas abigens ab ouilibus hydros.
Nilus enim tulit hoc monſtrum viroſius omni
Aſpide, ſaxificę crudelius ore Meduſę.
Ambroſius verò genus à primatibus vrbis
Traxerat Aeneadis, & erat Romana propago.
Auguſtinus ab hoc ſancti vitalia fontis
Sacramenta habuit, fideiq; exordia rectę.
Theudoſium mundi dominum delubra volentem
Indugredi vetuit, donec peccata dolendo
Ablueret. tulit æquo animo rex iurgia, tali
Maieſtate fuit venerandus, & indole paſtor.
Cum populus paſtore carens veniſſet in vnum,
Et multa à multis ſuper hoc allata fuiſſent,
(O res mira) Deus, qui conſulit omnibus æquè,
Venit in infantis linguam, populóq; ſilente
Ambroſium tali dignum clamauit honore.
Difficilè effectum res eſt ſortita, laborem

Hunc illo fugiente. Deus qui cœperat, ipſe
Conſummauit opus, victumq́ꝫ in ſede locauit.
Vt ſuſcepit onus, mox tanꝙ mane rubentem
Sol ſuper auroram veniens effulſit, & omnes
Illuſtrans populos noctem ſubmouit opacam,
Fœcundauit agros animarum, & ſemina culto
Sancta ſolo iaciens collegit in horrea Chriſti,
Frugis in ingentes onus exurgentis aceruos.
In melius ſacros ritus, & ſancta reduxit
Sacramenta docens populos, documenta nepotes
Illa tenent, & adhuc eius veſtigia ſeruant.
Scripta manent, quę, quãta fuit prudentia in illo,
Significant, lingua quantum pollebat vtraq́ꝫ.
Cum puer in cunis olim dormiret, apertis
Forte labris examen apum ſuper illius ora
Sedit, & ingrediens buccas, tenerumq́ꝫ palatum
Inueniſſe fauis tectum ſe credidit. at mox
In ſublime volans altos diſceſsit in auſtros.
Hoc pater augurio lætus, ſi vixeris inquit
Chare puer, tua te mittet facundia ad aſtra.

Ipſe

Ipſe duos tumuli ſedem monſtrantibus ipſis
Martyras inuenit fratres, te ſancte Protaſi
Te pie Oribaſi, quibus eſt poſt funera tandem
Additus, hoc omni populo flagitante, repertor.
Quarta dies Aprilis erat, quę vidit aperto
Ambroſium ſupra ſcandentem ſidera cœlo.
Sancte pater qui tanta potes, nos aſpice ab alto,
Italię pacem, populiſq; Inſubribus ora,
Et placare Deum noſtro reminiſcere ſæclo.
Luce dies octauus ab hac ad ſidera ſeptem
Pleiadum, quę ſunt tauri prope cornua ſolem
Tranſferet, & citius faciet diſcedere noctem.

## DE SANCTO GEORGIO.

ECce Dionæi vigeſima tertia menſis
Militię patri lux eſt ſacrata tribuno.
Miles adeſt, prodit nitidis Georgius armis,
Et femori hærentem dextra complectitur haſtam.
Tertia iam tauri pars eſt ab Apolline vernis
Veſtigata rotis, æſtas frondoſa propinquat,

Pleiades aſcendunt, placidum ſe nauibus æquor
Præbet, et ad Zephyros laxant ſua carbaſa nautę.
Miles adeſt, votiua nouo fer dona Gradiuo.
Thrax erat, vt fama eſt, Mauors, Georgius autē
Leucoſyrus. Graij ſic appellare ſolebant
Cappadoces, nanq; illa Syris eſt proxima tellus,
Qua iuga ſublimem Taurus ſua porgit in auram.
Vltima ad algentem mittit veſtigia pontum,
Ipſa viros genuit fortes, belloq; ſuperbos.
Verum alios omneis tantum Georgius anteit,
Argolicos quantum magnus præceſsit Achilles,
Iliacos Hector, Mauors Oeagrida gentem.
In Libyam miſſus renouauit Perſea, quando
Regia ab interitu ſeruata virgine monſtrum
Suſtulit, ad trepidę ſtagnum lugubre Silenæ.
Inde Palæſtinam veniens, ea regna Latinis
Regibus infrænans gentem crudam atq; rebellem
Reſtituit, iuga Carmeli conſcendit, & alto
Repperit in ſaltu noſtros habitare parentes.
Hi ſuaſere duci penitus deponere ſumpta

Arma

*Arma toga, & vitæ genus vſurpare quietæ.*
*Seque ſuperuacuis armorum abſoluere curis.*
*Ipſe bonos igitur monitus audiuit, & hauſit*
*Mente Deum tota. ſed dum ſublimia ſemper*
*Voluit facta animo, teneris ita doctus ab annis,*
*Conſtituit forti vitam finire duello.*
*Ergo per Aſſyrias, ſi quos audiuerat vrbes*
*Chriſtigenas tormenta pati, pullo vſus amictu,*
*Quem noſtri poſita armorum ferrugine patres*
*Tradiderant (ſæcli faſtum ſic vicerat omnem)*
*Ibat, & in pœnis poſitos animabat ad aſtra.*
*Talibus incumbens operis, Nabathea petiuit*
*Arua, ſubintrauit Perſas, vbi flagra, rotaſque,*
*Ferrum, ignes paſſus, migrauit in æthera tandem.*
*Maxime bellorum rector, quem noſtra Iuuentus*
*Pro Mauorte colit, pro Pallade, reſpice terras,*
*Armorumque graues iras, quas ſuſcitat Orcus*
*Comprime, & expulſo duc aurea ſæcula ferro.*
*Fac Stygios procul ire canes, fac barbara regna,*
*Et fidei noſtris arceri à finibus hoſtes,*

Da noſtris animos populis, & regibus, arma
Noſtra per Armenios ſignis victricibus ire,
Perq; tuo facias conſperſos ſanguine campos.
Neu ſinito Auſoniæ Turcas equitare per vrbes.

## DE SANCTO MARCO, ET FORMIS EVANGELISTARVM.

M Arce comes Petri quondã, leuitica proles,
Cui faciunt vates os effigiemq; leonis,
Vt perhibent quidam, quorum ſententia neruis
Nititur infirmis, & cruribus ambulat ægris,
Exit enim de ſomniferę caliginis vmbris
Inſcrutabilibus vatum monſtroſa loquentum
Viſa per ambages hominem ducentia longas.
Quo fit vt interpres nullus cognouerit illas
Quattuor effigies, quę diſtribuuntur in iſtos
Quattuor authores, ideo diuerſa loquuntur,
Nec ſapiunt vnum, tamen hæc inoleuit vbiq;
Perduratq; fides librorum exordia propter,
Vt Matthæus homo, Marcus leo, prima Ioannes

Sit volucris, Lucas creſcens in cornua taurus,
Marcus enim regale aliquid dignumq́ꝫ leone
Principio fatur, ſonat alta arcana Ioannes,
Et penetrat ſtellarum ignes viſu atqꝫ volatu.
At ſerpit Matthæus humi, dum ſanguine Chriſtũ
Ducit ab humano. Lucas velut hoſtia ad aras
Ducta ſacerdotum primis ſonat Orgia verbis.
Talibus antiqui dictis ſecreta laborant
Declarare tuę patres myſteria formę.
Sed quid opus vano conſumere tempora nixu?
Hæc tua Marce dies quę naſcitur ante calendas
Septima cum redolens tellus parit omnia Maias.
Tu recitas breuibus Chriſti miracula chartis.
Indice te Carni primum didicere ſalutem,
Qua ſtetit in campis Aquileia paluſtribus olim.
Urbs Aquileia potens, magnaq́ꝫ colonia Romę.
Tu petis Ægyptum peregrina per æquora vectus,
Multaq́ꝫ pro Chriſti Pharijs perpeſſus in oris,
Dum per humũ traheris coniecto ad colla rudente
Occidis, & terras fugiens aſcendis olympum.

## LITANEA MAIOR.

*HAc maior quoq; luce meat Litanea per vrbes,*
*Ac per rura procul clamore per aëra miſſo,*
*It populus ſupplex longis per compita pompis,*
*Mane recens viridi dum ros in gramine lucet.*
*Protulit hunc olim morem dum peſtifer annus*
*Mauritio Romam premeret ſub Cæſare, maior*
*Gregorius, quando paſsis apparuit alis*
*Angelus Auguſtæ ſuper alta cacumina molis.*
*Multis poſt Veneti ſæclis tua membra tulerunt*
*Per maris Adriaci fluctus ad mœnia gentis*
*Prima ſuæ, quæ dum magno ſe Proteus æſtu*
*Exonerat, procul effuſis circūnatat vndis,*
*Et delubra tibi miſsis ad ſidera tectis*
*Protinus eximio poſuere ingentia cultu.*
*Tempore tu ex illo Venetis tutela fuiſti*
*Pace domi, belloq; foris, terraq;, mariq;.*
*Te duce Turcarum toties fugere tumultus,*
*Euaſere minas, & uim regum armipotentum.*

Conſilium, vires, animos, aurumq; dediſti.
Et nunc aduerſis oppreſsi caſibus orant,
Subuenias, nec regna ſinas antiqua tot annis
Auſpicio ſeruata tuo prædam hoſtibus eſſe.
Neu decus Italiæ tantum patiare repente
Prolabi, neu des Arabis hæc gaudia regnis.

## DE LITANEA MINORE.

ANte triumphali Chriſtus quàm ſidera pompa
Conſcendat, Litanea minor per rura, per vrbes
Incedit tres mane dies pulſantibus æra
Turribus, & ſparſis paſsim cum floribus herbis.
Tum floret roſa veris honor, tunc lilia candor
Explicat, & calices apis innuba paſcit apertos.
Vrbs ſedet ad Rhodanum, Galli dixere Viennã,
Quę tulit aduerſos caſus paſtore Mamerto,
Et longùm vexata fuit, nam fulmine crebro
Arſit, & horrificis terrarum motibus arua
Sciſſa dehiſcebant rimis penetrantibus vſq;
Ad Stygios amnes, vbi ſunt Iouis antra profundi.

Adde lupos, qui tartareis agitantibus vmbris
In furias acti, ne dum iumenta per agros,
Audebant laniare homines, & in vrbibus ipſis.
Caſibus his perculſi omnes diuina coacti
Quærere ſubſidia, & Diuos excire precando.
Hinc traxit Litanea ortum, tranſiuit in omnes
Relligio ſimilis paruo poſt tempore gentes,
Quę quoqꝫ nunc agitur, ſed non pro cladibus illis,
Sed pro fruge noua, pro pubeſcentibus agris,
Pro Canis Icarij morbis, æſtuq́ꝫ maligno.

## DE ANNO IOBELEO, MVSICA, ORGANIS, ET CAMPANIS.

NEc contenta fuit ſolis dare feſta diebus
Poſteritas Chriſti, feſtos quoqꝫ reddidit ãnos
Mos erat Hebræis, & lex ita priſtina ſanxit,
Vt decies quinto per cuncta reſurgeret anno
Oppida libertas. tellus vænundata primos
Ad dominos rediens nullo vexata bidente
Ocia ducebat, ſimplex natura per agros

Gramina fundebat paſsim ſine ſemine, & arte.
Liber erat ſeruus, propriósq; redibat ad agros
Lætus, & irriguis per paſcua fontibus vda
Cum gregibus paſtor ducens armenta canebat.
Huic anno cognomen erat Iobeleus, ab ipſo
Quòd Iobel appellat ſoboles Abramica cornu.
Clangebant &enim rauco per compita cornu
Libera, ſolenni celebrantes tempora ritu.
Iſacidas imitans morem hunc prudentia noſtræ
Gentis ad humanos animos poſt plurima tandem
Sæcula conuertit. ſed tanti gaudia plauſus
Diſtulit in centum paſtor Bonifacius annos.
Mox autem ritu Clemẽs diſceſsit ab illo,
Et poſt luſtra decem voluit tam læta reuerti
Tempora, & inſontes fieri qui limina Petri,
Cæteráq; excelſæ peterent ſacraria Romæ.
Propterea quoties hæc fauſta reuertitur ætas,
Vndiq; ab extremis terrarum finibus ingens
Turba coit, Romámq; petens rura implet, et vr
Pontificum princeps iſto ſolennia Paulus (bes.

Stare loco vetuit, quoniam contracta putabat
Tempora mortalis vitæ. vigeſimus ergo
Quintus in hos tantos annus peruenit honores.
Nunc libet hic etiam quoſdam percurrere mores,
Quos vetus adiunxit noſtris eccleſia ſacris,
Laudatura Deum, diuosq́;, per omnia poſtq̃
Regna datum libare palàm cordata vetuſtas
Impoſuit verbis numeros, quia muſica mentes
Eleuat, & ſuperis iungit mortalia corda,
Corripit humanos animos, & in ardua mittit
Cum libuit pacis, belliq́; negocia cantus.
Aſpice quot gyros, quot ruſtica tibia ſaltus
Excitet, & quantos adigat perferre labores.
Tota dies abit in choreas, ſudoribus ora,
Pectora, terga madent, nec adhuc cerita iuuentus
Sentit onus, poſtq̃ leuibus per compita plantis
Proſilijt nigram in noctem Titanis ab ortu.
Quid tuba, quid litui, quid bombo cornua rauco,
Tympana quid poſſint, quoties mauortius ardor
Ingruit, aduertas, ſaliunt in ſpicula, in enſes,

*Obijciunt ſe tormentis, in ferrea currunt*
*Fulmina mortales, & in ipſa tonitrua ahenę*
*Machinę, & incauti nigro abſorbentur auerno.*
*Hinc ea quę recitant de te miracula vates*
*Orpheu, quę Amphion fecit, quę fecit Arion.*
*Propterea cupidi nil prætermittere patres,*
*Quod poſſet prodeſſe animis, ad verba ſonantes*
*Applicuere modos, vt ſegnia corda mouerent.*
*Nec laſciua tamen prolabi in carmina fas eſt,*
*Qualia ludebant phrygij muliebribus apta*
*Blanditijs. grauis, & ſimplex, & maſcula noſtris*
*Eſt adhibenda choris ſublato muſica luxu.*
*Ipſa malos etiam manes, cum noſtra ſubintrant*
*Corpora compeſcit. Solyma qui primus in aula*
*Sceptra tulit, Saulem tali medicamina morbo,*
*Quo vexatus erat, melicam quæſiſſe per artem*
*Commemorant, fidibuſq; larem placaſſe ſonoris.*
*Adiunxere etiam molli conflata metallo*
*Organa, quę feſtis reſonant ad ſacra diebus,*
*Aes quoq;, cui nomen noſtras Campana per oras,*

Quod veluti perhibent, illud Campania primum,
Repperit, ad plebem diuorum in templa uocãdam,
Atq; coërcendos lemures, cum nubila vento
Conglomerant, plenisq; volunt infligere campis
Perniciem, ſcopulisq; vagas allidere puppes.

## DE SANCTO JACOBO APOSTOLO.

MAie tuas faciunt celebres duo feſta Calendas,
Atq; ſimul veniunt lucem duo gaudia in vnã.
Mane ſub auroram cum matutinus in herbas
Ros pluit, & Terei queritur Philomela rapinã,
Cum ſoror occluſas nidi memor ante feneſtras
Excubat, & garrit, iuuenes gradiuntur in agros,
Ac ſpoliant ſyluas, & regrediuntur onuſti
Frondibus, & larium figunt ad limina ramos.
Mentibus has Maius curas inſpirat, amorem
Excitat, & dulci vegetat præcordia cœlo.
Roma vetus nomen tulit à ſenioribus iſtud,
Atq; dedit menſi. ſacer eſt maioribus ergo
Maius, & vt decimo Titan emerſerit ortu

Intrabit Geminos, vbi nuda renaſcitur æſtas.
Sunt tamen æſtatis qui dent primordia Cancro,
Autumnumq́; velint naſci cum ſidere Librę,
Ver cum Lanigero ſignorum principe, brumam
Surgere cum Capro. nam ſunt ea ſidera quædam
Phœbeę menſura vię, duo nanq; reportant
Æquidium duplex, pacato frigore, & æſtu,
Et duo cum cœli redit inclementia duplex,
Solſtitium duplex, nec diſſentimus ab iſtis,
Sed vulgata magis potior ſententia viſa eſt.
Iſta dies Iacobe tibi, tibi ſacra Philippe.
Hæc nemorum vobis damus ornamenta comantum,
Tu Chriſti ſobrinus eras Iacobe, vocabant
Te Domini fratrem comites, quia vultus vtriq́;
Vnus erat, Solymis paſtor tu primus in oris,
Myſtica ſupremę referens conuiuia cœnę,
Tu primus cyatho, primus tu pane litaſti,
Tu iuſtus, tu ſanctus eras. cognomina turbę
Hæc tibi tradiderant. Chriſti poſt funera fama eſt
Te toleraſſe famem, donec rediuiuus ab vmbris

Exijt, & menſę iuſsit te accumbere Chriſtus.
Deniq; tu celſo templi de culmine præceps
Miſſus es, atq; odio Chriſti percuſſus acuto
Stipite, & excuſſo tranſlatus in aſtra cerebro.
Hanc putat ob noxam Joſephus, qui patria bella
Texuit, Hebræorum vrbem cecidiſſe ſuperbam,
Fataq; Iudaicę veniſſe nouiſsima genti.

## DE S. PHILIPPO APOSTOLO.

10 TE uero qua voce canã, quo carmine dicã (pe?
Paſſe tot inſidias lemurũq; hominũq; Philip
Tu Chriſtum inuulgans Cronij petis æquoris orã,
Barbara gens totas hyemes vbi ducit in vmbris,
Et ſine ſole dies ſemeſtri in nocte ſepultos.
Sol vbi tranſacto factus iam mitior æſtu
Tranſijt in Libram, donec cum vere reſurgat
Principium ſignorum Aries in vellere fuluo,
Ad ſtatuam Martis tractus ſub mole latentem
Marmorea feciſti atrum prodire draconem,
Cuius vt aſtantes ſpirando hauſere venenum,

*Peſtiferamq́; animam, vel deceſſere repente,*
*Vel morbo iacuere graui. Marte inde remoto*
*Fixiſti pro Marte crucem, quę protinus ægros*
*Reſtituit, vita functos reuocauit ab orco.*
*Arctico ab Oceano remeans per inhoſpita montis*
*Veniſti iuga Riphæi, per Sauromatarum*
*Littora, per Ianaim, per Thermodontica rura,*
*Per pontum, per Cappadoces, Bebrycis ad oras,*
*Ad Phrygas antiquę ſteterant vbi mœnia Troię,*
*Hic tibi meta fuit tandem vitę, atq; laborum.*
*Hic graue ſupplicium crucis, & crudelia paſſo*
*Vulnera ſtelliferi patuit tibi limen olympi.*
*Tunc te per uarios caſus, per multa ſecutę*
*Regna duę doctę fari præſagia natæ*
*In Phrygia tecum paſſæ, tecumq́; ſepultæ.*
*Diui, quorum hodie laudes exaggerat omnis*
*Orbis, ad Italiæ pacem conuertite curam.*
*Cuſtodite nouas glaciali à grandine fruges,*
*Atq; ſalutarem pulſis date febribus annum.*
*Veſtra ope terrigenis ſint omnia læta colonis,*

*Et veniens nobis bona ſit mortalibus æſtas.*

## DE INVENTIONE S. CRVCIS.

*T Ertia lux deuota Cruci, quæ ſæcula tandem*
*Poſt tria iã requie noſtris apparuit orta,*
*Conſtantinus enim cum pugnaturus ad vrbem*
*Vindicibus Diuis veniſſet, & auſpice Chriſto,*
*Somnia per noctem vidit cœleſtia, in alto*
*Aëre fundebat magnam Crux aurea lucem,*
*Atq; notis ſuberat carmen ſplendentibus iſtud,*
*Conſtantinus in hac vincet. vexilla repente*
*In Cœlum ſimili effigie ſignata leuauit.*
*Vicit, & in patrium cecidit Maxentius amnem.*
*Tunc Helenam regis matrem, quę ſomnia nato*
*Audierat narrante, bonus furor egit ad vrbes*
*Protinus Aſſyrias, vbi Crux inuenta, citatis*
*Confeſtim Hebræis veteriq; è rudere tracta.*
*Et quia tres tellure Cruces iacuere ſub vna,*
*Vera modis patuit miris, impoſta cadauer,*
*Quod tunc ad tumulum turbis comitantibus ibat,*

*Reſtituit*

*Reſtituit vitę, res non conceſſa duabus,*
*Quę tulerant Chriſti ſocios in morte latrones.*
*Id regina videns opus admirabile lignum*
*In geminas ſecuit partes, vnamq; reliquit.*
*Argento incluſam Solymis, pro munere grandi*
*Detulit ad natum clauis cum quattuor vnam,*
*Et triplicem titulum, noſtris quem repperit annis*
*Forte faber reparans eius laquearia templi,*
*Quod Rex ipſe Cruci Romę conſtruxerat olim.*

## DE S. IOANNE ANTE PORTAM LATINAM.

*Inclyte Ioannes Chriſti ſobrine, volantis*
*Ora ferēs aquilę, tua lux eſt proxima nonis.*
*Hæc fuit illa dies, qua te Iouis, atq; Deorum*
*Deſtructorem Epheſo miſſum Romanus adegit*
*Cæſar in ardentis ſolium deſcendere oliui.*
*At Deus, extremos qui te ſeruabat ad ignes,*
*Incolumem fecit de tali exire lauacro.*
*Cæſar id admirans te carcere iuſsit aperto*
*Ire vias, vinclisq; Epheſum remeare ſolutis.*

*Et quia tormenti portam locus ante latinam*
*Ipſe fuit, portæ feſta hæc tenuere Latinæ*
*Nomen, & hic tẽplum tibi Roma ſequentibus annis*
*Condidit. hæc operis tanti monimenta ſuperſunt.*

## DE APPARITIONE SANCTI MICHAELIS ARCHANGELI.

*Michaël octauo Maias apparuit Idus,*
*Quando Sipontinis in bella volentibus ire*
*Affuit, atq; diem pugnæ monſtrauit, & horam.*
*Campanos etenim rabies armarat, & ipſam*
*Parthenopen cõtra populum Diomedis, et vrbem.*
*Tunc reſidens alto Gargani in vertice montis*
*Suſtulit è pelago nubes, Boreamq; vocauit*
*Montibus à Scythicis, ſeptemq; trionis ab axe.*
*Adijciensq; procellæ ignes, & fulgura, & imbre*
*In glaciem verſo mugire tonitrua fecit.*
*Mox fulmen cœlo, atq; freto reboante triſulcum*
*Soluit, & infeſtos nimbum perflauit in hoſtes.*
*Sic igitur ventis illos, & grandine, & vnda*

Præcipiti velut attonitos ac lumine captos
Reddidit, & fractis animis dare terga coëgit.
Poſteritas operis tanti non immemor iſta
Luce Sipontinos celebrat noua feſta per agros.
Iſta dies alio caſu eſt memorabilis. illo
Scilicet, excelſa cum ſtans Archangelus arce,
Peſte laborantem Romam luſtrauit, et Auſtrum
Expulit immiſſo campis aquilone, nocentem.
An tamen hæc vna duo ſint miracula luce
Edita, non certum eſt. forſan quia proxima ne tot
Feſta forent, populus traxit Romanus in vnam.
SPirituum nobis hic eſt natura parumper
Enarranda. ſuo dum ver iam munere functũ
Incipit æſtati teneras concedere fruges.
Principio rerum quando Deus omnia traxit
Ex nihilo, ſparſitq; nouas per corpora formas,
Spirituum quoq; progeniem quo tempus in omne
Viueret incolumis, ſine mole, & pondere finxit,
Diuiſitq; nouem genus hoc in regna, deditq;
Iura ſuper terras, ſuper æquora, & aëra, & ignes,

*Aſtráq;, & æthereos orbes, & tradidit artem,*
*Qua regerent opus hoc tantũ, cui nomina mundus.*
*Sed pars vna ſuum nimis admirata decorem*
*Atq; poteſtatem renuit ſeruire Tonanti,*
*Tam demens, tam ſæua fuit. pars altera manſit*
*Fida ſub imperio patris, cœloq; rebelles*
*Expulit, & magno in tenebras molimine truſit.*
*Hi ſunt qui patria pulſi ſtuduere per orbem*
*Inter mortales decus vſurpare Deorum.*
*Nunc quoq; priuati priſco ſplendore latenter*
*Inſidias tendunt animis, qui attollere ſeſe*
*Altius attentant, & olympica limina quærunt.*
*Saturnus defluxit ab his, Saturniaq; omnis*
*Progenies, etenim lemures præclara ſubibant*
*Nomina magnorum heroum, quos fama canebat,*
*Quiq; ſui memores populos fecere merendo,*
*Vt genus allicerent ad ſe mortale colendos.*
*A priſcis hæc regna chori dicuntur, & vrbes*
*Diuiſi in varias, per tranſmundana volabant*
*Culmina, terreſtres vt nos peruadimus oras.*

*Qui ſtabiles illa ſunt tempeſtate reperti*
*Perpetuo leges obſeruauere paternas.*
*De quorum numero Michaël, qui præfuit olim*
*Gentibus Hebræis dum res Iudæa manebat,*
*Eſt, & nomen habet clarum, quia ſemper agendis*
*Incubuit rebus pro maieſtate Tonantis*
*Magnificè; ſed præſertim cum mutua in arma*
*Cœlicolas egit flagrans diſcordia ciues.*
*Chriſtus eum poſtquam populos contraxit in vnum,*
*Præpoſuit regno, cui nunc eccleſia nomen,*
*Præfecitque animis, vt cum mortalia membra*
*Deſtituere prius meritorum examine viſo*
*Ad lances, recta in ſacrum deducat olympum.*
*Creditur & mundi ſupremæ in fine ſenectæ*
*Fortiter acturus pro libertate piorum*
*Tartareas aduerſum acies, regemque profundi,*
*Qui ſupra ſæuire modum conabitur illo*
*Tempore, & in noſtros rabida exercebitur ira.*
*Has ob res thoraca gerit, ferroque nitenti*
*Terribilis, dextra gladium, læuaque bilancem*

*Suſtinet,*

Suſtinet, ac lemurem pedibus conculcat ahenis,
Ergo diem celebrate alacres ſolenniter iſtam,
Æra ſonent, vireant poſtes, altaria fument,
Votáq; cuſtodi gentis perſoluite noſtræ.

## DE SANCTO EVSTACHIO.

MAgnanimus ductor Placidus Romana propago,
Sic eius moderante Deo, mentémq;, viámq;,
Alipedem ceruum, dum venaretur in altis
Rupibus, offendit, cuius de vertice ad auras
Cornua ſurgebant, atq; inter cornua (viſu
Horrificum) ſtabat Chriſti patientis imago,
Quæ affari ſic orſa virum. tua mitia corda
In miſeros, operæq; piæ fecere benignum
Me tibi, ſum Chriſtus, qui numina falſa ſubegi.
Ad fontes cum prole meos cum coniuge vade,
Atq; redi, nam rurſus in hoc te monte videbo.
Mox te multimodis iactatum caſibus inter
Cælicolas magna cum maieſtate locabo.
Iſtud idem noctu coniux per ſomnia vidit,

Quòd

*Quod vir vt audiuit, ſi nos Deus aduocat (inquit)*
*Ire decet, nihil eſſe poteſt mihi tutius. ergo*
*Paruit, & Placidus ſacro ſub fonte remanſit,*
*Prodijt Euſtachius, cõiux Theopiſta vocata eſt,*
*Natorum verò princeps Agapetus, & alter*
*Nomine materno ſexu de fine repulſo.*
*Hæc vbi facta, locum Placidus repetiuit eundem,*
*Affuit & Chriſtus, Placidumq; arcana docendo*
*Plurima, conſumpſit multas ſermonibus horas.*
*Tempore poſt paruo Stygijs à ſedibus orta*
*Peſtis, & in famulos primùm graſſata veneno*
*Tabifico, iumenta, greges, armenta, colonos*
*Suſtulit, infecitq; malis nidoribus auras.*
*Surripuere aurum, veſtes, & cætera, quæ non*
*Eualuit morbi rabies abradere, fures.*
*Indoluit pulſus ſubito de culmine rerum,*
*Erubuitq; videns humilem ſe ex tempore factum,*
*Ærumnoſum, inopem, & miſeroꝝ in ſorte ſepultũ.*
*Mox rate cõſcenſa cũ prole, & coniuge ad vrſam*
*Flexit, & Epiri ignotus peruenit ad oras.*

*Cum*

Cum verò nauem egrediens mendicior Iro
Pendere non poſſet naulum, conſorte retenta
Spe veneris Nauarchus eam petulanter abegit,
Atq; ita deluſus lachrymis diſceſſit obortis.
Venerat ad fluuiū tenera cum prole tumentem
Imbre nouo, quem cum vellet tranſire, leuauit
In ſcapulas natum, natum ſubſiſtere in vmbra
Iuſsit arundinea donec remearet, & ecce
Dū remeans amnē medium tenet, hinc lupus vnū,
Inde ferox alium rapuit leo. credere poſſes
Coniuraſſe feras in tam lachrymabile furtum
Et quaſi concordes ſceleri ſtuduiſſe cruento.
Non periere tamen, nam qui per rura coloni
Inſtabant operi, facto poſt terga ferarum
Agmine, currentes iterum rapuere rapinam.
Sed pater ignorans finem ſua chara reliquit
Pignora, & amiſsis famulis, patriaq;, opibusq;
Coniugeq;, & natis, fertur per deuia flenda
Amenti ſimilis, nec ſcit quò tendere greſſum
Debeat, & curis animum conſumit amaris.

Non

Non procul inde igitur vico per amœna reperto
Rura ſtetit, poſuitq; vię finem, atq; dolori
Quoad potuit, tantos etenim finire dolores
Tam cito, tam leuiter nequeunt mortalia corda.
Vtq; erat ingenio ſollers, hominum genus illud
Ore, manu facile, & ſubito ſibi fecit amicum.
Poſt tria luſtra volens Perſis indicere bellum
Maxima Traianus Romani gloria regni
Cœpit ad arma animũ, totamq; appellere mentem.
Venit in Epirum fama hæc, fluit vndiq; miles.
Quo factũ vt ductor quidam veteranus ad vrbem
Hac properans Romam, caſu conuerterit ora
In Placidi vultum, frontemq; agnouerit olim
Vulnere ſignatam, dextras iunxere, diemq;
Conſumpſere ſimul longis ſermonibus illam,
Cæſar ab hoc monitus Placidum ſupereſſe, vocari
Iuſſit, & antiquo ſuccedere fecit honori.
Ergo tribunatu Traiano à Cæſare ſumpto,
Rurſus in Epirum cum maieſtate reuerſus
Dum ſtudet ex illis equitum conducere turmam

Finibus,

Finibus, inuenit caſu ſua pignora, nam dum
Caſu audit quoſdam iuuenum Romana volentum
Arma ſequi quondam raptos ex ore ferarum,
Iuſsit eos coràm adduci, viſosq́ repente
Indole ab egregia, matrisq́ ab imagine nouit.
Et ſubito extentis patrem confeſſus vtrunq́
(Non tulit vlterius pietas) complectitur vlnis.
Nec dum multa dies ierat, cum plurima fando
Poſt epulas alacres linguas cum reddit Iacchus,
Ambraciæ, quam Nicopolim ſæcla illa vocabant,
Audijt eſſe nurum ſolitam ſe dicere multo
Cum gemitu propè Leucatæ confinia quondam
Amiſiſſe virum, geminosq́ in littore natos.
Accerſita nurus venit, natosq́, virumq́
Protinus agnouit, tota eſt ſic auſpice Chriſto
Inſtaurata domus, verſiq́ in gaudia luctus.
Talia Traiano memorant ſub principe geſta.
Succeſſor vero q̃uis & mitis, & æquus
In reliquos, fuit Euſtachio truculentus, & atrox,
Nanq́ vt nouit eum Chriſto ſeruire, Deosq́

Deridere,

Deriſere, feris clamans immanibus omnes
Expoſuit, ſed cum ſanctos inuadere nollent,
In letali vtero tauri clauduntur aheni,
Cui ſuberant latè effuſis incendia flammis,
Atq; ita in æternam, dum lux vigeſima Maij
Surgeret herbicomi, commigrauere quietem.

## DE DVABVS SORORIBVS MARIÆ VIRGINIS.

VStachij poſt fata diē venerabere quintā.
10 E Iſta luce duas fama eſt antiqua ſorores
Chriſtiparæ matris cœli regione potitas.
Ante obitum videre ſui miranda nepotis
Acta per Aſſyriæ fines, videre cruenta
In cruce pendentem Chriſtum, videre ſepultum,
Et rurſum ad ſuperos victo Plutone reuerſum,
Scandentemq; polos, non deſeruere ſororem
Caſibus in duris, natiq; in funere acerbo
Plorauere ſimul, ſuſpirauere, ſinumq;
Altera in alterius lachrymas fudere tepentes,
Vnam Zebedeo memorant nupſiſſe, ſecundæ

*Vir fuit Alphæus. ſanctæ matresq́;, patresq́;,*
*Pignora ſancta, domus fuit hæc ita grata Tonanti.*
*Nec conſanguinitas iſtud feciſſe putanda eſt,*
*Nam bona largiri nequit immortalia ſanguis,*
*Sed pietas, etenim pietas complexa videtur*
*Virtutum genus omne. Deum qui pectore toto*
*Concipit, à terris ſurſum ſe attollit, vt imber*
*In nebulas æſtu ſolis defertur, & æquat*
*Ipſum ſe ſuperis, ac numina flectit amando,*
*Diuinumq́; ſibi facit aſpirare fauorem,*
*Cui Deus aſpirat, diui famulantur, obedit*
*Mundus, & infernæ populus proſternitur aulæ.*
*Regnare eſt ſeruire Deo. tota iſta propago*
*Diuinum potuit ſic promeruiſſe fauorem.*

## DE ASCENSIONE.

*CHriſtus ab inferno poſtq̃ phlegethōte reuerſus*
*Sæpe ſuis ſeſe vultu patefecit aperto,*
*Ad ſuperos ſtatuit terris migrare relictis.*
*Collectis igitur quotquot de carcere longo*

Su-

Suſtulerat tenebroſi Erebi, deuenit aprica
In iuga Palladiæ retinentia nomen oliuæ.
Hæc poſt paſcha fuit lux quadrageſima, & ecce
Ante ſuorum oculos comitum, quos iuſſerat inter
Prandia ferre gradus illuc rei iſtius ergô,
Conuerſo ad ſuperos vultu, manibusq́ ſupinis
Tollitur à terris, & in aëra ſurgit apertum.
Continuo nubes totum conuoluit amictu
Lucido, & auroram verſus, qua dextera mundi eſt,
Et qua mane diem ſol aureus inchoat almum,
Vertit iter, volucriq́ fuga conſcendit olympum.
Tranſierat lunam, ſummoq́ ſedebat in orbe
Mercurij, expectans comites poſt terga relictos.
Vt venere, viam ſimul inuaſere per altos
Cyprigenæ campos, & regna per ardua Phœbi.
Iam Martis iuga contingunt, Saturniaq́ intrant
Atria, & ardentem ſtellis mirantur olympum.
Cœlicolæ Diui, qui per mundana uagantur
Culmina, ſtellarumq́ regunt moderamine curſum,
Continuere gradum, tacitiq́ ea longa tuentes

Agmina, quæ tanta hæc acies, quò tendit, & vnde
Aduenit, aiebant, multiſq; è millibus vnum
In regali habitu contemplabantur euntem.
Signiferum ſupra tulerant veſtigia circum
Vicini iam nono orbi, cum turba volantum
Spirituum valuis glaciali à limine pulſis
Obuia fit, Chriſtumq; alacres, ſociosq; ſalutant.
Nam qui ſumma tenent cœli penetralia, diui
Venturum audierant Chriſtum, tempusq; ſciebãt.
Ergo triumphales à ſummo cardine pompas
Egit læta dies, riſerunt ſidera, riſit
Æthereę princeps, mundo qui præſidet, aulę.
Atq; ita lætantes ſubiere immobile cœlum.
Chriſtus apud patrem reſidens ſuſcepit habenas
Orbis, & à ſolio manſuri in ſæcula regni
Omnia ſub pedibus radiantia poſsidet aſtra,
Tartaraq;, & quicquid rerum complectitur ingens
Ambitus extremi magno curuamine mundi.
O felix, & fauſta dies, qua ſidera regem
Accepere nouum, qua conciliatus olympo

Inferior

*Inferior mundus cœpit ſuccedere regnis*
*Æthereis, nam tunc primum gens illa colubri*
*Functa eſt exilio, ſuperoſq; ingreſſa penates.*
*Errabant animę liquidum per inane volantes,*
*Quærebantq; viam, ſi qua ſe attollere poſſent*
*Altius, & ſeſe Diuûm ad conſortia ferre.*
*Hoc tandem dedit iſta dies, gaudete beati*
*Cœlituum campi, quibus hæc acceſſio tanta*
*Facta fuit, qui tantum hodie vidiſtis honorem.*
*At lemures, Stygijſq; lares, lamenta per omnem*
*Emiſere erebum, gemituſq; dedere, videntes*
*In cœlum migráſſe animas, atq; in ſua quondam*
*Atria terrigenas Chriſto ducente receptos.*
*Hæc eſt illa dies priſco celeberrima ritu*
*Ocnigenis, latè fuſo quos Mincius amne*
*Cingit iens ſubter longos cum murmure pontes.*
*Chriſti etenim ſacro ſparſus de corpore ſanguis,*
*Quem Longinus adhuc tepidum, riuiſq; fluentem*
*De cruce purpureis vitream collegit in vrnam,*
*Profertur de templi adytis, vulgóq; quotannis*

*Cum rediit lux iſta, loco monſtratur ab alto.*
*Tum gemitus populi flentis, veniamq; precantis*
*Exoritur clamor, fugiunt per nubila voces.*
*Neue putes ſolos hæc adſpectacula ciues*
*Aduentare, fluunt agri, vicinaq; magno*
*Oppida concurſu. ducens à flumine nomen*
*Parma, Placentinis magnum de collibus agmen.*
*Et Regij, Mutinæq; lares, Verona niuoſis*
*Vrbs ſuppoſta iugis, fontanæ prodiga lymphæ*
*Brixia, præpinguis campeſtria rura Cremonæ,*
*Arua per effuſis properant florentia turmis.*
*Quid Laudenſe ſolum? quid regna Inſubria dicam?*
*Bergomeasq; domos? pietas antiqua vocauit*
*Sæpius huc Reges ipſos. Germania miſit*
*Sæpius Auguſtos, Tyberino à flumine ſummi*
*Pontifices ſæpe ad ſanctum venere cruorem.*
*Felix relliquijs, et tanto munere Mantò*
*Te in primis, te toto animo, te tempore in omni,*
*Te te inq; Chriſti memorem decet eſſe. reliquit*
*Aſpice quale tibi monimentum, & pignus amoris.*

Non

Non potuit maius quicquam dare. Sanguinis unā
Attulit in cœlum partem, quantum genus illud
Vitę immortalis viſum eſt expoſcere, partem
Ad tua longinquo miſit de littore templa,
Atq; ita te coluit terris magis omnibus vnam.
Quare age ſolennes, ne ſis ingrata, quotannis
Munere cum magno duc ad ſacraria pompas.
Neu ſine collabi, quos inſtituere parentes
Legitimos ritus. tu Chriſti ſanguinis hæres
Non debes adhibere iſtis nebulonibus aures,
Nec ſectari homines, noſtro quos vidimus æuo
Baubari vacuis, & inanibus argumentis,
Ac tentare tuum decus hoc abſcondere, & iſtam
Obſcurare diem, pretiumq; offendere linguis
Incircunſpectis, quo gens humana redempta eſt.

## DE PENTECOSTE.

Tota domus Chriſti, ſicut præceperat ipſe,
Pneumatis expectās vētura chariſmata ſancti
Secreta ſuper arce Sion collecta latebat.

*Poſtq̃ ſtelliferum Chriſtus conſcenderat axem,*
*Occiderat nouies genitor Phaëthontis, & orta*
*Iam decimo cum ſole dies tres egerat horas,*
*Ecce procelloſi fragor inſtar turbinis ingens*
*Et velut irato pontus cum vapulat Auſtro,*
*Impetus auditur ſtridens per nubila, iamq́;*
*Circum tecta ſonat, pulſi tremuere penates,*
*Sponte ſua patuere fores, patuere feneſtrę,*
*Cunctáq; per thalamos ſubito ſubuerſa tumultu.*
*Viſę etiam linguę ardentes volitare per auras,*
*Et ſuper ora virûm volucri conſidere lapſu.*
*Numinis occulti(nam tempeſtate ſub iſta*
*Clauſum Numen erat)penetrauit in vltima raptim*
*Viſcera vis, animæ volucri penetralia lapſu*
*Omnia percurrens vitę mortalis abegit*
*Affectus, ſtudia, & curas, & inania vota,*
*Pro quibus induxit patriæ immortalis amorem*
*Perpetuum caſus omnes ſuperare potentem,*
*Ridentemq́; minas, contemnentemq́; tyrannos.*
*Inſuper edocuit non Græca vocabula ſolùm*

*Ac Romana loqui, ſed quot Babylonia quondam*
*Audijt, excelſam Nemrot dum conderet arcem.*
*Hæc poſt paſcha fuit lux quinquageſima, ſancto*
*Spiritui ſacrata, pater quem miſit ab alto,*
*Vt nati firmaret opus, faceretq; ſecundo*
*Nauigium Petri fluctus proſcindere vento.*
*Tunc longas iuere vias externa petentes*
*Regna patres noſtri, voces audiuit eorum*
*Ortus, & Oceanus, Boreas Rhiphæus, & Auſter*
*Aphricus, Oceano, quas nunc inuenit Iberus,*
*Inſulę in auſtrino, ſi tempore forſitan illo*
*Audierint Chriſtum, res eſt incognita nobis.*
*Vt perhibent, illis non ſunt veſtigia Chriſti*
*Vlla locis, illas ſuperos, & Numina gentes*
*Barbaricas neſcire ferunt, & more ferarum*
*Viuere, & humanis etiam (res horrida) veſci*
*Carnibus, expertes legum pietatis, & æqui.*
*His voluit noſtris Deus apparere diebus,*
*Atq; per Hiſpanos diuinam oſtendere legem.*
*Eſſe alias etiam terras, & regna putandum eſt*

*Sole*

Sole vbi cum nobis nox eſt, ſurgente dieſcit,
Quæ veniſſe nouam nondum audiuere ſalutem.
His quoq; venturis lux eſt oritura diebus.
In nos mortales etenim ſimul omnia nunquam
Influit, at differt in idonea tempora cœlum,
Et varias, vt mens, quæ proſpicit omnia, dictat,
Partit in ætatis fatorum immobilis ordo.

## DE TEMPORIBVS

AD tres iſta dies tendunt ſolennia, quartā
Eſuries cohibet, nam fert ieiunia ſecum,
Tempora quę dicunt. prima hæc ieiunia nobis
Occurrūt poſt paſcha ſacrū, quo victor ab vmbra
Chriſtus auernali ſuperas aſcendit ad auras,
Et tria ſunt, nam ſexta dies, & ſeptima parcis
Relligione pari minuunt conuiuia menſis.

## DE TRINITATE.

ET quoniam de prole ſumus ſatis ante locuti
Seiunctim, de Patre etiā non parua per annū

Men

Mentio fit. necnon ſancti de numine Flatus,
Qui docuit fari linguas, & Barbara verba,
Nunc coniuncta tribus patres ſolennia noſtri
Conſtituere, dies ſolis quę proxima portat.
Hic igitur coniuncta trium, quibus vnica virtus
Vnum numen ineſt, vna omnipotentia, & vna,
Nomina plura licet teneat, ſubſtantia ſimplex.
Feſta renidentes fumo celebramus ad aras.
Hoc eſt grande illud, quod neſciuere parentes
Arcanum Solymi, quod cum veſtitus amictu
Corporis humani Chriſtus diuina propago
Explicuit terris, hominum prudentia tanquam
Offenſi radijs oculi, defecta remanſit,
Nec potuit iubar in tantum defigere mentem,
Sed ſtetit attonito ſimilis. Cœleſtia non fert
Terreſtris ſecreta animus mortalia ſolum
Doctus, & à terris nequiens attollere frontem.
Propterea noctu veniens Nicodemus, ab ipſo
Iſtud vt audiuit Chriſto, quo tanta magiſter,
Quo fieri poſſunt (dixit) myſteria pacto?

Iſtud

Iſtud Athenarum riſit ſapientia, riſit
Roma potens rerum magni caput orbis. & ipſe
Nilus, & ingenio plebes Babylonica tardo.
Noſtra ſub hac curua vaſti teſtudine mundi
Notitia in nebulis habitat, neq; ſidera tranſit.
Nos adhibere fidem verbis cœleſtibus auſos
Credulitas docuit diuûm ſperare penates.
Atq; ideo lucem hanc celebri decoramus honore.
Hæc ſat erant feſto. quædam tamen addere viſum,
Ut rubor Hebræo, noſtris fiducia creſcat.
Nos qui tres colimus, falli Iudæa, Deumq;
Multiplicare putat, quia nunq̃ attollit in altum
Proiectos in terram oculos. ſubſtantia certe
Quę deus eſt, vna eſt. numerum perſona recepit.
Sicut enim plures arbor gerit vnica ramos,
Unica perſonas ſic fert eſſentia plures.
Sic etiam plures animæ de ſimplicis vno
Stipite procedunt vires, exempla feruntur
Iſta, quod in numero, totáq; propagine rerum
Propoſito certum eſt nil eſſe, quod vndiq; quadret.

Hæc noſtris tam mira animis myſteria quoddam
Eſt apud Hebræos, quod vult prætendere nomen
Quattuor includens elementa carentia voce.
Nomen id, vt perhibent ſancti, veteriſq; nouiq;
Signat ineſſe Deo quiddam, quod cernere nuſquam
Fas alibi, licet ingenio per cuncta ſagaci
Cætera diſcurras. Hæc eſt eſſentia ſimplex
Vna nec admittens numerum, tribus inſita tantum
Suppoſitis, vt noſtri vtar ſermonibus æui,
Hoc diuina volens ſoboles aperire docendo
Sæpe trium meminit, Flatus, Natiq;, Patriſq;,
Qui veniunt vno tanq̃ de flumine riui,
Atq; Deum coëunt (dictu mirabile) in vnum.
Hæc ea ſunt, quæ clauſa notis ſub quattuor illis.
Accipe nunc cur nam Iudæi abſcondere nomen
Sic ſtudeant illud. Dicunt miracula poſſe
Cuncta per id fieri, ſi quis vocalibus apte
Adiunctis proferre ſciat. de ſedibus Orci
Excitos referunt manes in membra reuerti
Mortua, depelli morbos, elementa moueri,

*Sic Chriſtum celebrem factum, quod ſcilicet eius*
*Nominis auxilio poterat, quæcunq; volebat.*
*Propterea timuit gens illa incredula, nequis*
*Forſitan Hebræos contra, vim nominis huius*
*Exerceret, & hæc eadem dementia fecit*
*Propria Romuleæ neſciri numina Romę,*
*Ne cupiens aliquis Romanam perdere gentem*
*Apta ſubornandis apponeret orgia diuis,*
*Sicq; nouis fierent Romę nidoribus hoſtes.*
*Trine Deus maior quam mens humana capax ſit,*
*Cuius opus quamuis magnum, ac mirabile, longe*
*Eſt virtute minus, cuius clementia finem*
*Non habet, exaudi, nobiſq; illabere, noſq;*
*Credere fac, quę fas homini cognoſcere non eſt,*
*Nec tranſferre neges nos ad tua gaudia tandem.*

## DE EVCHARISTIA

*POſt epulas Chriſtus mortem paſſurus acerbam*
*Inſtituit ſacrum, quod tunc mœrore labantes*
*Proſternente animos fuit huc tranſferre neceſſe.*

Non fuit ex auibus, non ex cerialis ariſtę
Fruge, nec ex gregibus ſacrum, teneróue iuuẽco,
Qualia gentiles, & gens Iudæa ſolebant
Reddere Cœlitibus. Sacrum fuit ipſe, Sacerdos
Ipſe fuit, ſed ſe velauit imagine mira.
Nam quę panis erat, quę vini eſſentia quondam,
Fecit vt in Chriſti corpus, ſacrumq; cruorem
Tranſierit ſubito, ſaluis vtriuſq; figuris.
Huc æterna ſuas tulit omnipotentia vires,
Omnia quæ peragit, ſeu ſint ingentia, ſeu ſint
Parua, pari conatu illi ſunt omnia, quę vult
Obuia, perfacili quæ vult, habet omnia nutu.
Quæ talis, tantuſq; opifex promiſerit, aude
Credere, quod verò talis, tantuſq; putari
Debeat hic opifex, oculos ad cætera tranſfer,
Quę legitur feciſſe, opera admiranda, videbis
Illum per fluctus ſiccis incedere plantis,
Pellere tartareos manes, à faucibus Orci
Ducere, & in lucem rurſum reuocare ſepultos,
Immedicabilibus morbis humana leuare

*Corpora, & orbatis oculis ab origine lumen*
*Reddere, quæ fieri rerum natura negabat.*
*Hoc magnum, hoc ingens, & non imitabile ſacrum*
*Inſtituit Chriſtus, docuitq; ſacerrima verba,*
*Mortales quibus id faciant, quod fecerat ipſe.*
*Hoc igitur quoties opus exercetur, ab vſq;*
*Manibus infernis, ſummoq; auditur olympo.*
*Eruit à Stygijs ſontes penetralibus vmbras.*
*Nec ſolum à morbis, verùm et diſcrimine ab omni*
*Mortales miſeros à ferro, à fulmine, ab vndis*
*Igneq;, ab infernæ gentis violentia, & armis*
*Liberat, & nihil eſt nobis æque vtile, Diti*
*Tam graue, & horrendum, ſic delectabile cœlo,*
*Flore Cruces igitur vario circundate, & herbas*
*Spargite, velatum ſub panis imagine regem,*
*Atq; Deũ ferimus, procul hinc procul ite profani.*
*Ferte faces manibus, fieri ſibi talia mandat*
*Chriſtus, in auratis ſacros decet ire miniſtros*
*Veſtibus, & dulces cantu modularier hymnos.*
*Azyma ſeu fuerint, ſicut dixere Pelaſgi,*

*Liba,*

*Liba, quibus fecit ſacra venerabilis auctor*
*Ambiguum. celebrare modo laudabile vtroq;*
*Si noſtræ ſinerent leges, Romanáq; iura.*

## DE S. GERVASIO ET PROTASIO.

*POſt decimā ſexti mēſis tua nona Protaſi*
*Feſta dies celebrat, tecū prognatus eodem*
*Semine Geruaſius facti crudeliter ambo*
*Martyres Aſtaſio ſub iudice. regna tenebat*
*Tum Romana Nero, tum toto ex orbe fugatum*
*Fas aberat, terra, atq; mari regnabat Erinnys.*
*Vos vrbem cui lana ſuis dat nomina, veſtro*
*Sanguine tinxiſtis. poſt plurima tempora Paſtor*
*Ambroſius vobis id ſignificantibus alta*
*Sub tellure ſimul vos inueniſſe iacentes*
*Dicitur, & celebri magis exornaſſe ſepulchro.*
*Nunc quoq; vobiſcum fertur recubare, tribuſq;*
*Eſſe vnam poſt fata domum. requieſcite ſanctæ*
*Magnanimæq; animæ, venerāda quieſcite membra,*
*Et vitam ſperate nouam, ſperate reuerti*

*Rurſus in antiquam lucem, cum venerit olim*
*Chriſtus ab æthereis ad mundi examina regnis.*
*Interea pacem noſtris orate diebus,*
*Et ſuper Italię populos triſti, atq; nefanda*
*Sorte laborantes, ne qui regnare ſolebant*
*Funditus intereant, cura vigilate ſalubri.*

## DE *Natiuitate* S. IO. BAPTISTÆ.

*ECce dies Iuni vigeſima quarta ſubintrat.*
10 *Ferte faces, date thura focis, accēdite lychnos.*
*Feſta reuertuntur totis communia terris.*
*Cætera mortales aliqui venerantur, at iſta*
*Omne genus, colitur totum Baptiſta per orbem,*
*Armenij, Medi, Indi, Arabes. qui Neſtoris artes*
*Accepere malas, luce hac ſua templa frequentant,*
*Seruiles faciunt operas ceſſare, peragrat*
*Paſcua bos, requieſcit humus, non vapulat incus,*
*Iura ſilent, ſileant & iurgia, relligioq́;*
*Floreat, & primę pax, & concordia vitę.*
*Lux heſterna famem ſextam produxit in horam,*

Et

*Et ieiuna fuit, feſtis maioribus hæc eſt*
*Debita relligio, ſed lux hodierna peractis*
*Mane ſacris tota in plauſus, & gaudia tranſit.*
*Ruſtica verbenis cingit ſua tempora pubes,*
*Tibiaq; accendit faciles inflata choreas.*
*Eſſe nuces memorant, frondes quę ferre recuſent*
*Hactenus, arentes quas lux heſterna putabat,*
*Iſta dies vidit ramos geſtare comantes.*
*Sunt quoq; qui ſilicem iurent hac ſemina nocte*
*Gignere, & hac ipſa deponere ſemina nocte.*
*Iſta dies igitur non ſolum feſta vocari,*
*Verum etiam miranda poteſt, quæ talia ſemper*
*Cum redit, apportat ſecum miracula rerum.*
*Progenies quam non poterant ſperare parentes*
*Amplius, & felix, & ſanctificata priuſq;*
*Nata, diem facit hanc alacrem, puer iſte futurę*
*Nuntius ætatis, miro diuinitus ortu*
*Editus impuri fugit contagia vulgi.*
*Et memor Heliiæ nemora, & ſylueſtria greſſu*
*Per loca ſoliuago primis habitauit ab annis,*

*Et modo Carmelo reſidens in monte virorum*
*Heliadum, ſaltu qui verſabantur in illo,*
*Diſcebat mores, & delectatus eorum*
*Relligione diu gelidis habitabat in vmbris,*
*Et modo Iordanem propter, ſi roſida prata,*
*Si vidiſſet humum curua in conualle virentem,*
*Et vacuum ſine teſte locum, ſine uoce ſilentem,*
*Stabat, & eſuriem tenui ſedaſſe locuſta*
*Dicitur ignorans adipem, ſiceramq́ꝫ, merumq́ꝫ.*
*Angelus hanc patri prolem promiſit in alta*
*Arce Sionei, dum accenderet orgia templi.*
*At cum pollicitis eſſet male credulus iſtis,*
*Amiſit ſermonis iter, fraudata loquendi*
*Officio manſit quaſi fax ſine lumine, lingua,*
*Vt puerum connixa parens, cum nomina Nato*
*Eſſent danda, pater vocis retinacula rupit.*
*Et noua fatidico modulans oracula cantu*
*Impoſuit ſanctæ prognoſtica nomina proli.*
*Aſt vbi maturos Iuuenis peruenit ad annos*
*Ad vada Iordanis reſidens venientia lymphis*

*Agmina*

*Agmina dum tingit, ſubito cognomina tali*
*Traxit ab officio, Chriſtum monſtrauit, in amne*
*Abluit, excelſo miſſum teſtatus olympo.*
*Tanta erat in populis eius reuerentia, tantum*
*Nomen, vt ex cunctis fluerent regionibus illuc*
*Aſſiduè velut ad quædam miracula turbæ.*
*Iſte deo pluſq̃ Vates auctore vocandus*
*Maieſtatis erat tantæ per proxima regna*
*Vndiq;, vt a populis Chriſtum iam poſſe putari*
*Inciperet, Chriſtus quem ſtirps Aegyptia Moſes*
*Venturum auxilio terris promiſerat olim.*
*Aſper, & hircino veſtitus tergore longis*
*Impexiſq; comis, lapſaq; in pectora barba*
*Mortales obiurgabat ſermone ſeuero,*
*Atq; ſupercilijs inſectabatur acerbis*
*Omne nefas, homines animans ad olympica regna.*
*Hæc ſatis hic. alio referentur funera cantu.*
*Sancte precor iuuenis, qui prima ſedilia cœli*
*Iure tenes inter ſuperos, reminiſcere quantis*
*Cladibus humanum premitur genus, aſpice gentem*

Chriſtigenam, fineſq; tuos, vbi debita nobis
Regna tenet Chriſto rabies Agarena fugato.
Pelle Arabum ritus, gentemq; extingue ſuperbã,
Heliadeſq; tuos in regna antiqua reporta.

## DE Martyrio S. PETRI ET PAVLI.

SAluete ò magni duo maxima lumina mundi
Petre, & Paule, dies veſtris hæc clauſa triũ
Iunius exibat, iam ſol penultimus vmbrã (phis.
Noctis in occaſum, ſtellaſq; fugauerat omnes,
Cum viroſa Nero ſpirans aconita draconis
More venenoſi rabiem prorupit in iſtam,
Et ſcelus eſt auſus, quod non abolebitur vnq̃,
Vnde illi parta eſt æterna infamia ſæclo.
Iuſsit enim Petrum, quo non inſignior alter
Relligione fuit, pedibus ſublime leuatis
Ore in humum verſo pendere patentibus vlnis,
Et Paulum rigido iugulum ſubmittere ferro.
Nomen erat Petro Simon ab origine, ſed cum
Vellet eum Deus eſſe baſim templo ædificando,

Fecit

Fecit ei ſolidę nomen de nomine petræ.
Poſteritas, quia rector erat, clauumq́; tenebat
Appellare Cepham voluit, quæ nomina Graio
A ſermone trahunt, ſicut ſonus indicat, ortum.
Chriſtus ob ingenium ſimplex, & mite, piumq́;
Retia per fluuios, & per piſcoſa trahentem
Stagna virum tulit, & docuit conuertere gentes,
Regna gubernare, & Diuorum euertere cultum.
Vrbibus Aſſyrijs Chriſti poſt funera, poſtq́;
In cœlum reditus, biſſeptem dicitur annos
Impendiſſe graui vexans mala numina bello.
Mox maria ingreſſus, longaq́; ambage viarum
Circumlatus iter vertit Bithynica verſus
Littora, Cappadoces, Galatas, Põtumq́; peragrãs,
Quotquot erant illis Iudæa ab origine regnis
Edocuit Chriſtum, veteriq́; retraxit ab vſu.
Inde per Ægæum, per Cycladas, Ioniumq́;
Multa mari, & terris diſcrimina paſſus ad vrbem,
Romuleam mundi dominam, rerumq́; potentem
Venit, vbi æterni iaceret primordia regni.

*Tum magus Aeneadas Simon, ipſumq; Neronem*
*Præſtigijs ludens ſeſe iactabat iturum*
*Aërium per iter, volucresq; æquare volatu.*
*Petrus vt à terris ſublatum in nubila vidit*
*Submiſſis genibus multa prece numina flexit,*
*Vt rueret, præceps igitur quaſi plumbea moles*
*Cum ſtridore ruit, fuſisq; attrita medullis*
*Oſſa ſolo hæſerunt, animam Vulcanus ad vmbras*
*Traxit, & in tetri foricis ſepeliuit Auerni.*
*Cum foret à Solymis in ahenea vincula miſſus,*
*Per noctem domus intremuit, patuere repente*
*Sponte fores, ſtetit attonitus ſine voce ſatelles,*
*Diſſilijt ferrum, fractæ cecidere catenæ,*
*Liberaq; excuſſis mouit veſtigia vinclis.*
*Prætereo à ſancto quod Centurione vocatus*
*Lauit eum, quod de nigro phlegethonte puellam*
*Traxit, vt à grauibus morbis abſoluerit ægros.*
*Cuncta ſequi immēſus labor, & mora lōgior anno.*

## DE SANCTO PAVLO.

SAulus erat quando furijs agitantibus ibat
Alta Damaſcenæ ſubiturus mœnia terræ.
Sed traxit collapſa vetus dementia ſecum
Nomen, & euaſit Paulus, qui voce per orbem
Intonuit tanta, vt Boreas audiret, & Auſter,
Ortus & occaſus, maria vndiq;, & vndiq; terræ.
Quis referat gentes, quis regna recenſeat, vrbes,
Oppidaq;, & populos, per quos vitalia ſparſit
Semina Triptolemo ſimilis, ſi ſancta profanis
Admiſcere licet? non tot Proſerpina matri
Eſt quæſita vijs, nec tanto inuenta labore,
Quanto humana ſalus Paulo ſatagente reperta eſt.
Europam metire animis, Aſiamq;, Theatrum
Iſtud erat Paulo, tanta hæc certauit harena.
Nō vada, nō Syrtes timuit. iuga ſumma, minātes
In Cœlum ſcopulos ſumptis quaſi Pegaſus, alis
Tranſijt. obijcibus nullis mens ardua ceſsit.
Geryonen Antæum, Erycem, pecudemq; Erymāthi
Su-

Suſtulit Alcides, monſtrumq́ immane Molorchi.
Iſte Deos Saturnigenas, Martemq́, Iouemq́,
Neptunum, & reliquos, qui tum diademа ferebant,
Et quibus imperium Romæ ſubmittere faſces
Et curuare caput, vituloſq́ adolere ſolebat.
Sicut in igne chalybs poſitus candeſcit, & ignem
Concipit, ac ſtipulas, admotaq́ robora adurit,
Sic animus Pauli diuino accenſus amore
Euaſit diuinus amor, cui feruida corda
Redderet, & cœleſti homines accenderet æſtu.
Nec ſat erat gentes coràm docuiſſe, docebat
Abſentes etiam, teſtatur Epiſtola Romam
Miſſa, notæ ſuperant, quas accepere Philippi,
Theſſalonicenſes, Galatæ, ſubiunge Corinthum,
Ad genus Hebræum miſſas, Epheſumq́, Rhodumq́,
Et quæ diſcipulis fidei documenta reliquit.
Inter mortales nil magnificentius vnquam
Auditum, viſúmue fuit, non ſupplicat ore
Seruili, ſeu mendico, ſed grandia fatur
Nil veritus procerum vultus, & regibus ipſis

*Imperat, imponens leges ceruicibus altis.*
*Adde quòd ad ſuperos raptus cœleſtia vidit*
*Viuus adhuc, & adhuc terreſtri in corpore regna,*
*Audiuitq; Deum immortalia verba loquentem,*
*Quæ non ſit licitum fari mortalibus vllis.*
*O diuinæ animæ, quarum ſanctiſſima Romæ*
*Membra cubant, ſeruate fidem, prohibete ruinam,*
*Atq; reformandi curam, ſtudiumq; ſenatus*
*Vſurpate, vetus iam diſciplina fatiſcit,*
*Conſenuit probitas, & morti proxima languet.*
*At licet iſta dies Diuis ſit ſacra duobus,*
*Cras tamen ac ſi lux non ſit ſatis vna duobus,*
*Propria ſoluuntur laudum præconia Paulo.*

## DE VISITATIONE VIRG. MARIÆ.

*IVlius ingreditur, duris tritura flagellis*
*Verberat arentes rapido ſub ſole maniplos*
*Et per aduſta ſonant Tithonides arua cicadæ.*
*Audierat Virgo partu fœcunda recenti*

*Con-*

Concepiſſe Nurum ſterilem ſibi ſanguine iunctā.
Viſat vt agnatam, peragrare Iuuencula ſaltus
Audet, & Aprilis virides iam fuderat vmbras.
Ruraq; multiſono cantu mulcebat aëdon,
Quando pium ſuſcepit iter, peregrinaq; manſit,
Tertia dum claro ſenuit Proſerpina vultu.
Quumprimum ſolis radios egreſſa videri
Cœpit quarta, domum redijt, nos miſimus iſtam
Inter feſta diem, dedimusq; vocabula facti
Iam dudum officij, Panchæaq; thura cremamus.
Vt primo ingreſſu dextras iunxere parentes,
Vt commiſsi vteri miſsis ad colla lacertis,
Res noua, nec ſæclis audita prioribus vnq̃
Contigit, infantes ſeſe agnouere. Ioannes
Conceptu qui maior erat (mirabile dictu)
In genua erectus duplices ad ſancta tetendit
Virginis ora manus, ſenſit myſteria mater
Grandior, & Chriſti ſic eſt affata parentem.
Vnde mihi, ut mater Domini mea tecta ſubintret,
Vnde datū? thalamis vnde hæc noua gloria noſtris?

O fœ

O felix, & fauſta dies, o enthea Virgo,
Quæ dictis adhibere fidem cœleſtibus auſa es.
Sic ſenior. maiore animi dulcedine Virgo
Fecit, & exultans cecinit memorabile carmen,
Quod chorus, alterno cum ſol declinat ab axe
Pronus ad Antipodes, modulatur ad organa cantu.
Talia maiores noſtri myſteria docti
Inſtituere coli lucem ſolenniter iſtam.
O geminę matres, quę pignora tanta tuliſtis,
Eſte pudicitię noſtri cuſtodia ſæcli,
Et mores ſeruate bonos. Venus, atq; Cupido
Omnibus in terris bellum indixere pudori,
Et fugit ex tectis, ac profligatur honeſtas,
Ah prohibete nefas, ſceleriq; occurrite tanto.

## DE SANCTA MAGDALENA

LVce bis vndecima dum Iulius æſtuat, Ecce
Magdalena ferens loculos ſpirantis Amomi
Panditur effuſis per eburnea colla capillis.
O mulier, quæ ſpem venię mortalibus affers,

*Et delere doces humana piacula, ſalue.*
*Illuſtri te ſtirpe ſatam, ſub purpura, & auro*
*Tranſegiſſe ferunt teneros regaliter annos.*
*Et quoniam tempus iuuenile, licentia, forma,*
*Ocia, delicię, mortalia pectora ſoluunt,*
*In veneremq; trahunt, malè cuſtodiſſe pudorem*
*Diceris, & cæci ſenſiſſe Cupidinis arma.*
*Forma Helenæ tua forma fuit, damnoſa pudicis,*
*Et quæ vel tetricos poſsit mollire Catones.*
*Hinc fas eſt ſpectare, quibus ſuppoſta periclis*
*Vita ſit, & quot ſunt pelago ſymplegades iſto.*
*Mens falſis deluſa bonis magneta, polum'q;*
*Perdidit, & fracto paſſa eſt naufragia clauo.*
*At pater omnipotens, vt ſe cognoſceret ipſam*
*Fecit, & illudentem oculis diſpeſcuit vmbram.*
*Tum pertæſa graues maculas, heu pœnitet (inquit)*
*Pœnitet, atq; pudet vitę infeliciter actæ,*
*Iratos patior ſuperos, me numina toruum*
*Proſpiciunt, in ſorde cubo tenus ore ſepulta,*
*Manibus in prædam data ſum, me poſsidet Orcus,*

Deq;

Deq́ meis ſuriæ exuuijs poſuere trophæum.
Hæc vbi dicta, ſinum tracto velauit amictu
Continuò, & gemmas à fronte, à pectore, ab aure
Diripiens clauſit loculis, & pyxide eburna.
Qui verò abſcondit næuos, & adulterat ora
Quāprimū abiecit ſucum, myrrhamq́, thymumq́,
Et quæcunq́ tulit Venus vnguentaria vaſis
Ad lapidem fractis velut abiectiſſima quædam
Purgamenta, ſolo dedit, in nihilumq́ redegit.
Talia dum fierent, magnum germana prophetam
Aduentaſſe refert, hominum qui tollere poſſit
Nequitiam, ſcelera, errores, & reddere ſanctos.
Nec mora, proripuit celeri ſe concita greſſu,
Inuenitq́ virum cum maieſtate loquentem
Grandia, conuiuasq́ graui ſermone docentem.
Et proſtrata ſolo lachrymis veſtigia Chriſti
Abluit, abſterſitq́ comis, vnxitq́ alabaſtro,
Officio tali ſcelerum de ſyrte ſuorum
Eruta ſurrexit, ſeſeq́ redemit amando.
Quæ Chriſti lauere pedes, lauere furorem

La-

Lachrymæ, & inſanę deliramenta iuuentę.
Diſcite, quos cæcus facit inſanire Cupido,
Diſcite ab hac, fœdo quod ſit medicamen amori.
Diſcite, quo poſsit vitium iuuenile domari
Vomere, qua vinci cangrena libidinis arte.
Quærite diuinum, mala qui lauat omnia, fontem.
Hinc miſeri diſcant non deſperare ſalutem,
Nam quicunq; dolent vitam ſibi turpiter actam,
Innocui fiunt, ægroti incendia cordis
Tanta valent, fiunt pueris inſontibus æqui.
Ipſa fuit magnę comes, atq; ancilla parenti,
Et Chriſti pars magna domus, miracula vidit
Facta per Aſſyrias cunctis notiſsima gentes.
Affuit extremis Chriſti cruciatibus inter
Agmina rhomphæis, grauibusq; horrentia pilis.
Ipſa triumphato vidit Phlegethonte magiſtrum
Prima reſurgentem lachrymis præ gaudio obortis.
Cum mala iam Chriſto ſors in ſua regna reuerſo
Chriſtigenas premeret, patrijs de finibus ipſa
Et ſoror, & frater ventis ad regna ſecundis

*Gallica venerunt, vbi curuo in littore quondam*
*Mœnia Phocenſes noua fundauere coloni.*
*Magdalena ferens ſeſe in deſerta ſub altis*
*Delituit cryptis, manſitq; incognita longo*
*Tempore, & à ſolis habuit conuiuia diuis.*
*Cum quibus aſſiduè ſeptem, quas dicere mos eſt*
*Canonicas, modulis celebraſſe ſuauibus horas*
*Dicitur, & dulci ſonuiſſe per aëra cantu.*
*Tandem, vbi finito venit lætabile tempus*
*Exilio, poſitis iuit ſuper æthera membris.*
*Sunt qui turpe putent Marthę infamare ſororē,*
*Sed memorant aliã quandam de gente puellam*
*Nominis eiuſdem, cui ſic illuſerit illa*
*Tempeſtate Venus iuuenum teterrima peſtis,*
*Gregoriumq; volunt, fœdi qui criminis auctor*
*Extiterit, peccaſſe, velut peccaſſe Maronem*
*Dicimus ob læſum caſtæ Didonis honorem.*
*Sed, quoniam Diui qui ſupra ſidera viuunt,*
*Non curant de ſe in terris quid fama loquatur,*
*Nectar enim quo veſcuntur dediſcere terras*

*Cogit, & inducit perituri obliuia mundi,*
*Nos quoq; rumores hominum contemnimus iſtos,*
*Et ſeu peccatrix fuerit, ſeu neſcia culpæ,*
*Non dubitamus eam menſis accumbere Diuûm.*

## DE SANCTO IACOBO.

A *Nnua maiori vigeſima quinta Iacobo*
*Sacra dies aperit, Chriſti matertera, mater*
*Huius erat, genitor vero Zebedæus, in altum*
10 *Primus hic ex Chriſti ſocijs migrauit olympum.*
*Ipſe vbi diſcedens petijt ſua regna magiſter,*
*Longum iter ingreſſus noſtri maris omnia vidit*
*Littora, & heſperias, vbi ſol iam feſſus anhelis*
*Intrat equis magnum Oceanum, peruenit ad oras.*
*Hic, vbi ſe tenui conſumere tempora meſſe*
*Vidit, & exiguam ſe mittere in horrea frugem*
*Duritiem gentis pertæſus, & arida corda,*
*Vertit iter, rurſumq; ſuos annauit ad agros.*
*Redditus Aſſyrijs notas dum permeat vrbes*
*Imbutum Plutone magum verbiſq; potentem*
*Theſſa-*

*Theſſalicis, cœlo audentem deducere Lunam,*
*Repperit Hermogenem caſu, comitemq́ Philetum*
*Repperit, & vicit, victos in flumine lauit.*
*Res ea primores Iudæûm accendit, & ira*
*Atq́ graui liuore actos capere arma coëgit,*
*Vimq́ pio moliri homini, feralibus auſis*
*Affuit Alecto, nexis ad colla cathenis*
*Siſtitur Agrippæ regi, capitale iubetur*
*Supplicium, indignamq́ pati ſine crimine mortē.*
*Diſcipulos aiunt noctu venerabile corpus*
*Impoſuiſſe rati, ventoq́ iuiſſe ſecundo*
*Rurſus ad Heſperios, & Luſitana petiſſe*
*Littora, ſic patri qui temperat omnia viſum eſt,*
*Vt quos non potuit viuens, poſt funera ſaltem*
*Flecteret ætherei poſſeſſor & incola mundi.*
*Diſcipuli ſacrum corpus de naue ferentes*
*Impoſuere graui quod erat propè littora ſaxo,*
*Continuo res mira oculis apparuit. illud*
*Marmor iners tacto, quaſi lympha, cadauere ceſſit,*
*Atq́ ſinum dedit ingentem, totumq́ recepit*

*Corpus, et extemplo moles ea facta ſepulchrum eſt.*
*Tunc erat his opulenta locis Lupa fœmina vafro*
*Ingenio, quę diſcipulis poſcentibus ædem*
*Sarcophago dignam, cupiens illudere, tauros*
*Ite ait indomitos plauſtro ſubiungite, & iſta*
*Mauſolea trahant, ſedes vbicunq; quierint*
*Veſtra ſit. his homines mulier fruſtrarier orſa eſt.*
*Illi autem magnis animis, & numine freti*
*Inuenere pecus placidum, mite, ac manſuetum,*
*Quod Lupa credebat ſæuum, atq; immane futurũ.*
*Quattuor eximios loris iunxere iuuencos,*
*Qui nunq̃ iuga pertulerant, ſed nocte, dieq;,*
*Qua lauat Oceanus ſparſas per littora conchas,*
*Incuſtoditi ſyluis errare ſolebant.*
*Ergo rotis buſto impoſito, bobuſq; iugatis*
*Sub temone ſinunt plauſtrum diſcedere, quorſum*
*Impetus excierit per rura patentia tauros.*
*Illi autem rectore Deo venere ſub alta*
*Tecta Lupæ, fixiſq; rotis in puluere plauſtrum*
*Conſtitit, & factum eſt tauris immobile pondus.*

Tum

Tum Lupa perpendens opus admirabile tectis
Ceſsit, & hoc pacto facta eſt domus ardua tēplū,
Tēplum horrēdum, ingēs, quo toto ex orbe ferūtur
Munera, quod viſum veniūt Aquilonis, & Auſtri
Incolę, & Ægæas qui ſulcant nauibus vndas.
Sic regio conuerſa Tagi, ſic Betis, Anasq́;
Thuridq́; ad noſtras leges, ſic venit Iberus.
Hoc ſortita decus longinqua Hiſpania tantum.

## 10 DE SANCTO CHRISTOPHORO.

LVx eadem magno vehit annua feſta giganti,
Qui ꝙ in excelſis humeris trās flumina Chriſtum
Uexit, ab officio tali cognomina traxit
Chriſtophori. Cananeus erat, Syriæq́; colonus,
Reprobus à prima ſortitus origine nomen.
Corporis immenſi, nanq́; id ſurgebat ad vlnas
Uertice biſſenas, facies ampliſsima nigris
Torua ſupercilijs, oculi ſplendore micantes
Sanguineo, præ ſe ingenium, præ ſe alta ferentes
Corda, nec aduerſos quicq́ trepidantia caſus.

*Iſte velut nouus Antæus, velut alter Oreſtes*
*Ibat, & Atlantis Libyci, qui fertur olympum*
*Suſtinuiſſe humeris, & Orionis ora ferebat.*
*Pectora cernenti grauis occurrebat imago*
*Terrigenûm, qui miſerunt in vincula Martem.*
*Brachia dixiſſes annoſæ brachia quercus*
*Expoliata gelu, ſcabroq́ horrentia libro,*
*Crura putes duris natas in cotibus ornos,*
*Caucaſeas verò cautes veſtigia. latis*
*Sub pedibus, quoties ibat, latè arua tremebant.*
*At coma quæ à mẽto in pectus, quæ à vertice in ar*
*Ibat, erat ſimilis ſetis, quas tergore ſummo (mos*
*Fert annoſus aper, ſed opaca obſcurior vmbra.*
*Talis hic ac tantus domino ſeruire potenti,*
*Vt perhibent, cupiens, patrios liquiſſe penates*
*Dicitur, & ſummum quæſiſſe per omnia regem*
*Regna vagans, toto tum rex magis inclytus orbe*
*Thracius Euxinis, qua Boſphorus æſtuat vndis,*
*Conſtantinus erat, Romanaq́ ſceptra tenebat,*
*Huic igitur, vel forte alij, nam futilis auctor*

No-

Nomina neglexit regis. quem credidit ipſe
Inter mortales primum, reuerenter adhæſit,
Seruiuitq́; diu. ſed cum didiciſſet Auernum
Viribus humanos reges præcellere, tanta
Improbitas hominem traxit, deſcendere ad Orcum
Attentaſſe ferunt, & quæſiuiſſe Charontem.
Dum deſerta igitur ſolus nemoroſa peragrat,
Et veſtigat iter nigri phlegethontis ad amnem,
Inueniſſe caſam fertur ſenis inter opacas
Viuentis ſyluarum vmbras, ſaltusq́; ſilentes.
Hic vbi ſe dixit ſummum perquirere regem
Reprobus, ô Iuuenis proceri corporis (inquit)
Si ſapis, inuentu facile eſt, quod quæris, olympũ
Suſpice, in excelſis habitat qui ſidera fecit,
Et maria, & terras, & quicquid in æquore viuit,
Quicquid & in terris, ipſi teterrimus Orcus.
Seruit, & ignifero ſol qui videt omnia vultu.
Vidiſti ſtellarum ignes, lunamq́; figuræ
Multiplicis, nunc exhauſto, nunc lumine pleno
Nocte relucentem? Chriſtus deus iſta gubernat

*Omnia, quæ primo rerum produxit ab ortu.*
*Talibus attentas præbebat Reprobus aures,*
*Atq; ait. ô ſenior quò tandem cernere pacto*
*Fas mihi, & affari regem hunc, qui condidit orbẽ?*
*Tum ſenior. rex iſte tuis non indiget armis,*
*Nam propria vi cuncta poteſt, ieiunia quærit,*
*Et ſtudium pietatis amat, precibusq; mouetur.*
*Tũc Reprobus. quid opus multis? curuare precando*
*Crura piget, graue ferre famem. ſi robore, & iſtis*
*Quę natura dedit mihi fortia, & ardua, membris*
*Illi opus eſt, doceas, patiens onus omne ſubibo,*
*Tum ſenior, pete vicini vada fluminis (inquit)*
*Turba vbi conſueuit mergi non parua quotannis,*
*Et tranſfer quoſcunq; vides accedere ad amnem.*
*Forſitan his ſtudijs Rex oblectatus aperto*
*Pandere ſe teq; affari dignabitur ore.*
*Iuit, & innitens longa trabe fluminis altas*
*Tranſportabat aquas tunicis ad cingula tractis.*
*Ocia ducentem ſub acernę tegmine ſyluę,*
*(Nam ſibi texuerat cæſis vmbracula ramis)*

Ex improuiſo puer excitat, atq; iacentem
Nomine Chriſtophorum verſo cõpellat ab vndis.
Cum verò infantem conuerſo ad flumina viſu
Non vidiſſet, iners iacuit fuſusq; per herbam
Indulgere parat ſomno, dum præterit æſtus.
Ecce iterum vox illa ſonat, rurſumq; vocatus
Os leuat, atq; locos mirans circumſpicit omnes.
At nihil apparere videns inſomnia vocem hanc
Credidit. & dum vult iterum recubare, repente
Vox redit, & Chriſtum pueri ſub imagine vidit,
Nec tamen aduertit pueri ſub imagine numen.
Surgit, & infantem ſcapulas attollit in altas.
In medijs gradiens cum iam perſiſteret vndis,
Sentit onus graue, & immenſum, ſurasq; labare,
Et curuari humeros, & ſe ſuccumbere moli,
Innixusq; trabi contra duo pondera pugnat,
Amnis, & infantis, tandem ſudore fluenti
Ora rigans, & vix plantis titubantibus hærens
In ripis deponit onus. puerumq; tuendo,
Vnde (ait) iſta tibi grauitas? nec enim tibi membra

*Ænea, ferre polum aſtriferum ceruice videbar,*
*Hæc ille. & verbis vix reſpirabat anhelis.*
*Deſine mirari dixit puer; aſtripotentem*
*Vexiſti ceruice Deum. miracula verbis*
*Sunt factura fidem, ſiccam qua flumina tranſis,*
*Fige iſtam tellure trabem, cum venerit orto*
*Craſtina ſole dies, frondes, & poma videbis.*
*Vidit, & obſtupuit, lotuſq; in fluminis vndis*
*A ſeniore, vias iuit, quo reddere poſſet*
*Obſequium Chriſto maius, melioraq; lucra.*
*Ad Lycios primo, multos vbi viderat olim*
*Multa pati propter Chriſtum tormenta, receſsit.*
*Hic, vbi diuino percepit munere linguam*
*Poſſe loqui Lyciam, Patareaq; verba ſonare,*
*In fora proceſsit, populoq; aſtante reſoluit*
*Os alto clamore docens idola, deoſq;*
*Quos colerent, non eſſe Deos, ſed ſaxea ſigna,*
*In quibus inferni manes habitare, loquiq;*
*Sint ſoliti, nomenq; ſibi vſurpare Deorum.*
*Vtq; fides fieret dictis, extempore fecit*

*Arentem*

Arentem frondere ſudem, contumq; trabalem,
Quem dextra complexus erat. quid plura? repente
Turba deuouere deos, & poplite flexo
Extendere manus Chriſtum clamore vocantes.
Hæc vbi primores populi ſenſere, miniſtris
Acciuere hominem miſsis, qui ſponte nec vllam
Vim paſsus præſenti animo ſtetit ante tribunal.
Vt fuit incluſus tandem ſquallente baratro
Carceris, ex oculis eius per opaca refulſit
Clauſtra iubar, quod captiuos exterruit omnes,
Per quod ſcorta duo, fuerant quæ miſſa, gigantis
Vt caperent mentem illecebris petulantibus altam,
Ad ſanctam venere fidem, lucentia miris
Vt videre modis excelſi lumina vultus,
Præſentem ſenſere Deum. mox ferrea paſſus
Verbera, & ardentem galeam, conſidere ahena
Eſt in ſella igni ſubter flammante coactus.
Expoſitus demum iaculis pendere ſagittas
In vacua fecit (res admirabilis) aura,
Ex quibus vna adijt faciem tortoris acuta

Cuſpide,

Cuſpide, & vt ſcopulo pupillę infixa pependit.
Chriſtophorus verò miſerans ea vulnera dixit,
Cum fuero vita functus de ſanguine noſtro
Cum tellure lutum facies, oculumq; perunges,
Hoc certum medicamen erit. non immemor huius
Conſilij, fecitq; lutum, frontemq; perunxit
Tortor, & ex tenebris traxit mentemq;, oculoſq;,
Nanq; vbi ſe ſacro curatum ſanguine vidit,
Pœnituit, fleuit, fontemq;, fidemq; recepit.
Poſt tot conflictus, poſt tot miracula tandem
Migrauit iugulo victor ſuper æthera cæſo
Chriſtophorus, Dominũ quẽ veſtigabat adeptus.

## DE SANCTA ANNA.

Anna puerperio fortunatiſsima ſancto
Tres habuiſſe viros, & tres genuiſſe puellas
Dicitur. in prima eſt magis admiranda, ꝙ auctor
Iſtius immenſæ molis, quam dicimus orbem,
Ipſius eſt ſoboles, & qui ſine fine manebit,
Et ſine principio manſit, generatus ab illa eſt.

*Anna diu ſine prole fuit, ſterilemq́ʒ putabat*
*Se fore, ſed nondum gignendi acceſſerat hora,*
*Quam dederat diuina nouis ſapientia rebus.*
*Hæc vbi conuerſo toties erupit olympo,*
*Protulit, ut modo vult hominũ pars maxima, natã*
*Criminis expertem, fecit cui nomen origo,*
*Longum expectato faceret quæ exordia ſæclo.*
*De Iudæ prognata tribu Bethelhemica ciuis.*
*Sed Ioachim vir primus erat Galilæus, eandem*
*Progenies ſortita tribum, Nazarenus ab vrbe*
*Nazaret ad Libani cedros priſcamq́ʒ Damaſcum*
*Accedente magis cœli glacialis ad axem.*
*Septima lux huic ante tuas Auguſte Calendas*
*Eſt ſacrata, ſuis cum iam tritura flagellis*
*Parcit, & in grandes ſtipulam congeſſit aceruos.*
*Hanc lucem celebrate nurus, celebrate puellæ,*
*Ite decus veſtrum nebulis ſuffite Sabæis.*

## DE SANCTA MARTHA.

*ALtera cum ſurgens terras Aurora colorat,*
*Martha uenit quõdam trãſlata procacibus undis*
*Maſsiliam ſine remigio, cum tota per orbem*
*Eſt diſperſa domus Chriſti, flagrante per omnem*
*Aſsyriam Iudæûm odio, ac liuore Deorum.*
*Hæc erat aſsiduè turbis intenta docendis,*
*Et lepido ſermone potens pangebat in altis*
*Mentibus indigenæ gentis plantaria ſanctæ*
*Legis, & ad Chriſtum Rhodano prætenta uocabat*
*Oppida, & æquoreis contermina fluctibus arua.*
*Hæc ea, cui Chriſti reſtrinxit fimbria fluxum*
*Sanguinis, vt pleriq; putant, hæc hoſpita Chriſti*
*Sedula, turbari quæ circum multa ſolebat,*
*Dum ſtudet hoſpitibus pietatem impendere totam.*
*Nunq̃ paſſa marem, nunq̃ pertæſa pudorem.*
*Finitimos illis monſtrum fluuiale diebus*
*Vaſtabat campos, lanians in flumine nautas,*
*Submergensq; rates, cui forma ſimillima Fibro,*

*Prima figurabat* Taurum, *pars vltima piſcem,*
*Grande animal, toruum aſpectu, ventroſius* Vro.
*Hæc fera non agris tantum, ſed & vrbibus eſſe*
*Cœperat horrori, plebes Arelatica portis*
*Mœrebat clauſis, ex Auinione timebant*
*Attoniti ciues prodire in rura, Viénam,*
*Lugdunumq; ierat viroſi infamia monſtri.*
*Ad Martham coëunt omnes, lugubriter orant,*
*Adſit, & hanc diram precibus compeſcat* Erinnyn.
*Cum populis igitur petijt vicina* Taruſco
*Arua, vbi cœnoſa pecus hæc habitabat in vlua,*
*Exiliens monſtrum ſemeſa cadauera calcat*
*Vnguibus, & turbis audens occurrere frontem*
*Eleuat obſcuram, denteſq; oſtendit aduncos,*
*Ora cruenta, cauas fauces, interrita virgo*
*Vt crucis in formam digitos extendit, opacum*
*Demiſit cilium pecus, atq; immobilis hæſit*
*Par ſtatuæ. Virgo ſacros in lumina rores*
*Proijcit accedens, pecudiſq; ad colla ligauit*
*Cingula. tum læto turbis mirantibus ore*

*Annuit,*

*Annuit, vt longis peterent haſtilibus hoſtem,*
*Sic commune malum, ſic eſt commune periclum*
*Ocyus ablatum, populiq; à peſte redempti,*
*Poſtquam ſparſa fides, & propagata tetendit*
*Latius errantes ramos, collegit in vnum*
*Virgineos ſecum cœtus, ſtatuitq; pudori*
*Grande gynæceum, quo ſe ſociasq; recluſit,*
*Traductura dies tranquilla in pace quietos.*
*Cum venit ſuprema dies, cum in limine mortis*
*Iam foret, inferni manes venere repente,*
*Et ſubitas igne extincto ſparſere tenebras*
*Per thalamum, fuit auxilio ſoror altera, quę iam*
*Iuerat ad ſuperos, magno cum lumine raptim*
*Affuit, & lemures atros in tartara miſit,*
*Nomineq; appellans Martham, diſſoluere (dixit)*
*Corpore, & ad cœlos mecum Germana venito.*

## DE SANCTO PETRO IN VINCVLIS.

AVguſtus iam menſis adeſt, à Cæſare nomen
Tranſijt ad menſem, ꝙ res ſub principis huius
Auſpicijs Romana foret ſublimiter aucta,
Quòd ſedata illo ciuilia bella fuiſſent
Tempore, tunc etiam tellus Ægyptia noſtras
Venerat ad leges. his plebs Romana Calendis
Thus, coſtū, myrrhamq; adolens, ſpicamq; ciliſſam
Ibat ad Auguſti ſublimem Cæſaris aram.
Dicitur hunc morem mutaſſe Syricius, illis
Qui tenuit Petri caulas cymbamq; diebus,
Nam cum Theudoſij proles Eudoxia Romam
Vincula ab Aſſyrijs ferrugineaſq; cathenas
Vexiſſet, quibus Herodis petulantia Petrum
Preſſerat, inuenit cauſam, qua flecteret vrbem
Ad noua mutato Petri ſolennia ritu.
Tunc etenim coràm tota concorditer vrbe
Attulit Herodis Romę regina cathenas

Papa Neroneas. vt ſe tetigere repentè
Vna fuit, neq; deprendi quis iunxerit illas
Fas fuit, humanos luſerunt numina ſenſus.
Atq; ita decretum Petro debere Calendas
Eſſe ſacras poſt hac, & dici ad vincula feſtum.
Hac etiam Balbina die curata putatur
Gutturis inflati vitio, Duce nata Quirino
Iſta fuit, quæ cum ſacris proſtrata dediſſet
Oſcula compedibus Petri, deformia ſenſit
Guttura in antiquum ſubitò rediiſſe decorem.
Primus Alexander, qui tunc indigna ferebat
Vincla ſub Auguſto, cui fecerat Adria nomen,
Hoc vbi reſciuit (pietas ita compulit illum)
Adiunxit feſtis lucem noſtratibus iſtam,
Qua tulit optatam virgo Romana ſalutem.
Atq; ita de cauſis lux eſt veneranda duabus.
Eſt aliud quo læta magis ſolennia fiant,
Nam quæ Vere nouo priſci celebrare ſolebant,
Quando Aries pandit reduci ſua limina Phœbo,
Mittere in hanc lucem conſueuit Hilaria vulgus,

*Et cyathizando feſtas hilarare Calendas.*

## DE MIRACVLO NIVIS.

*V Enerat ad Nonas menſis, rapidoq́ ſub æſtu*
*Terra laborabat, vix reſpirare volucres,*
*Vix homines poterant, ſol euadebat in horas*
*Sæuior, & radijs mundum affligebat iniquis.*
*Aſtra videbantur nobis irata minari*
*Excidium, quod erit, quando requierit olympus.*
*Tum Romæ vir clarus erat ditiſſimus auri,*
*Ac locuples agri, magnæ qui munere matris*
*Factus erat ſobolis compos, ideoq́ parabat*
*Sumptibus immenſis moliri ingentia templa,*
*Sed loca reddendo quærebat idonea voto.*
*Dum nutat ſimilis ponto, qui porrigit vndas,*
*Quorſum ventus agit, curſum neq́ ſeruat eundem,*
*Ventus hyperboreo ſurgit nimboſus ab axe*
*Aequoris hyrcani glomerans in nubila rorem*
*Fumiferum, cœpit cœlum nigreſcere & aura*
*Ex antris haurire gelu, quod abegerat æſtus.*

It calor ad Nili fontes vbi naſcitur auſter.
Et premit Æthiopes, Romæ ſuperimminet imber
Frigidus, & ſine fulgetris ſine fulmine fracta
Nube pluit, totamq; Aquilo circumuolat vrbem.
En ſuper exquilio quædam quaſi candida nubes
Inſediſſe iugo, terræq; inſtrata videtur.
Nix erat, accurrunt turbæ, miracula cernunt
Attonitę, tanto quis non miretur in æſtu
Aduentaſſe hyemem ſubitò, gelidumq; Decembrē?
Nox ruit, in ſomnis viſa eſt aſsiſtere ciui,
Atq; ſacerdoti ſummo pulcherrima virgo
Pignora parua ferens vlnis, & talia fari.
Surgite, nix vobis templi, formamq;, locumq;
Indicat, Exquilium petite, & conſcendite collem.
Sic ea. ſurgentes illuc veſtigia vertunt.
Tum niue conſpecta figunt tellure bacillos,
Metanturq; locum templo, quod ſurgere fecit
Ocyus, & paucis abſoluit menſibus auctor,
Hoc Marię templum dixit maioris, & ipſo
In frontiſpicio templi niuis albicat imber.

DE

## DE SANCTO DOMINICO.

*Lux eadem ſacrata patri, qui nomina duxit*
*A domino, genus Heſperijs qui traxit ab oris.*
*Aſpirabat adhuc puer ad cœleſtia toto*
*Regna animo. pendens terrena negocia parui*
*Imò nihil. iam tunc ſenſus inimicus, & aſper*
*Cenſor in affectus adigebat pectora ſanctos.*
*Lectus humus, malè conditum fuit eſca legumen,*
*Fons cadus, ingenium ſtudijs exercuit altis,*
*Et quę ſcire labor, quæ ſunt abſcondita vulgo*
*Sidera, cœleſtes curſus, telluris, & vndę,*
*Aëris, & flammę, Superûm penitiſſima tecta*
*Vidit, & occultis Diuorum interfuit actis.*
*Se quoq; cognouit deuotum ſedibus illis,*
*Propterea patrię illius concepit amorem*
*Magnum, immortalem, quem furibunda Megæra*
*Vincere cum toto non eualuiſſet Auerno.*
*Mater adhuc prægnans noctu per ſomnia vidit*
*Se Catulum geſtare vtero, qui ferret hiulcò*

*Ore facem totis ſpargentem lumina terris.*
*Fœmina quæ ſacro puerum de fonte leuarat,*
*Viſa eſt in ſomnis puerili in fronte tueri*
*Flammigero ſtellam ingentem ſplendore coruſcam,*
*Talibus infantem monſtrabant numina ſignis*
*Grande aliquid fore, cum firmos veniſſet ad ãnos.*
*Cum premeret populum Cereris penuria, quicquam*
*In tanta retinere fame ſcelus eſſe putauit.*
*Venum cuncta dedit, libros quoq; & omnia vertit*
*In pietatis opus, miſeroſq; à morte redemit.*
*Hæreticis, quorum officium confundere falſa*
*Semina ſeminibus veris, certabat, & iſta*
*Non pacem, non inducias cum gente volebat.*
*Propoſiti comites huius quærebat, & armis*
*Veridicæ fidei inſtructos mittebat ad vrbes*
*Ne fruticare iſtam ſineret, neu viuere peſtem.*
*Talibus intento ſtudijs conceſſa poteſtas*
*A ſuperis ſanandi ægros, lemureſq; fugandi,*
*Quodq; magis mirũ eſt, reuocãdi in corpora vitas*
*Vſq; à tartarei tenebris horrentibus Orci.*

Sollicitus demum pro poſteritate penates
Venit in Auſonios, penetrauit limina ſummi
Alta ſacerdotis, qui poſtq̃ ſomnia vidit
Admiranda uirum blandas admiſit in vlnas,
Et genus illius durare in ſæcula iuſsit.
Viderat in ſomnis Laterani ingentia templi
Tecta ruinoſum caput inclinare, virumq́;
Suppoſuiſſe humeros, & ſuſtinuiſſe ruinam.
Taliter admonitus paſtor ſuccurrere feſsis
Poſſe hominem fidei rebus, regnoq́; labanti
Annuit, & ventis impleuit vela ſecundis.
Lætior euentu tali pater ultima fratrum
Circunſtante choro felici tempora curſu
Clauſit, & æternæ Diuorum eſt additus aulæ.

## DE TRANSFIGVRATIONE.

LVcifer Auguſtis octauus ab Idibus ortu
Fert noua feſta ſuo, nã cũ aſcẽdiſſet in altũ,
Cognita diſcipulis foret vt ſua gloria, montem
Chriſtus, et Heliam, Moſemq́; vocauit ab hortis

Ocyus eois, vbi ſunt in gramine flores
Perpetui, grauis æternis vbi frugibus arbor,
Ver vbi, & Autumnus coeũt ſine frigore, et æſtu.
Ille Thabor mons ille fuit phœnicibus oris
Proximus, & Solyma longè diuulſus ab vrbe
Verſus hyperboreos axes, ſolemq́ cadentem.
Chriſtus vt in tumulo fixit veſtigia ſummo,
Mox niuis in morem ſplendore incanduit albo
Veſtis, vt hybernas cum ſol nouus aſpicit alpes,
Ora ſolet montana iugis ſplendere niuoſis.
Induit inſolitos vultus, nam luminę phœbum
Æquiparans medio radios cum vibrat olympo,
Diſcipulos iubare ingenti quaſi fulgure fecit
Attonitos adimens oculis, animiſq́ vigorem.
Viribus amiſsis illi iacuere ſupino
Pectore, & extentis pedibus, paſsiſq́ lacertis
In terram fluxere comę, cum voce reliquit
Halitus os, ſtetit immotis cor mobile fibris.
Sicut vbi rapit humanos epilepſia ſenſus,
Accidit. At poſtq̃ Chriſtus ſua prima recepit

Ora,

Ora, reſurgentes rurſus videre magiſtrum
Cum patribus ſanctis ventura arcana loquentem.
Propterea viſum priſcis celebrare quotannis
Perpetuo ritu tanti miracula caſus.

## DE SANCTO LAVRENTIO.

CHriſti magnus adeſt (ornate altaria) teſtis,
Ac decimam celebrate diem. Laurentius oris
Miſſus ab Hiſpanis Romana incendia vicit.
Ipſe miniſtrabat ſacris veſtigia Sixti
Pontificis ſummi, ſupremaq́ fata ſecutus.
Hunc Decius ſanctis florentem moribus inter
Chriſtigenas iuſsit vinclis, & carcere claudi,
Quò raperet, Chriſto dederat quę vaſa Philip-
Aurea, regales pateras, baccataq́ gemmis (pus
Cymbia, & argentum reddens duo millia pondo.
Nam dum ſe Decij furias non poſſe Philippus
Euitare videt, donauerat omnia Chriſto.
Martyr, vt improbitas eſſet fruſtrata tyranni,
Acceptis bidui inducijs collegit in vnum

Noctu inopum turbam ingentem, ſparſitq; per illos
Diuitias omneis, vltroq; ad vincula rurſum
Venit, & hic hominẽ, qui flendo euaſerat orbus,
Nomine Lucillum tenebris curauit abactis.
Aſt vbi deluſam regis ſe vidit auari
Ingluuies, homini, ne ſe pateretur inultum,
Obiecit titulum fidei, magicoſq; ſuſurros,
Contemptumq; Iouem. mox ſe formidine mentẽ
Poſſe putans mutare piam, produxit in aulam,
Subiecitq; oculis genera omnia tormentorum,
Ac iuſsit dare thura Ioui, ſed grandibus auſis
Fretus & auxilio Diuûm, conuiuia Cæſar
Talia (martyr ait) teneris ego ſemper ab annis
Eſurij, quid membra putas mortalia pendant
Chriſtigenę? ſolis animis impendere curam
Nouimus, ipſi autem curatis corpora tantum,
Nec vitam niſi mortalem cognoſcitis, at nos
Tendimus vlterius, votiſq; aſcendimus ipſa
Sidera, in hunc portum ſatis hanc educere mercẽ.
Multiplici poſtq̃ ſtetit in certamine victor,

*Miratus tam grandem animum, tam fortia corda,*
*Hippolytus baptiſma tulit, dominumq́; ſecuta eſt*
*Tota domus. volucrum curſu laceratus equorum*
*Hippolytus, truncata domus, ſic iuit ad aſtra*
*Vir pius auſtero ſortitus nomina fato*
*Conſona. Romanus cœlo aſpirante ſeueras*
*Nil veritus pœnas ſacris caput obtulit vndis,*
*Ac tulit effuſo victricem ſanguine palmam.*
*Martyr ad extremum lecto proſtratus aheno*
*Vritur, & rapidæ paſcuntur viſcera flammę.*
*Cum latebras, & Chriſtigenûm ſpelæa doceri*
*Se peteret Cæſar, non es veneranda tueri*
*Ora virûm, non es ſanctis aſſiſtere dignus,*
*Martyr ait. rurſumq́; tuens fera Cæſaris ora,*
*Verſa inquit, latus inferius ſatis ignibus aſſum eſt.*
*Paſcere iam, denteſq́; auidos in viſcera merge*
*Impie, & æternum Romanæ dedecus aulæ,*
*Aſpice quas vires Deus in mortalia corda*
*Influat, vt Decium regem telluris, & vndæ*
*Audeat vnus inops prunis torrentibus ardens*

Obiurgare palàm, & tam duro inceſſere probro.
Sic ait, & cœlum aſpiciens in limine olympi
Stare Deum patrem, magnoq́ꝫ in lumine Sixtū
Vidit, & expirans illas aſcendit ad arces.
Ut procul aſpexit ſperati gaudia mundi
Non potuit retineri animus, ſed inertia membra
Vicit, & audaci diſrupit uincula nixu.

## DE ASSVMPTIONE BEATÆ VIRGINIS.

S Ole Molorcheum iam prætereunte Leonē
Reſpirare licet paulum, minus æſtuat aër;
Et minus arentes vrit Canis ignea terras.
Erigone caput attollit, ſecumq́ꝫ coronam
Fert Ariadnæam, ſpicæq́ꝫ ardentis ariſtas.
Iam redit Autumnus, pendet vindemia laxis
Palmitibus, ſub mole labant valliq́ꝫ, ſudesq́ꝫ;
Præla, lacus, grandesq́ꝫ cadi reparantur, in orbes
Fraxinus it, pulſata ſonant cellaria paſsim.
Has operas lucis decimæ ſolennia quintę
Præpediunt. turbæ properant ad grandia ſacra;

*Quæ magnis hodie pompis ſacer immolat ordo.*
*Hæc eſt illa dies, qua Chriſtus in æthera matrem*
*Suſtulit indutam membris, ſic credere ſanctũ eſt.*
*Nam nec erat locus in terris vbi viſcera condi*
*Fas foret, æternum quæ progenuere Tonantem,*
*Diui omnes Chriſtum orabant, ne linqueret illud*
*Tam ſanctum in tetros cineres euadere corpus,*
*Unde ſuum, quaſi riuus erat de flumine tractũ.*
*Principio matris Deus immortalia membra*
*Formaturus erat, verùm natura ſuaſit,*
*Ne fieret, ſolis etenim cœleſtibus iſtud*
*Orbibus indultum, quia ſunt eſſentia, ſimplex,*
*Non elementorum coitu, & compagine ficta.*
*Tunc opifex fiant igitur mortalia, dixit.*
*Gratia ſuccurret, rurſumq; in corpora poſtq̃*
*Occiderint, vitam immittet, viuamq; leuabit*
*In ſuperos, laterìq; meo coniuncta ſedebit.*
*Non fuit in terris nec erit, ſeu ſæcula verſis*
*Quæ fluxere polis, ſeu quæ uentura, reuoluas,*
*Par opus, Hæc mulier fuit admirabile quoddam*

*Prodigiũ*

*Prodigium ignotum nobis, populóq; ſilentum*
*At ſuperis. Nati genitrix, & filia, mater*
*Et virgo non paſſa marem. pugnantia verba*
*Oedipodionię Sphingis paradoxa videntur.*
*Coniectore tamen nihil eſt opus. omnia nanq;*
*Sicut verba ſonant, patris omnipotentia fecit.*
*Sed neq;, quod tulit Adami dementia quondam,*
*Dedecori ſubiecta fuit, ſine ſordibus iuit*
*Sola per humanas ſordes, vt cernimus almam*
*Inſincera ſuper ſine labe incedere lucem*
*Corpora, ſol nitido terras cum reſpicit ore.*
*Spiritus vt membris liber fuit, aſtitit illi*
*Michaël, & diuûm chorus innumerabilis, omnes*
*Veſtibus in niueis, fuluo radiantibus auro*
*Terga per alba comis, & cum duxere volantes*
*Per liquidas nubes verni Titanis ad ortum,*
*Quattuor ex vno manant vbi flumina fonte.*
*Hic pater Helijas riguo qui præſidet horto*
*Affuit exultans, & adhuc florente ſenecta*
*Per varios frutices, & per florentia prata*

*Duxit,*

*Duxit, & oſtendit ſceleri loca conſcia primo.*
*Fluminaq;, & ſyluas nunquam ſine fruge virentes.*
*Mox memor antiqui generis, quod habebat in alti*
*Rupe iugi, per Phœnices, Syriamq; per omnem,*
*Diua parens, dixit, ſcio te cognoſcere gentem*
*In patria tellure meam, tua mœnia propter.*
*Hanc cuperem ſupereſſe diu, largire fauorem*
*Tu, quę tanta potes, mea te cuſtode ſuperſit*
*Poſteritas, & eat ſupremi in ſæcula mundi.*
*Sic ſenior. contra mater ſic orſa Tonantis.*
*Nil opus eſt quę ſunt mea, commendare, propago*
*O vates præclare, tua hæc dum vita manebat,*
*Se mihi deuouit, decet illi incumbere toto*
*Pectore me, pater Helija tua vota ſecundo,*
*Hæc tua progenies noſtro appellabitur olim*
*Nomine, et in noſtrum decus albo vtetur amictu.*
*Me vexaſſe putet, quiſquis vexauerit illam,*
*Me ſeruaſſe putet, quisquis ſeruauerit illam,*
*Ne affligare, mihi curã hanc, onus hocq; relinque.*
*Interea Deus in melius mortale reformans*

*Corpus, aquæ, terræq; minus, plus ignis, & auræ*
*Indidit, & fecit ſine mole volatile, clarum,*
*Quod tamen arbitrio mentis quandoq; videri*
*Poſſet, & abſcondi. mox in ſua prima remiſit*
*Tecta animā, volucriq; tulit ſuper aſtra volatu.*
*Curia tum quali reſonaret olympica plauſu,*
*Qui cantus cœlo auditi, quàm læta, frequensq;*
*Pompa, quis ornatus Diuûm, ne diſcere tenta,*
*Gaudia non capiunt noſtri cœleſtia ſenſus.*
*Demum iuſſa ſuper ſtellis, & ſole micantem*
*Ire thronum, cœli accepit ſceptrum, atq; coronā.*

## DE SANCTO ROCCHO

*PRoxima lætali lux eſt contraria morbo.*
*Rocchus adeſt Narbone ſatus natalibus altis,*
*Diuitijs, opibusq; potens, pater ampla tenebat*
*Oppida, quæ patruo ceſsit, meliora ſecutus*
*Regna puer, teneris etenim concepit ab annis,*
*Quem tenuit quoad hic vixit, pietatis amorem.*
*Et ne mortiferi præceps audacia ſenſus*
*Auderet dominari animo, fieriq; tyrannus*

*Omnia poſthabuit, quibus eſt conſueta libido*
*Gliſcere, & affectu mentem vitiare proteruo.*
*Iam iuuenis ſtudio impulſus Romana videndi*
*Limina, & oſſa patrum cryptis abſcondita ſacris,*
*Eſt aggreſſus iter latias peregrinus ad oras.*
*Et tunc Italiam peſtis ſæuire per omnem*
*Cœperat. ex alto Styx exhalabat auerno*
*Aëra, per totum nebulas aconita ferentes.*
*Tertia lux agros ad ſummum quarta ſub vmbras*
*Detrudebat, erat pauor vndiq;, & vndiq; luctus,*
*Nec locus vllus erat fati formidine liber.*
*Non ſeruo fidebat herus, non filia matri,*
*Non genitus patri. cœtus diſſoluerat omnes*
*Peſtis, & errabant homines montana per antra*
*Soliuagi, loca vitabant habitata, ferarum*
*More, relinquentes opera imperfecta, domoſq;,*
*Mœrebantq; ſuis orbatę ciuibus vrbes.*
*Rocchus in hoc tanto morborum vortice ad ægros*
*Ibat, & vlceribus ſanabat corpora tactis.*
*Inſuper aërium virus contundere ſolo*

Ore putabatur, Ceſena, Placentia, Roma,
Et Pendentiſaquæ plebes hoc auſpice tantam
Euaſere luem, faucesq; voraginis huius.
Ipſe ſemel tali percuſſus in inguine morbo
Conualuit. tandem patrias ignotus ad oras,
Vt Laërtiades, longis erroribus actus
Venit, & à patrui ſeruis dum velle putatur
Explorare locos inopis ſub imagine, & illi
Moliri inſidias, ſub opaci carceris vmbram
Miſſus, & in longo paſſus ſqualore cataſtam,
Incidit extremam, quę terminat omnia, lucem.
Agnitus à patruo demum poſt flebile fatum
Conditur inſigni patrum de more ſepulchro.
Ad latus (vt perhibent) eius pendebat ahena
Lamina ſub tunicis, à veſpillone reperta,
Dum lauat ablato nudum velamine corpus,
Et parat exequias, iſtis ſignata figuris,
Peſte laborantes quotquot ſuffragia Rocchi
Quæſierint, moneo tutos à morte futuros.
Quis fuerit talis tituli, ſi quæritur, auctor,

Ex-

Expediam paucis, opus hoc à Numine fluxit.

## DE SANCTO BARPTOLEMÆO.

REgia progenies (priſcis ſi credimus annis)
Barptolemæus, vbi ſocios diſcedere uidit
Ab Syria in varias gentes peregrináq; regna,
Iuit & ipſe fidem Chriſti laturus ad Indos.
Tranſijt Euphratem, qui per Chaldæa volutus
Rura ſecat gelidis Babylonica mœnia lymphis,
Tranſijt & Tigrim, cui ſe coniungit Hydaſpes,
Vidit Elamitas, tandem peruenit ad Iudum,
Qui dedit Indorum latis cognomina terris.
Gandaridum rapidis penetrans ſub ſolibus oras,
Venit ad immenſum, quem fama nouemplice curſu
Caucaſeos memorat fontes conuoluere, Gangem.
Prima Lycaonijs pars eſt conceſſa laborum,
Vt pleriq; volunt, mox Indica venit ad arua.
Eius in aduentu mens conſternata Deorum eſt
Vſq; adeo, vt nullas auderent edere voces.
Propterea ciues procul ad ſimulacra profecti

Extera, reſponſum ſacris habuere litatis ·
Tale. Deos fari prohibet nouus aduena ueſtros,
Sunt homini grandes oculi, criſpata capillis
Cæſaries nigris, mento fluit hiſpida barba,
Longaq́; , & incipiens paucis albeſcere canis,
Non breuis effigies, ſed nec procerior æquo,
Frons grauis, & facies naſo formoſa decenti.
Neu taceam veſtes, tyrio ſub murice byſſo
Utitur albenti, graditur comitante caterua
Cælituum, nec eum potis eſt dignoſcere quiſq̃,
Si negat agnoſci, Dominum cœleſtis olympi
Quottidie toties, quot iugera continet vna
Centuria, incuruis genibus ſubmiſſus adorat.
Taliter admoniti redeunt, & ſigna ſecundum
Ueſtigant accepta virum, peregrina tuuntur
Ora, comas, barbam, tunicas, & pallia. tandem
Proditur à genio, qui membra obſeſſa tenebat
Cuiuſdam de plebe hominis, cui nomina Pſeuſto.
Mox lare depulſo Regis peruenit ad aures
Fama viri, populis autem Polemius Indis

Rex erat, hic Diuo natam commiſit acerbis
Vexatam furijs lemurum Phlegethontiacorum.
Ære catenatam, genioq́ agitante frementem
Vt conſpexit, eas clamauit Apoſtolus atram
In Styga, nec diuino operi grauis amplius eſto.
Nec mora cum ſtrepitu diſceſſit in aëra magno.
Cum verò meritis vellet pro talibus ingens
Argentũ, & gẽmas princeps impendere, & aurum
Vir pius ex oculis hominum diſparuit, orto
Sole alio foribus clauſis conclauia Regis
Ingrediens vultu ſic eſt affatus aperto;
Diuitias rex magne tuas non quærimus, iſtos
Me Deus ad populos miſit, quò ſancta reuelem
Sacramenta, quibus terras illuminat omnes.
Multaq́ ſubiecit veniens ab origine Chriſti
Vſq́ ad ſupremum tempus, quo regna reuerſus
In ſua flammantes fecit deſcendere linguas.
Annuit his, ſacriſq́ comam Rex abluit vndis.
Ingrediens ædem tum Barptolemæus in altari,
Cum fieret populo ſacrum ſolenne frequenti,

*Ad ſimulacra manum extendit, geniumq́ latentē*
*Sculptilibus ſaxis in apertum exire coëgit.*
*Ecce ferens formam Æthiopis cum grandibus alis*
*Nyctimenes inſtar crine ad calcanea fuſo*
*Per delubra volat, ſpargitq́ per aëra flammas*
*Naribus, & Diui imperio ſimulacra repentè*
*Contriuit proſtrata ſolo, mox ire coactus*
*Ad gelidas vltra capricornia ſidera terras,*
*Si quas forte videt terras antarcticus axis.*
*Nec mora, de ſuperis vnus lucentior aſtro*
*Luciferi circumuolitans Crucis vndiq́ ſignum*
*Scripſit, & expulſo templum luſtrauit auerno,*
*Aſtyages autem regis germanus amaro*
*Flammigerans odio, Diuum cute nudat atroci*
*Supplicio, ſed cum nudato viſcere nondum*
*Ceſſaret vulgare fidem, populumq́ ciere,*
*Poſtera lux, quæ menſis erat vigeſima quinta,*
*Abſtulit enſe caput, Diuumq́ in ſidera miſit.*
*Hinc varij mores, varijs pro gentibus orti.*
*Sunt etenim quibus eſt celebris vigeſima quarta,*

*Qua*

Qua nudata ſuo rubuerunt tergore membra.
Sunt quibus eſt lux feſta ſequens, cũ vita receſsit.

## DE SANCTO AVGVSTINO.

ANnua Septembris quinto celebrate calendas
(Auguſtinus adeſt) magno ſolemnia plauſu.
Sidoniæ natus propter Carthaginis alta
Mœnia, doctrinis animum dedit omnibus, omne
Bibliothecarum veterum penus, omne nouarum
Explorauit, vbi Libycis prædatus in oris
Quicquid erat diſciplinę, tranſiuit ad vrbes
Auſonias, vidit magnæ Capitolia Romæ.
Venit & ipſa parens nati veſtigia ſemper
Sollicito ſectata animo, cui Monicha nomen.
Iunior impatiens veneris fuit, ægra furore
Corda ferens tali, multis emarcuit annis.
Maternis tandem lachrymis ſanatus ab vnda
Emerſit Stygia, lucemq; aſpexit olympi,
Non tamen hoc eius potuit de pectore cancer
Ante trahi (ſic eſt noſtris immerſa libido

*Senſibus) in lucem fuerit q̃ proditus infans,*
*Infelix infans tanto par indole patri.*
*Nam dum floret adhuc, raptus producere fruges*
*Non potuit, virtus inconſummata receſsit.*
*Venit ad Inſubres, vbi longo tempore fungens*
*Rhetoris officio, tandem fermenta reliquit*
*Manichæa, quibus puerili indulſit ab æuo.*
*Ambroſius qui tunc magno cum fœnore in illa*
*Paſcebat regione greges, ſermone potenti*
*Eruit illius triſtem hunc de corde veternum.*
*Ergo experrectus, quaſi qui poſt longa viator*
*Ocia deſidiæ vult damna rependere curſu,*
*Accinxit diuino operi feruenter, & acri*
*Sedulitate animum ſtudia ad cœleſtia flexit.*
*Viuendi normam inſtituit, memoratur Eremum*
*Incoluiſſe maris Tuſci prope littora, Centum*
*Cellarum qua vicus erat. Tyberina petiuit*
*Hoſtia, & hic mater corpus mortale reliquit.*
*Littoribus tandem Libycis, patriaq; potitus*
*Hæreticis bellum indixit, de finibus illis*

*Expulit*

*Expulit hanc diram crebro certamine peſtem.*
*Non tot cœliuagis, quoties è nubibus æſtas*
*Fundit aquam, riuos agit Apenninus ab alto*
*Vertice in umbroſas valles, campoſq; iacentes,*
*Quot fluit in libros huius facundia patris.*
*Nemoq; illorum pelagus perlegerit omne,*
*Se iactare poteſt, in tanta volumina creſcunt.*
*Artibus his bifido caput inſignitus amictu*
*Hipponenſe pedum meruit, gens illa ſub iſto*
*Dum vixit paſtore bonis cœleſtibus aucta eſt*
*Mirificè, ſicut ſub frugi terra colono*
*Plus parit, & maiore onerat granaria fruge,*
*Europę iam notus erat, iam notus & Indis,*
*Vt Graijs Helice, Tyrijs Cynoſura carinis,*
*Cum ſubitò extremis terrarum à finibus atrox*
*Vandalus erumpens, tanquam ſi littore fracto*
*Oceanus fluat in terras, regna omnia merſit.*
*Vaſtata primum Europa tranſiuit Iberum*
*Æquor, & inuoluens furijs Gætulica rura*
*Venit ad Hipponem, qua tempeſtate ſuorum*

*Triſtia*

*Triſtia fata gemens pater Auguſtinus acerbas*
*Incidit in curas, lapſoq; in corpora morbo*
*Mentis ad extremam vitę felicibus horam*
*Auſpicijs veniens terras mutauit olympo.*

## DE DECOLLATIONE SANCTI IOANNIS BAPTISTÆ.

*HErodes Herode ſatus veſana propago*
*De patre veſano, fratris conſorte Philippi*
*Vſurpata ingens ſcelus, immanemq; rapinam*
*Auſus erat, tantumq; nefas iactabat in horas.*
*Id Baptiſta palàm facinus reprehendere adortus,*
*Iram Herodiadis (nam regis adultera nomen*
*Hoc habuit) ſubitò incurrit, crudelior hydra*
*Illa ſacro inſidias Vati, laqueosq; tetendit.*
*Huic erat eximio vultu, viridiq; iuuenta*
*Filia, quæ cum Rex proceres ad feſta vocaſſet*
*Natali celebranda die, ſaltauerat inter*
*Solennes epulas, & regia pectora tantum*
*Mouerat, vt ſe rex, peteret quæcunq;, daturum*

*Dixerit. hæc ſceleri vox eſt via facta nefando,*
*Nam cum conſideret matrem quid nam petat, eia*
*Mater ait, pete Baptiſtę, pete filia nobis*
*Funeſtum, dirumq́ caput, linguamq́ procacem.*
*Ipſe autem dudum Vates in vincula miſſus*
*Ob regale odium fuerat, vinctusq́ iacebat,*
*Qua ſedet in terris Arabum Macheronta Sabæis.*
*O ſcelus, ó immane nefas, ó cognita nunq̃*
*Ante hac impietas. hominum ſanctiſſimus iſti*
*Traditur inceſtæ, pellex olidiſſima calcat*
*Fas, & iura, decus mundi ludibrio habetur*
*A meretrice, iocus de maieſtate triumphat,*
*De virtute ſcelus, de iure iniuria, ſicq́*
*Naturæ ſimul ac morum ſubuertitur ordo.*
*Quo Deus hoc vultu vidit? cur ſidera non ſunt*
*Hoc opus indignata? ſolum cur pertulit huius*
*Criminis auctorem? cur non abſorbuit Orcus*
*Illico? & ad Stygias ſubitò non corruit vmbras?*
*Tempus erat, quo paſcha vetus proferre ſolebat*
*Azyma per menſas, tunc eſt graſſata libido,*

Tunc caput ablatum, tunc aduenere nepotes
Helijæ viuentis adhuc, raptumq́ cadauer
Adiunxere ſuis patribus, tumuloq́ dedere,
Atq́ duos inter Vates poſuiſſe feruntur,
Scilicet Abdiam, Carmelicolamq́ Heliſeum.
Tunc ſol vernus erat, ſed in hunc tranſlata fuere
Feſta diem, quæ ſextilis vigeſima nona eſt,
Quod tunc, dum Romæ regnabat apoſtata Cæſar,
Dicitur exuſtum ſeruato uertice corpus.
Nam cum quottidie fierent miracula ad eius
Buſta, ſacerdotes larium, populiq́ deorum
Cultores prius oſſa viri ſparſere ſepulchro.
Eruta mox verſa in cineres miſere per auras.
At caput, vt lingua ſeſe ſatis vlta maligna eſt
Fœmina, proiectum ignota tellure recondi
Juſsit apud Solymos, vbi cum iam ſæcula quinq́
Volueret aſtrorum curſus, ſe vate repertum
Oſtendente fuit, tandem ſi annalibus vlla eſt
Danda fides, venit longinqua per æquora Romam.
Sed tamen (vt quidam perhibent) cũ puluere terræ

Pars

Pars cinerum collecta fuit, Genuamq; per vndas
Ionias, per Tyrrheni vada cerula ponti
Vecta, facit, quoties nautis iraſcitur æquor,
Si maris ad littus pompa comitante feratur,
Perdere vim ventos, æſtumq; ſilere furentem.
Hæc Genuæ ciues recitant miracula, & ipſæ
Hac ope terrifico functæ diſcrimine puppes,
Et multi qui rem hanc oculis videre, ſuperſunt.

## DE NATIVITATE BEATÆ VIRGINIS MARIÆ.

V Irginis extremos dum ſol circũuolat ignes,
Et parat ardentem radijs accendere Libram.
Altera Septembris, cum lux octaua reſurgit,
Virgo uenit, Virgo ante nurus venerabilis omnes,
Clarior Erigone, phœbo lucentior ipſo.
Dicitur hæc virgo ſteriles habuiſſe parentes,
Quæ res Hebræis ignominioſa ſolebat
Eſſe, nec in templum ſteriles inferre mariti
Dona ſinebantur, nanq; vt ſine frugibus arbor

Di-

*Dicitur infelix, ſic & ſine prole maritus.*
*Propterea pater illius demiſſus ab alto*
*Sanguine Dauidis, dimiſſa inglorius vrbe*
*Rus ierat, mater, tanq̃ ſine compare turtur,*
*Deſolata domi viduas imitata ſedebat.*
*At Deus amborum ſortem miſeratus ad illos*
*Vnum de ſuperis miſit, qui dedecus iſtud*
*Tolleret, hic ſubitò Solymam perlatus ad vrbem*
*Anna tuo (dixit) ſurgens occurre marito*
*Rure reuertenti, volitans in rura ſubinde*
*Ad Ioachim dixit, venienti occurre maritę,*
*Concipiet, parietq; nouę tibi gaudia prolis.*
*Venit in occurſum vir coniugis, illa mariti,*
*Iunxeruntq; manus vrbanę in limine portę,*
*Aurea cui nomen. vix noni tempora menſis*
*Tranſierant, facti pulchra ſunt prole parentes.*
*Hunc antiqua diem faſtis non intulit ætas.*
*Poſteritas verò poſtquam pacata quierunt*
*Tempora, proſtrata iam relligione Deorum*
*In Marię laudes magis eſt accenſa, diemq;*

Cenſuit adiungi feſtis maioribus iſtum.
Cauſa pium quæ mouit opus repetenda videtur
Altius, à ſuperis hæc obſeruantia fluxit.
Diui homines curis vacuos terreſtribus, & ſe
Vertere nitentes ad cognoſcenda ſuperni
Sublatis in cœlum animis ſolatia mundi,
Multa docent, ardenter amant, & ſæpe reuiſunt
Aërijs tecti membris, & imagine noſtra.
Ex his vnus erat ſuper alto vertice montis
Idalij ſolus degens, qui traxerat iſtud
Viuendi genus à patribus Carmelidis orę.
Nanq; ea gens ſimulac ſanctę confinia terrę
Exiuit, Cyprios primum ſe extendit in agros.
Sic noſtri Annales perhibent, ſic multa ſenili
Iam carie corroſa docent noſtratia templa,
Quæ ſuperant, & adhuc illis celebrantur ab oris.
Hic ſolitus dulces cantus audire quotannis
Sexto Idus menſis, faciunt cui nomina ſeptem,
Id tam dulce melos contemplabatur, & aures,
Ignea dum tacitam voluebant ſidera noctem,

*Altius arrectas, pendentiaq; ora tenebat.*
*Poſtquã ſæpe illos ſymphoniacos modulatus*
*Audijt, & ſummo reſonantia carmina cœlo,*
*Grandius incœpit meditari, & quærere cauſam.*
*Dumq; ſtat admirans, uox eſt audita per auras*
*Talia uerba ferens. Diui annua feſta frequentant,*
*Et modo, quando rubens terris aurora propinquat,*
*Incipiunt celebrare diem, quo maxima mater*
*Edita uenturo fecit primordia ſæclo.*
*Fac igitur, fac iſta palàm ſolennia mundo*
*Carmelita, tuum eſt vulgando incumbere feſto,*
*Nanq; tuum genus illa fouet, titulumq; tenetis*
*Illius, & patres viuens inuiſere veſtros,*
*Helijæq; domos priſcas, fontemq; ſolebat,*
*Nuntia, & inuulga lucem hanc, imitemini olympũ,*
*Veſtraq; ſit poſthac concors eccleſia noſtrę.*
*Sic ait. hic autem Cyprias deſcendit ad vrbes*
*Arſinoen, Salamina, Paphũ, Temeſen, Amathun*
*Per Rhodon in Cretã veniẽs Gortynia tecta, (ta,*
*Gnoſiaq; intrauit, celeriq; Cydonia greſſu.*

*Talia*

*Talia famigerans iuit per Cycladas vſq; ad*
*Boſphoricos Thraces rumor, peruenit Athenas,*
*Appulit & Spartam, Pelopeiadeſq; Mycenas.*
*Per Siculos tandem Romam perlata ſenatum*
*Mouit fama, dies ſic eſt ea nacta fauorem.*

## DE EXALTATIONE S. CRVCIS.

*IAm Septembrales Idus præuertit Apollo,*
*Quartaq; poſt decimã veniens Aurora colorat*
*Æquora, & ingreditur lampas Titania libram.*
*Pars eſt libra nepę. nã quas nepa porrigit, ulnas*
*Libra capit. chelas veteres dixere Pelaſgi.*
*Cingitur hoc ſignum dextra, læuáq; figuris*
*Pluribus, & quaſi Rex ſtipante ſatellite multo*
*Surgit ab Oceano, ſtellæq; natare videntur*
*Per mare ſidereos ignes referentibus vndis.*
*Sidera quæ retinent nomen, formamq; ſagittę*
*Ecce micant, hœduſq; ferens petulantia corda.*
*Nunc colitur magno Crux exaltata triumpho.*
*Coſdroa Perſarum rex immaniſsimus omnem*

*Cæperat Aſyriam, Chriſti violare ſepulchrum*
*Dum parat ingenti ſubitò formidine captus*
*Deſtitit, & partem Crucis à genitrice relictam*
*Conſtantine tua rapuit, ſecumq; reportans*
*Suſtulit in turrim, celebriq; in ſede locauit.*
*Hic erat Æolides tanq̃ Salmoneus alter,*
*Qui ſimulare volens fulmen laquearia fecit*
*Ænea, & æripedes ferrata ad plauſtra iugatos*
*Impellebat equos curſu ſuper æra citato.*
*Iſte Dei nomen maieſtatemq; ſuperbo*
*Vſurpans faſtu gemmis oneratus, & auro*
*Stabat in excelſo cum maieſtate ſedili,*
*Et comitem tanti ſecum retinebat honoris*
*Sub byſſo candente Crucem, fumante volebat*
*Ture coli demens, brutoq; indignior omni.*
*Tunc erat imperij caput Heracleus in armis*
*Maximus, iratis certare leonibus audens.*
*Hic ſua Threicio ſoluens de littore caſtra*
*Duxit in Aſſyriam, victis certamine Perſis,*
*Venit ad aëriam turrim, regemq; latentem*
*Ob-*

*Obtruncauit agens caput in fora publica ab alto*
*Culmine, et euertens aulę decus omne, thronumq́;.*
*Mox Cruce ſublata gemmis ditatus, & auro,*
*Se tulit in Syriam, multis vbi cognita tandem*
*Prodigijs ſumma cum relligione teneri*
*Cœpit, & ingenti Crux exaltata triumpho*
*Hunc ſibi ſacrauit ſolem, propriumq́; dicauit.*
*Mercurij poſt hanc lucem, quę prima ſequetur*
*Ieiunanda dies, hoc eſt de quattuor, vnum*
*Temporibus tempus, tria quod ieiunia claudit.*
*Mercurij, & Veneris duo ſunt, Saturnia iunge,*
*Sunt tria, ſementi placidum factura Tonantem.*

## DE SANCTO MATTHÆO APOSTOLO.

*IPſe teloniaco dederat qui tempora lucro*
*Collector Matthæus opũ, de Syrte voracis*
*Tractus auaritiæ meruit ſub principe Chriſto.*
*Inter Apoſtolicos patres decoratus honore*
*Duplici, in annales Chriſti documenta redegit*

*Singula, & edocuit, calamo facundus, & ore.*
*Sicut aquis quondam Noë ſua miſit in orbem*
*Pignora ſedatis, vt gens humana per omnes*
*Debita Cœlituum patri daret orgia terras,*
*Sic ſua cum vellet Deus alta in regna reuerti,*
*Diſcipulōs quoſdam tranſmiſit ad vltima mundi*
*Littora docturos gentes, quo numina ritu*
*Sint oranda, quibus cœlum placabile ſacris.*
*Iſte velut ſuperis viſum, conuerſus ad Auſtros*
*Tranſijt Ægyptum, Nilo ducente Syenem*
*Appulit, & Meroen, poſitas in flumine terras,*
*Venit, vbi nullam in partem declinat Horizon,*
*Et lux in totidem, quot nox extenditur horas,*
*Atq; apud Eunuchum Reginæ Candacis acto*
*Iam biduo, cœpit ſacris incumbere verbis,*
*Et quas attulerat populis oſtendere merces.*
*Ecce duo docti Magicos in Perſide cantus*
*Arphaſat, & Zaroes adſunt, geminoſq; dracones*
*Naribus, ore, oculis flammam ſpirantibus ante*
*Ora viri, monſtris illum ſe poſſe putantes*

Ta-

*Talibus exterrere, ferunt. interritus ille*
*Conſtitit, atq; Crucis fecit manſueſcere ſigno,*
*Tā fera monſtra manu palpans & tergora, & ora.*
*Hoc oculis Regina ſuis, vrbanaq; turba*
*Vidit, & attonito ſtetit ad ſpectacula vultu.*
*Continuo venêre ægri vix lenta ferentes*
*Corpora, & infuſam membris, animiſq; ſalutem*
*Accepere alacres pulſis ex tempore morbis.*
*Interea Ægippi regis pulcherrimus Euphron*
*Filius in mortem ſubitam prolabitur, adſunt*
*Ecce Magi iuuenem ad vitā reuocare volentes,*
*Sed fruſtra annixi, ne deſpicerentur, in aſtra*
*Sublatum dixere patri, nec poſſe reuerti*
*Amplius ad vitam. tunc mox Regina vocato*
*Euphœniſſa viro caſum deplorat, opemq;*
*Poſtulat, ille oculis ſubito in ſublime leuatis*
*Reſtituit membris animam, quod tota repente*
*Vrbs opus admirata hominem compulſa fateri eſt*
*Eſſe Deum noſtra in terram ſub imagine lapſum.*
*Munera certatim apportant, quæ protinus ipſe*

Vertit in excelſæ molis delubra Tonanti
Sacra, ſacerdotes, hymnos, ritumq; perennem
Inſtituens, regem ac populum luſtralibus vndis
Lauit, & Æthiopas Chriſtum diffudit in omnes.
Hyrthacus Ægippo regi ſucceſsit, & Euphron
Pellitur à regno. pedicas Erycina tetendit
Matthæo regiq; ſimul, nam virginis ora,
Quę fuerat ſacrata Deo, iuueniliter arſit
Hyrthacus, & rapidos animo conceperat ignes.
Sed voto Matthæus erat contrarius, ore
Obiurgans regem tetrico, violentia amoris
Hyrthacus impulſus Matthæum obtruncat, amata
Vi potitur, tantum potuit Venus, atq; Cupido.
Lux ea Septembris vigeſima prima ſerendi
Principium faciens, nam tunc Atlantides orto
Sole cadunt, redeuntq; grues, & ſemina ſulcis
Iacta legunt, ſpumatq; lacu vindemia pleno.

## DE S. MICHAELE ARCHANGELO.

S Eptembris iam finis adeſt, penultima feſtum
Affert grande dies. Michaël celeberrimus inter
Cœlituũ

*Cœlituum turmas templum ſibi fecit in alto*
*Vertice Gargani, factumq́ dicauit, & iſta*
*Luce Sipontinam, monti quę ſubiacet vrbem*
*Admonuit, factiq́ omnes fama iuit in oras.*
*Vrbis enim paſtor cupiens ediſcere ab ipſo*
*Principe militię Diuûm, ſi forte ſub antro*
*Montis, vbi noſtra fuerat ſub imagine viſus,*
*Vellet adorari, precibus ieiunia longis*
*Addiderat, totoq́ orans ſe afflixerat anno.*
*Ecce nouum iubar in thalamo ſub nocte ſilenti*
*Luxit, & effigies paſsis apparuit alis*
*Arma ferens, dextraq́ enſem, leuaq́ bilancem,*
*Et breuiter populi ſic eſt affata magiſtrum.*
*Inuenies ſummo delubra cacumine, noſtra*
*Conſecrata manu, rupem conſcende, videbis*
*In ſaxo ſignata hominis veſtigia, templi*
*Hoc erit indicium. ſic fata receſsit imago.*
*Sic pater admonitus montem ſubit, atq́ repertam*
*Ingrediens cryptam tres ſub teſtudine ſaxi*

Proſpicit ornatas nitidis mantilibus aras.
Ad Libyam geminas, vnam Titanis ad ortum.
Hoc vbi compertum, ciues, & rura repentè
Conſcendere iugum, turbę per inhoſpita longè
Saxa, per anfractus montis nemoroſaq; luſtra
Se effundunt, ſummáq; locum pietate frequentant.
Hic vbi libati calices, diuináq; rite
Res finita, latex ſaxo manauit aperto
Protinus in fontem, vitreis qui lympidus vndis
Fertur adhuc hominum diros extinguere morbos.
Fama per Italię populos effunditur omnes,
Atq; per Epiri gentes, adriatica circùm
Littora, & Illyricos montes, & Achaica regna.
Relligio noſtris animis innata coëgit
Mortales omneis, ad quos peruenerat huius
Prodigij rumor, celſas inſcendere cautes.
Pontificum princeps, qui Vaticana gubernat
Templa, per occiduas facinus mirabile terras
Prodidit, & lucem faſtis ſolennibus iſtam
Aſſocians voluit toto celebrarier orbe.

## DE SANCTO HIERONYMO.

Vltima Septẽbris tua lux ſanctiſsime patrũ
Hieronyme. Stridone ſatus Romana petiſti
Gymnaſia, & celeri ſtudio ſapientiæ in altum
Aſcendiſti apicem, fari tribus omnia linguis
Doctus, & illius tanto ſublimior æui
Ingenijs, quantum colles præcellit olympus.
Cum verò tibi fama foret lucentior aſtris,
Vitáq; conflato decies ſincerior auro,
Dignus habebaris Petro ſuccedere, & omnis
Vrbs Romana oculos in te coniecerat vnum,
Optabántq; decus tibi pontificale Latini.
Iſtius aggreſſus ſplendorem extinguere laudis
Inſidias tibi liuor edax mira arte tetendit.
Nam tua ſubducens furtim tibi pallia noctu
Suppoſuit muliebrẽ habitum, quem cantica ſurgens
Ad diuina priusq̃ lux albeſceret (heu ſors
Inuida virtuti ſemper, temeraria ſemper)
Induis, & ſacras tendis ſine lumine ad aras.

Sic

*Sic tua tam florens probitas ſuſpecta remanſit.*
*Hanc Deus indignā voluit te incurrere fraudem,*
*Vt mala corruptæ fugeres conſortia gentis,*
*Et fieres viuens cœli de ciuibus vnus.*
*Ad Syriæ ſyluas igitur, ſaltusq́ꝫ Sabæos*
*Continuo tranſis, rapidiq́ꝫ incendia ſolis*
*Nudus, & eſuriens longo in mœrore tuliſti.*
*Mox Bethlehem remeas, vbi cū diuina relinquēs*
*Ethnica cœpiſſes verſare volumina, noctu*
*Viſus es in ſomnis magni ſtare ante tribunal*
*Iudicis, & probris, ac duro verbere plecti,*
*Quòd ſtudia haurires ſacris humana relictis.*
*Temporeq́ꝫ ex illo mundi primordia, legem*
*Sinaicam, vatum anfractus, Sauleaq́ꝫ regna*
*Voluere cœpiſti, ſacrisq́ꝫ incumbere chartis.*
*Dum verò in cœtu fratrum diuina ſedendo*
*Sacramenta doces, legumq́ꝫ abſcondita ſenſa,*
*Ecce leo ſeptum ingreditur pede claudus inerti,*
*Aufugêre omnes, tu ſolus in hoſpite tali*
*Nil hoſtile timens læſæ medicamina plantæ*

Im-

*Imponis, verum hic poſita feritate clientem*
*Se tibi deuouit, quid multa moramur? agaſo*
*Factus ad hybernos aſino vectante ſolebat*
*Conſciſſa in truncos, ac diſcuneata ſecuri*
*Ducere ligna focos, ſed cum ſopita teneret*
*Lumina, iumentum paſcens rapuere latrones.*
*Poſtꝙ experrectus ſocium non vidit, amaro*
*Per ſyluas animo, perq; omnia rura cucurrit.*
*Aſt vbi quærendo tempus ſe amittere nouit,*
*Anxius ad fratres redijt, nec vt ante ſolebat*
*Ingenuè tectum ingreſſus, collegia patrum*
*Erubuit, longeq; abiens à limine triſti*
*Procubuit vultu culpam mœrore fateri*
*Viſus & aſpectu miſero, veniamq; precari.*
*Te tandem mandante, feram quis tam manſuetam*
*Tam docilem ſperet? lignis generoſa ferendis*
*Terga dedit, nec ſe regem memor eſſe ferarum*
*Demiſſa ceruice humili ſucceſsit aſello.*
*Ligna tulit, donec ſocium latrone perempto*
*Repperit in campis, gaudenſq; in tecta reduxit.*

*At*

*At cum perſpiceres diuina volumina multis*
*Deprauata locis, primum amiſiſſe nitorem,*
*Hanc tua ſcabriciem vigilans induſtria longo*
*Deterſit ſudore, tuus labor iſta fugauit*
*Nubila, & expulſa fecit vada lympida fæce.*
*Tu ſalis illius, quo ſylueſtres colocynthas*
*Incola Carmeli docuit compeſcere vates,*
*Fungeris officio. tu raptus ab arbore ramus,*
*Quo Moſes purgauit aquas, fonteſq; Sabæos.*
*Tu velut Alcides contra Stymphalica monſtra*
*Hæreſiarcharum claua decernis, & arcu.*
*Tu quaſi ſol lucis genitor iubar elicis almum,*
*Ignitaſq; tuo totum iacularis in orbem*
*Ore faces, fideiq; fugas à finibus hoſtem.*
*Tu ſimilis Zephyro, qui pallida nubila, et imbres*
*Diſsipat, & pulſo cœlum ſquallore ſerenat,*
*Qui ſolem, Lunamq; aperit, titaniaq; aſtra,*
*Qui vitam infundit paſsis horrentia plantis*
*Frigora, ad Auſtrales dum ſol procul exulat oras,*
*Ad ſuperos tandem longo iam frigidus æuo*

Ut

Vtpote qui ſtabas annorum in limine centum,
Scandis, & æternæ frueris dulcedine vitę.
O pater ad noſtras voces conuertere, & audi,
Prandia iam dudum ſumus ad diuina vocati.
Et tranſire prius per ſancta negotia longo
Eſt opus inceſſu, ſed inertia corporis obſtat.
Faſce ſub hoc igitur ne deficiamus, adeſto
Tu, cui conceſſum eſt epulis accumbere Diuûm,
Et fer opem poſitę tanto in diſcrimine cymbæ.

## 10 DE SANCTO FRANCISCO.

QVarta dies Octobris adeſt, celebrate minores
Feſta Lauernicolæ nudis ſolennia plantis.
Nomen Ioannes veſtro eſt ab origine patri,
Sed noua Franciſci traxit cognomina fando,
Dum ſtudet artifici Francos effingere lingua.
Iſte iuuentutis virides dum perderet annos
Futilibus curis, & pernicioſa trahendo
Ocia, in atrocis morbi genus incidit, vnde
Perpendit nihil in vita præſtantius eſſe,

*Quàm toto amplecti Chriſtum, & cœleſtia nixu.*
*Vmber erat, coluit Tuſcæ montana Lauernæ,*
*Quæ furum tutela fuit, pannoſus, & vltro*
*Factus inops, miſſo ſua ſub veſtigia faſtu*
*Mortales longè ante alios mitemq́ꝫ, humilemq́ꝫ*
*Se exhibuit, Chriſti ante oculos patientis imago*
*Semper erat, plagas, & verbera mente ferebat,*
*Et quas mente tulit, Deus apparere figuras*
*Illius in membris voluit. nam vulnere pectus,*
*Vulnere ſignauit palmas, & vulnere plantas.*
*Sicq́ꝫ ſigillato Chriſtus ſe expreſſit in illo,*
*Sicut ab Aſyria veniens regione futurum*
*Angelus admonuit Laterani in limine templi.*
*Humanos verò non ſolum ſpreuit honores*
*Verum etiam timuit, quia mens inflata fauore*
*Laſciuire ſolet, tali ratione ſacerdos*
*Eſſe recuſauit, neq́ꝫ ſacrificauit ad aras.*
*Huius ad exemplum vitę ſe magna virorum*
*Copia conuertit, numerumq́ꝫ effluxit in amplum*
*Poſteritas huius patris appellata Minorum*

No-

*Nomine, nodoſo lumbos conſueta rudente*
*Cingere, & in ſoleas calces inferre ſalignas.*
*Innumeras eius laudes, miracula, & acta*
*Sparſa per annales, atq; impletura volumen*
*Grande, ſuperuacuus labor eſt includere verſu,*
*Cum ſint nota ſatis, vulgiq; per ora ferantur.*
*Angelicæ tandem uitæ præcepta relinquens*
*Diſcipulis, omnes quæ ſeruarentur in annos,*
*Sumpſit honoratis Diuûm de ſedibus vnam.*

## 10 DE SANCTO LVCA.

*SIgna nepæ redeunt, alio quæ nomine fertur*
*Scorpius. ara venit, formæq; bicorporis aſtrũ.*
*Fertilis Autumni pars vltima colligit vuas*
*Solibus affectas longis, ac vina ferentes*
*Dulcia, & extremas deportat in horrea fruges.*
*Meſpila quæ medici dixere tricocia mala*
*Mitigat attritis duro ſub verbere culmis.*
*Antiochenus adeſt Lucas, & cornua fronte*
*Bubula fert, illum vates fecere iuuencum,*

*Atq; ibi poſt decimam cum lux octaua pruinis*
*Spargeret Octobrem, gelidoq; aſcenderet ortu,*
*In placidam lapſus migrauit ad æthera mortem.*

## DE S. SIMONE ET IVDA.

*SImonis Iudæq; dies eſt quinta Calendas*
*Ante Nouēbrales, horum matertera Chriſti*
*Mater erat. Iudæ verò duo nomina, Iudas*
*Et Thadæus erant. hic eſt qui venit Edeſſam*
*Abbagari regis morbos elephantiaſimq;*
*Curaturus, vti Chriſtus promiſerat olim.*
*Chriſtus enim regi ſeſe in ſua regna vocanti*
*Scripſerat auxilium, poſtq̃ remeaſſet in aſtra,*
*Se fore miſſurum, poſt hæc Ægyptia Simon*
*Arua petens, Iudas verò Babylonica, Chriſti*
*Sancta per ignaras mittebant ſemina gentes.*
*Mox vbi coniunctis in Perſida greſſibus ambo*
*Peruenere, lares, qui per ſimulacra latebant,*
*Protinus amiſſa tenuere ſilentia voce.*
*Tunc Indos, Perſasq; grauis diſcordia in arma*

*Et latebras aperire ſuas, ac frangere ſaxa.*
*Ecce duo viſi ſubitò volitare per auras*
*Æthiopes, ſuaq; horriſono ſimulacra fragore*
*Sternere humi, penituſq; ſuas lacerare cauernas.*
*Protinus hoc tanto plebs exanimata tumultu*
*Pernici dat terga fugæ. tum tota repentè*
*Turba ſacerdotum ſanctos inuaſit, & armis*
*Oppreſſere viros, ſimulacrorumq; ruinis*
*Contriuere, deos animis furialibus vlti.*
*Nec mora cœperunt mugire tonitrua cœlo*
*Nigreſcente, micant ſubitis ardoribus auræ,*
*Fulminaq; in templi molem contorta ſuperbam*
*Diſſoluunt conquaſſatis laquearia tectis.*
*Ecce ruit ſublimis apex, luxata ſequuntur*
*Marmora cum ſtrepitu ingenti, ſublatus in aurã*
*Puluis it, & templum in partes eſt quattuor actũ.*
*Sic vbi traxerunt ad Chriſtum Perſida totam,*
*Migrauere animæ fratrum ſuper æthera ſanctę.*

## JN SOLENNITATE OMNIVM SANCTORVM.

AFfert prima dies ſolennia magna Nouẽbris,
Nam ſuperos omnes vno celebramus honore,
Et noua communi perſoluimus orgia ritu.
Si quid in hoc igitur toto peccauimus anno,
Hic delemus. idem veteres fecere latini
Ante dies Chriſti, ſed erant ea feſta ſecundi
Menſis, & his nomen feſtis dementia fecit,
Stultorumq́ dies illos dixere Quirites.
Extat adhuc Romæ moles ampliſsima, & auctor
Vt perhibent, Agrippa fuit, teſtudine grandi
Æthereo ſimilis cœlo, quæ dicitur olim
Vltori ſacrata Ioui, magnæq́ Deorum
Vt meminit Graiorum ætas antiqua, parenti.
Hæc igitur Diuûm genitrix ſua pignora molis
Iſtius hæredes faciens cognomina traxit
Omnibus à Diuis, dixitq́ immania tecta
Pantheon. hoc templum Phoca donante recepit

*Vertit in excelſæ molis delubra Tonanti*
*Sacra, ſacerdotes, hymnos, ritumq́ perennem*
*Inſtituens, regem ac populum luſtralibus vndis*
*Lauit, & Æthiopas Chriſtum diffudit in omnes.*
*Hyrthacus Egippo regi ſucceſsit, & Euphron*
*Pellitur à regno. pedicas Erycina tetendit*
*Matthæo regiq́ ſimul, nam virginis ora,*
*Quę fuerat ſacrata Deo, iuueniliter arſit*
*Hyrthacus, & rapidos animo conceperat ignes.*
*Sed voto Matthæus erat contrarius, ore*
*Obiurgans regem tetrico, violentia amoris*
*Hyrthacus impulſus Matthæum obtruncat, amata*
*Vi potitur, tantum potuit Venus, atq́ Cupido.*
*Lux ea Septembris vigeſima prima ſerendi*
*Principium faciens, nam tunc Atlantides orto*
*Sole cadunt, redeuntq́ grues, & ſemina ſulcis*
*Iacta legunt, ſpumatq́ lacu vindemia pleno.*

DE S. MICHAELE ARCHANGELO.

*S Eptembris iam finis adeſt, penultima feſtum*
*Affert grande dies. Michaël celeberrimus inter*

Cœlituū

Cœlituum turmas templum ſibi fecit in alto
Vertice Gargani, factumq; dicauit, & iſta
Luce Sipontinam, monti quę ſubiacet vrbem
Admonuit, factiq; omnes fama iuit in oras.
Vrbis enim paſtor cupiens ediſcere ab ipſo
Principe militię Diuûm, ſi forte ſub antro
Montis, vbi noſtra fuerat ſub imagine viſus,
Vellet adorari, precibus ieiunia longis
Addiderat, totoq; orans ſe afflixerat anno.
Ecce nouum iubar in thalamo ſub nocte ſilenti
Luxit, & effigies paſsis apparuit alis
Arma ferens, dextraq; enſem, leuaq; bilancem,
Et breuiter populi ſic eſt affata magiſtrum.
Inuenies ſummo delubra cacumine, noſtra
Conſecrata manu, rupem conſcende, videbis
In ſaxo ſignata hominis veſtigia, templi
Hoc erit indicium. ſic fata receſsit imago.
Sic pater admonitus montem ſubit, atq; repertam
Ingrediens cryptam tres ſub teſtudine ſaxi

Proſpicit ornatas nitidis mantilibus aras.
Ad Libyam geminas, vnam Titanis ad ortum.
Hoc vbi compertum, ciues, & rura repentè
Conſcendere iugum, turbę per inhoſpita longè
Saxa, per anfractus montis nemoroſaq; luſtra
Se effundunt, ſummáq; locum pietate frequentant.
Hic vbi libati calices, diuináq; rite
Res finita, latex ſaxo manauit aperto
Protinus in fontem, vitreis qui lympidus vndis
Fertur adhuc hominum diros extinguere morbos.
Fama per Italię populos effunditur omnes,
Atq; per Epiri gentes, adriatica circùm
Littora, & Illyricos montes, & Achaica regna.
Relligio noſtris animis innata coëgit
Mortales omneis, ad quos peruenerat huius
Prodigij rumor, ceſſas inſcendere cautes.
Pontificum princeps, qui Vaticana gubernat
Templa, per occiduas facinus mirabile terras
Prodidit, & lucem faſtis ſolennibus iſtam
Aſſocians voluit toto celebrarier orbe.

De

## DE SANCTO HIERONYMO.

*VLtima Septēbris tua lux ſanctiſsime patrū*
*Hieronyme. Stridone ſatus Romana petiſti*
*Gymnaſia, & celeri ſtudio ſapientiæ in altum*
*Aſcendiſti apicem, fari tribus omnia linguis*
*Doctus, & illius tanto ſublimior æui*
*Ingenijs, quantum colles præcellit olympus.*
*Cum verò tibi fama foret lucentior aſtris,*
*Vitáq; conflato decies ſincerior auro,*
*Dignus habebaris Petro ſuccedere, & omnis*
*Vrbs Romana oculos in te coniecerat vnum,*
*Optabántq; decus tibi pontificale Latini.*
*Iſtius aggreſſus ſplendorem extinguere laudis*
*Inſidias tibi liuor edax mira arte tetendit.*
*Nam tua ſubducens furtim tibi pallia noctu*
*Suppoſuit muliebrē habitum, quem cantica ſurgens*
*Ad diuina priusq̄ lux albeſceret (heu ſors*
*Inuida virtuti ſemper, temeraria ſemper)*
*Induis, & ſacras tendis ſine lumine ad aras.*

*Sic tua tam florens probitas ſuſpecta remanſit.*
*Hanc Deus indignã voluit te incurrere fraudem,*
*Vt mala corruptæ fugeres conſortia gentis,*
*Et fieres viuens cœli de ciuibus vnus.*
*Ad Syriæ ſyluas igitur, ſaltusq́; Sabæos*
*Continuo tranſis, rapidiq́; incendia ſolis*
*Nudus, & eſuriens longo in mœrore tuliſti.*
*Mox Bethlehem remeas, vbi cũ diuina relinquẽs*
*Ethnica cœpiſſes verſare volumina, noctu*
*Viſus es in ſomnis magni ſtare ante tribunal*
*Iudicis, & probris, ac duro verbere plecti,*
*Quòd ſtudia haurires ſacris humana relictis.*
*Temporeq́; ex illo mundi primordia, legem*
*Sinaicam, vatum anfractus, Sauleáq́; regna*
*Voluere cœpiſti, ſacriſq́; incumbere chartis.*
*Dum verò in cœtu fratrum diuina ſedendo*
*Sacramenta doces, legumq́; abſcondita ſenſa,*
*Ecce leo ſeptum ingreditur pede claudus inerti,*
*Aufugêre omnes, tu ſolus in hoſpite tali*
*Nil hoſtile timens læſæ medicamina plantæ*

Im-

Imponis, verum hic poſita feritate clientem
Se tibi deuouit, quid multa moramur? agaſo
Factus ad hybernos aſino vectante ſolebat
Conſciſſa in truncos, ac diſcuneata ſecuri
Ducere ligna focos, ſed cum ſopita teneret
Lumina, iumentum paſcens rapuere latrones.
Poſtq̃ experrectus ſocium non vidit, amaro
Per ſyluas animo, perq́ꝫ omnia rura cucurrit.
Aſt vbi quærendo tempus ſe amittere nouit,
Anxius ad fratres redĳt, nec vt ante ſolebat
Ingenuè tectum ingreſſus, collegia patrum
Erubuit, longeq́ꝫ abiens à limine triſti
Procubuit vultu culpam mœrore fateri
Viſus & aſpectu miſero, veniamq́ꝫ precari.
Te tandem mandante, feram quis tam manſuetam
Tam docilem ſperet? lignis generoſa ferendis
Terga dedit, nec ſe regem memor eſſe ferarum
Demiſſa ceruice humili ſucceſsit aſello.
Ligna tulit, donec ſocium latrone perempto
Repperit in campis, gaudenſq́ꝫ in tecta reduxit.

At

At cum perſpiceres diuina volumina multis
Deprauata locis, primum amiſiſſe nitorem,
Hanc tua ſcabriciem vigilans induſtria longo
Deterſit ſudore, tuus labor iſta fugauit
Nubila, & expulſa fecit vada lympida fæce.
Tu ſalis illius, quo ſylueſtres colocynthas
Incola Carmeli docuit compeſcere vates,
Fungeris officio. tu raptus ab arbore ramus,
Quo Moſes purgauit aquas, fonteſq; Sabæos.
Tu velut Alcides contra Stymphalica monſtra
Hæreſiarcharum claua decernis, & arcu.
Tu quaſi ſol lucis genitor iubar elicis almum,
Ignitaſq; tuo totum iacularis in orbem
Ore' faces, fideiq; fugas à finibus hoſtem.
Tu ſimilis Zephyro, qui pallida nubila, et imbres
Diſſipat, & pulſo cœlum ſquallore ſerenat,
Qui ſolem, Lunamq; aperit, titaniaq; aſtra,
Qui vitam infundit paſſis horrentia plantis
Frigora, ad Auſtrales dum ſol procul exulat oras,
Ad ſuperos tandem longo iam frigidus æuo

Vt

Vtpote qui ſtabas annorum in limine centum,
Scandis, & æternæ frueris dulcedine vitę.
O pater ad noſtras voces conuertere, & audi,
Prandia iam dudum ſumus ad diuina vocati.
Et tranſire prius per ſancta negotia longo
Eſt opus inceſſu, ſed inertia corporis obſtat.
Faſce ſub hoc igitur ne deficiamus, adeſto
Tu, cui conceſſum eſt epulis accumbere Diuûm,
Et fer opem poſitę tanto in diſcrimine cymbæ.

## 10 DE SANCTO FRANCISCO.

QVarta dies Octobris adeſt, celebrate minores
Feſta Lauernicolæ nudis ſolennia plantis.
Nomen Ioannes veſtro eſt ab origine patri,
Sed noua Franciſci traxit cognomina fando,
Dum ſtudet artifici Francos effingere lingua.
Iſte iuuentutis virides dum perderet annos
Futilibus curis, & pernicioſa trahendo
Ocia, in atrocis morbi genus incidit, vnde
Perpendit nihil in vita præſtantius eſſe,

Quàm

*Quàm toto amplecti Chriſtum, & cœleſtia nixu.*
*Vmber erat, coluit Tuſcæ montana Lauernæ,*
*Quæ furum tutela fuit, pannoſus, & vltro*
*Factus inops, miſſo ſua ſub veſtigia faſtu*
*Mortales longè ante alios mitemq́ꝫ, humilemq́ꝫ*
*Se exhibuit, Chriſti ante oculos patientis imago*
*Semper erat, plagas, & verbera mente ferebat,*
*Et quas mente tulit, Deus apparere figuras*
*Illius in membris voluit. nam vulnere pectus,*
*Vulnere ſignauit palmas, & vulnere plantas.*
*Sicq́ꝫ ſigillato Chriſtus ſe expreſsit in illo,*
*Sicut ab Aſsyria veniens regione futurum*
*Angelus admonuit Laterani in limine templi.*
*Humanos verò non ſolum ſpreuit honores*
*Verum etiam timuit, quia mens inflata fauore*
*Laſciuire ſolet, tali ratione ſacerdos*
*Eſſe recuſauit, neq; ſacrificauit ad aras.*
*Huius ad exemplum vitę ſe magna virorum*
*Copia conuertit, numerumq́ꝫ effluxit in amplum*
*Poſteritas huius patris appellata Minorum*

No-

*Nomine, nodoſo lumbos conſueta rudente*
*Cingere, & in ſoleas calces inferre ſalignas.*
*Innumeras eius laudes, miracula, & acta*
*Sparſa per annales, atq; impletura volumen*
*Grande, ſuperuacuus labor eſt includere verſu,*
*Cum ſint nota ſatis, vulgiq; per ora ferantur.*
*Angelicę tandem uitę præcepta relinquens*
*Diſcipulis, omnes quæ ſeruarentur in annos,*
*Sumpſit honoratis Diuûm de ſedibus vnam.*

10 DE SANCTO LVCA.

*S Igna nepæ redeunt, alio quę nomine fertur*
*Scorpius. ara venit, formæq; bicorporis aſtrũ.*
*Fertilis Autumni pars vltima colligit vuas*
*Solibus affectas longis, ac vina ferentes*
*Dulcia, & extremas deportat in horrea fruges.*
*Meſpila quę medici dixere tricocia mala*
*Mitigat attritis duro ſub verbere culmis.*
*Antiochenus adeſt Lucas, & cornua fronte*
*Bubula fert, illum vates fecere iuuencum,*

*Vt memini tractans diui ſolennia Marci.*
*Hiſtoriam Chriſti verbis complexus Achæis*
*Vertere apoſtolicos calamū properauit ad actus.*
*Ipſe comes Paulo ſemper fuit, illius inter*
*Barbaricas gentes iter eſt ſectatus, Athenas*
*Venit, & in Cyprum remeans, vt ſanctus agebat*
*Spiritus, in Chriſtum vicos animabat, & vrbes.*
*Ipſe fuit magnę matri cuſtodia longo*
*Tempore, & ex eius fertur didiciſſe relatu*
*Plurima de duplici natura, & origine partus*
*Virginei ſine patre ſati, ſine ſemine nati.*
*Spreuit opes, ſpreuit veneres, ad funera venit*
*Coniugis ignarus. veterum pleriq; putarunt*
*Cum Cleopha Lucam Chriſtum vidiſſe latentem*
*Sub peregrinantis ſpecie, cum nocte reuerſus*
*Eſſet ab inferna, ſuperaſq; redactus ad auras.*
*Hic medicus, pictorq; fuit, monumenta ſuperſunt*
*Plurima, & Iconicę Chriſti, Mariæq; figuræ.*
*Exleges iterum populos, vicinaq; ponto*
*Regna legens ſenior Bithynica venit in arua,*

Atq; ibi poſt decimam cum lux octaua pruinis
Spargeret Octobrem, gelidoq; aſcenderet ortu,
In placidam lapſus migrauit ad æthera mortem.

## DE S. SIMONE ET IVDA.

SImonis Iudæq; dies eſt quinta Calendas
Ante Nouẽbrales, horum matertera Chriſti
Mater erat. Iudæ verò duo nomina, Iudas
Et Thadæus erant. hic eſt qui venit Edeſſam
Abbagari regis morbos elephantiaſimq;
Curaturus, vti Chriſtus promiſerat olim.
Chriſtus enim regi ſeſe in ſua regna vocanti
Scripſerat auxilium, poſtq̃ remeaſſet in aſtra,
Se fore miſſurum, poſt hæc Ægyptia Simon
Arua petens, Iudas verò Babylonica, Chriſti
Sancta per ignaras mittebant ſemina gentes.
Mox vbi coniunctis in Perſida greſſibus ambo
Peruenere, lares, qui per ſimulacra latebant,
Protinus amiſſa tenuere ſilentia voce.
Tunc Indos, Perſaſq; grauis diſcordia in arma

*Miſerat, inſtabatq́ dies ſæui aſpera Martis.*
*Dux ſuper euentu belli dum conſulit aras,*
*Et ſimulacra, lares trepidi reſponſa negarunt,*
*Sanctorum imperio tandem ventura coacti*
*Pandere, ſi ſcirent, nimium crudele futurum*
*Excidium cecinere hominum, pugnamq́ cruentam.*
*Tum gemini fratres nugas riſere Deorum,*
*Atq́ duci ne præbe aures (dixere) nefandis*
*Manibus. haud dubium, tibi cras orator ab Indis*
*Pacificæ veniet portans ramalia palmæ.*
*Altera lux aderat, venit legatus ab Indis*
*Pacem orans, pacemq́ ferens in Perſida totam:*
*Impia ſucceſſu hoc mens indignata magorum*
*Sic ſe poſſe putans ſanctis imponere, coràm*
*Rege ipſo tulit in medium genus omne veneni,*
*Dipſadas, & iaculos celeres, hydrosq́, nepasq́,*
*Natrices, colubros, & cætera, quæ per eremum*
*Solibus arentem viroſa animalia ſerpunt.*
*At gemini fratres pecus hoc in membra magorum*
*Conuertêre, diu tortos, ſanieq́ fluentes*

*Peſtifera, miſerati homines pepulere colubros*
*In deſerta procul nullis habitata colonis.*
*Vt premerent rixas, incerto ſemine natum*
*Infantem, qua luce parens produxerat, illum*
*Ad populum fecere loqui, nec proditus auctor*
*Eius adulterij, ſed falſo crimine ſoluit,*
*Reddere quem voluit mendax infamia ſontem.*
*Urbs ea ſub diro concluſas carcere tigres*
*Forte habuit, quę tunc aditum præbente Megæra*
*Exierant, & iam ſtrages aſperrima paſſim*
*Edita per turbas totam tremefecerat vrbem.*
*Hoc vbi nouerunt fratres, crudelia monſtra*
*In naturam ouium mitem vertêre precando,*
*Atq; immanſuetum ſubito extinxere furorem.*
*Poſt varios caſus, & poſt miracula tandem*
*Plurima digreſſos alias traduxit ad oras*
*Spiritus ille potens homines impellere, quo vult.*
*Obſeruata illic, qua totus ad orgia luce*
*Conflueret populus, templum ſubiere, palamq;*
*Ex ſtatuis iuſſere Deos prodire latentes,*

*Et latebras aperire ſuas, ac frangere ſaxa.*
*Ecce duo viſi ſubitò volitare per auras*
*Æthiopes, ſuaq; horriſono ſimulacra fragore*
*Sternere humi, penituſq; ſuas lacerare cauernas.*
*Protinus hoc tanto plebs exanimata tumultu*
*Pernici dat terga fugæ. tum tota repentè*
*Turba ſacerdotum ſanctòs inuaſit, & armis*
*Oppreſſere viros, ſimulacrorumq; ruinis*
*Contriuere, deos animis furialibus vlti.*
*Nec mora cœperunt mugire tonitrua cœlo*
*Nigreſcente, micant ſubitis ardoribus auræ,*
*Fulminaq; in templi molem contorta ſuperbam*
*Diſſoluunt conquaſſatis laquearia tectis.*
*Ecce ruit ſublimis apex, luxata ſequuntur*
*Marmora cum ſtrepitu ingenti, ſublatus in aurā*
*Puluis it, & templum in partes eſt quattuor actū.*
*Sic vbi traxerunt ad Chriſtum Perſida totam,*
*Migrauere animæ fratrum ſuper æthera ſancti.*

# JN SOLENNITATE OMNIVM SANCTORVM.

*AFfert prima dies ſolennia magna Nouēbris,*
*Nam ſuperos omnes vno celebramus honore,*
*Et noua communi perſoluimus orgia ritu.*
*Si quid in hoc igitur toto peccauimus anno,*
*Hic delemus. idem veteres fecere latini*
*Ante dies Chriſti, ſed erant ea feſta ſecundi*
*Menſis, & his nomen feſtis dementia fecit,*
*Stultorumq́ʒ dies illos dixere Quirites.*
*Extat adhuc Romæ moles ampliſsima, & auctor*
*Vt perhibent, Agrippa fuit, teſtudine grandi*
*Æthereo ſimilis cœlo, quæ dicitur olim*
*Vltori ſacrata Ioui, magnæq́ʒ Deorum*
*Vt meminit Graiorum ætas antiqua, parenti.*
*Hæc igitur Diuûm genitrix ſua pignora molis*
*Iſtius hæredes faciens cognomina traxit*
*Omnibus à Diuis, dixitq́ʒ immania tecta*
*Pantheon. hoc templum Phoca donante recepit.*

*Sacrorum Antiſtes Bonifacius, atq; fugatis*
*Inde ſimul cum matre Deis ſolenniter omnes*
*Tranſtulit ad ſuperos, verbóq; ſacrauit, & vnda,*
*Ac Maij celebranda die ſolennia nono*
*Inſtituit, ſed in has patres traxere calendas.*
*Nam modo collectę fruges, & in horrea miſſæ*
*Ocia parturiunt, iam tranſiuere labores,*
*Ceſſauere operæ, tempus geniale propinquat.*
*Bruma venit, glacialis hyems apparet in altis*
*Montibus, & canis albent iuga ſumma capillis.*
*In campos gelido iam deſcenſurus ab axe*
*Implet rhipheis Boreas Aquilonibus vires.*
*Apta celebrandis, & idonea tempora feſtis*
*Hæc priſci videre patres. ſed tempora Maij*
*Et ſi fronde virent multa, tamen aſpera fiunt*
*Sæpius abſumptis iam frugibus, atq; laborum*
*Et ſolis creſcente æſtu, ſpatióq; dierum.*
*Cum ſacrata ædes Diuis fuit iſta, repentè*
*Proripuit ſeſe veterum tota illa Deorum*
*Colluuies. Cybele petijt ſua Dindyma, coniunx*

*Ianiculi*

*Ianiculi fertur ſpecubus latuiſſe ſub altis,*
*Iuppiter idæos ſaltus, Venus alta cythera,*
*Iuno Samum, ſoboles Maię Cyllenia luſtra,*
*Delius in Delphos abijt, Vulcanus in Ætnam,*
*Filia Latonę ſyluis præfecta receſsit*
*Protinus in Delon, Neptunus in æquora fugit,*
*Pallas in Actæos montes, Rhodopeia Mauors*
*In iuga, Dircæos Euan volitauit ad agros.*
*Cœlituum verò populos ad feſta voluptas*
*Egit, & ornati roſeis venêre coronis.*
*Tum veterum cunei patrum pæana canentes,*
*Et cum virginibus matres duxere choreas,*
*Et quę ſupplicijs, ac fuſo ſanguine Chriſtum*
*Illuſtrem fecere animę, quę corpora longis*
*Afflixere malis, palmas geſſere virentes*
*Ante deum, lætáq; choros habuere frequentes.*
*Nos igitur patrię memores, cui viuimus, ad quam*
*Tendimus, hos tantos læti celebremus honores.*

## DE SANCTO MARTINO.

*PEr poſtica Nepæ fugiens ad limina tendit*
*Prima Sagittiferi Titan retrogradus aſtri*
*Cras cum ſole ſenex aderit, coniunctus ab arcto.*
*Iā parat arcturus ſua ſidera, Cygnus ab Auſtro.*
*At ſimul hybernos ſolem comitantur ad ortus,*
*Autumnum miſſura foras ſubit hoſtia furtim*
*Triſtis hyems, humeros niuibus conſperſa, caputq;*
*Nubibus, vt quodam pluuiali vmbrata galero*
*Alget, & hirſuti circùm velaminis oras*
*In glaciem ventis fluidum glomerantibus imbrem*
*Stiria fit, dicas hyali tranſlucida fruſta.*
*Dura manus longos neruis extantibus vngues*
*Porrigit, & cilijs horrent caua lumina toruis.*
*Stat corio defenſa rudi, ſuraſq;, pedeſq;,*
*Fronte truci, mento incano, voce aſpera, & ægra,*
*Naribus iñmundis, & ſemper in ora fluente*
*Pituita, pulmonem agitans præcordia vellit*
*Tuſsis, it incuruo pendens in pectora tergo,*

*Atq; vacillantem ſuſtentat arundine greſſum.*
*Æmonias igitur ſole ingrediente ſagittas*
*Surgit hyems, oneroſa inopi, damnoſa ſenectæ.*
*Temporis hæc inter duplicis confinia cum lux*
*Altera poſt decimam redijt, Martinia feſta*
*Lætabunda colit ſolenni eccleſia ritu.*
*Sabarienſis erat ciuis Martinus. at intra*
*Italiam Ticini alitus damnata parentum*
*Numina contēpſit, Chriſtumq́ ſecutus ad vndam*
*Sponte ſalutarem teneris confugit ab annis,*
*Cum puer eſſet adhuc, tacitam cupiebat Eremum.*
*Idem tunc etiam nudum miſeratus egentem,*
*Cum ſæuiret hyems ſolito crudelior, enſe*
*Quo præcinctus erat, chlamydem diuiſit, & illum*
*Parte tegens; aliam ſua traxit ad ilia partem.*
*Nec dum tinctus erat, ſed adhuc catechumenus illud*
*Tam magnæ pietatis opus puer inclytus orſus.*
*Expulerant lucem tenebræ, per ſomnia Chriſtum*
*Audijt ad Diuos illa ſub veſte loquentem,*
*Me tunica Martinus adhuc catechumenus iſta*

In-

Induit. hinc conſtare poteſt, ꝙ habetur olympo
Humanorum operum ratio, ꝙ debita noſtro
Præmia ſunt operi, quòd item Deus omnia curat.
Miles erat proauos imitans, ſtudiumq; paternum.
At cum pugna foret iam proxima ſanguinolentam
Deſtituens artem, renuit ſtipendia, ſed ne
Segniter ac timidè poſſet feciſſe putari,
Auxilio Diuûm defenſus, & auſpice Chriſto
Cum fremeret Mauors, & cum ſæuiret Enyò,
Hoſtiles ſtetit ante acies, ſine lancea, & enſe.
Tunc in flore fuit diuina ſcientia, Chriſtum
Qui ſapiebat, oues Petri paſcebat, & agnos.
Pictauenſe pedum geſtabat Hilarius alta
Inſignis pietate ſenex. Martinus ab illo
Iura miniſtrandi ſacris, temploq; recepit.
Mox patrios longo repetens ſudore penates
Tranſtulit ad Chriſtũ matrem. pater arma ſecutus
Infameſq; Deos ſua in impietate remanſit.
Mox rediens vita functas in membra reduxit
Treis animas, vixitq; diu ſecretus ab omni

Plebe

Plebe ſub occulta ſanctis cum fratribus æde.
Cum vero foret orbum illis paſtore diebus
Turonenſe ſolum, Martinus idoneus illi
Officio viſus populo plaudente cathedram
Sublimem ſuſcepit inops, auriq;, animiq;,
Diues opum, quibus arx emitur cœleſtis olympi.
Innumeris poſtq̃ toto reſplenduit orbe
Prodigijs, poſtquam multas eſt paſſus ab Arri
Gente minas, longa moriens in pace reliquit
Mortale in terris ſpolium, famamq; perennem.
Hæc eſt læta dies. iſta populuſq;, patreſq;
Luce cados relinunt, & defæcata per omnes
Vina ferunt menſas, ac libera verba loquuntur.
Talis apud veteres olim ſacrata Lyæo
Lux erat à priſcis vocitata Pithœgia Graijs,
Quód ſignata dies aperiret dolia feſtus.
Sol hodie ſi clarus obit, denunciat acrem
Atq; moleſtam hyemem. ſi nubilus, aëra mitem
Prædicat hybernum, dant hæc prognoſtica natis
Paſtores ouium, cum ſeria fantur ad ignem.

DE

## DE PRÆSENTATIONE B. VIRGINIS MARIÆ.

P Laudite, lux venit vigeſima prima nouēbris.
Prima erat æthereũ virgo paritura Tonantē
Patri ſolamen magnum, ſpes vnica matri.
Cum templo deuota fuit, cum prole parentes
Per ter quinq; gradus viuo de marmore factos
Aſcendêre domum ſacrato in colle ſedentem.
Nam templo muliebris erat domus addita ſolis
Dedita virginibus, quibus adiungebat honeſtas
Publica cura nurus viduas, vt ſancta docerent
Iura puellares animos, caſtumq; pudorem
Iis commendarent, & docta Palladis artes
Ingenio muliebri habiles. ſunt Palladis artes
Texere candentes byſſos, & vellera Serum,
Rebus acu variũ decus addere, fingere Arachnē,
Palliaq; à multis ducentia nomina filis
Artifici plumare manu, deducere eburna
Fila colu ſacras veſtes factura leuitis.

Vna

*Vna tamen nurus inter eas, velut altera Sappho,*
*Docta peregrinas voces, ſophiamq; Academi,*
*Si quæ forſan erant ſtudijs maioribus aptæ,*
*Vt quandoq; inter virides vſu euenit annos,*
*Scita puellares animos ad magna vocabat.*
*Iſta videns Mariam ſocias præcellere in omni*
*Munere, doctrinis vegetam docilemq; puellam*
*Excoluit varijs. Moſea volumina primum*
*Explicuit, mox deduxit per Perſica regna,*
*Armenios docuit reges, Medoſq;, Scythaſq;,*
*Troianoſq; duces, & quæ geſſere Pelaſgi,*
*Quę libyci, quę Romani, genus omnibus vnum*
*Prælatum populis, & gens fortiſsima quondam.*
*Multaq; præterea ad mores ſpectantia, multa*
*De rerum natura adytis tranſlata ab Achæis*
*Tradidit, & menti tantum decus addidit altæ.*
*Tum quoq; cum ſuperis habuit commercia Virgo,*
*Multaq; de cœlo didicit, de principe mundi,*
*Quę mox ipſa ſuas comites, ipſamq; docebat,*
*Vnde tot audierat dudum præcepta, magiſtram.*

His

His illę ſtudijs exercebantur ad annos
Pubertatis. vbi nubendi acceſſerat ætas,
Sicut ad emporium merces, ad tecta parentum
Ducebantur, vbi fierent connubia more
Legitimo, genus vnde nouum, noua ſurgeret ætas,
Quę ſuppleret auos, vt ſic in prole manerent,
Qui nequeunt ipſi ſemper ſupereſſe, parentes.
Hanc Deus, & natura dedit mortalibus artem,
Vt quam fata negant vitam retinere, ſuis dent,
Et viuente aliqua viuant in imagine ſaltem.
Hæc eſt illa dies igitur, qua diua ſub iſtas
Eſt ingreſſa domos. ipſam celebrate puellæ,
Nubere quę vultis. quòd ſi neq; nubere vultis
Non minus eſt celebranda dies, ſeruauit vtranq;
Cœlibis, & nuptę vitam pulcherrima Virgo.

## DE SANCTA CATHARINA.

Regia progenies, ſicut memorauimus olim
Carmine prolixo, Catharina per Iſidis arua
Floruit ingenio, forma, facundia in annis

Pu-

*Pubertatis adhuc, maiorq; euaſit in horas.*
*Non loquar vt nupſit (ſi vera inſomnia) Chriſto,*
*Vt digitos fuluo nitidos inuenerit auro.*
*Cum populo præſente Deos damnaret, & aras,*
*Et ſacra quę Dores appellabant Hecatomben,*
*Nuper eò vectus Cæſar Maxentius, illam*
*Arſit. at obſcœnos cum nil curaret amores,*
*In chaos obſcurum miſſa eſt onerata cathenis,*
*Paſſa famem, longiſq; minarum afflicta procellis.*
*Rhetoras orantes pro relligione Deorum*
*Vicit, & ex tanto referens certamine palmam*
*In ſe hominum ſic conuertit menteſq;, oculoſq;,*
*Vt ſolet æthereo vapor inflammatus ab igne,*
*Qui latè, longeq; comis flagrantibus vmbras*
*Diſcutit, & triſti magnos ferit omine reges.*
*Præſtantem, clarumq; ducem cum milite multo*
*Porphyrium, Reginam ipſam, nuruumq; cateruam*
*Nobilium magnam ſacras perduxit ad vndas.*
*Armatos gladijs orbes, magnoq; volantes*
*Cum ſtridore rotas ventorum turbine, & igni*

*Fregit*

*Fregit agens fruſta in fluctus conuulſa marinos.*
*Supplicio demum capitali affecta cruorem*
*Non habuit, ſed lac niueum pro ſanguine fluxit.*
*Cælicolæ corpus trans æquora rubra per altum*
*Aëra portantes poſuere in vertice Sinæ.*
*Et liquor ex membris, mox vt tumulata fuere,*
*Incœpit manare potens extinguere morbi*
*Omne genus, teſtis Memphis, Babylonia teſtis,*
*Totáq; turiferis redolens Panchaia ſyluis,*
*Tam latè vulgata huius miracula Diuę.*

## DE SANCTO ANDREA APOSTOLO.

*ANdrea germane Petri ſanctiſsima Ionę*
*Progenies, qui Baptiſtæ documenta, viámq;*
*Ante ſequebaris, quàm te cum fratre vacantem*
*Retibus acciret ſoboles diuina, Nouembris*
*Vltima fert Aurora tibi pluuialia feſta.*
*Tu Galilæus eras, tu circa littora cymba*
*Vectabare trahens varios ex gurgite piſces.*

Sed

Sed ſine remigio, Chriſtus ſine retibus vllis
Te docuit piſcari homines, animaſq; vocare
Ex ſcelerum ſtagnis, Stygijſq; paludibus Orci,
Mittereq; ingentem Diuûm in viuaria prædam,
Tu Pelopis gentes, & Achaica regna peragrans
Spargebas radios vitæ ad mortalia corda,
Sicut ad humanas acies crinitus Apollo.
Sparta vetus meminit, Lacedæmoniæq; Mycenæ,
Argos, Amyclæiq; lares, Alphæaq; Piſa,
Atq; aliæ Danaoꝝ vrbes, quibus alta Corinthus
Hæret, & anguſto duplex mare diuidit Iſthmo.
Cum paritura nurus magno clamore vocaret
Lucinam, Lucina dedit reſponſa, vetamur
O dilecta nurus vobis ſuccurrere, noſtram
Vir prohibet Galilæus opem, concurrite ad eius
Auxilium, ſibi nanq; meum decus arrogat ipſe.
Sic ait. Andreas ꝗ primum accitus ad illam
Miſit opem. ſic diuinam compulſa fateri
Virtutem Lucina fuit, ſic inuidus Orcus
Cogitur inuitus Diuorum accedere votis.

Aſt vbi deuenit pelopenſia mœnia Patras,
Unde patet procul Ætolas proſpectus ad vrbes,
Ægeas proconſul erat, qui grandibus actus
Prodigijs, metuebat enim ne ſacra Deorum
Corruerent, voluit diuino obſtare furori,
Qui neq; vulgares poterat componere rixas.
Ægeas igitur cum nec terrore, nec armis
Poſſet ab incœptis hominem reuocare, leuauit
In lignum ſublime Crucis, quo maximus heros
Supplicio delectatus clamabat ab alta
Arbore ad aſtantes populos, Chriſtumq; docebat
In ligno voluiſſe pati, ꝙ ſemina mortis
Traxerit à ligno princeps in ſtemmate noſtro.
Talia vociferans biduo ſic pectora plebis
Mouit, vt Ægeę mortem intentaret atroci
Voce fremens, quibus ille minis perterritus ibat
Cum lictore volens motos ſedare tumultus,
Et ſeruare hominem, fractiſq; abſoluere vinclis.
Id pius Andreas metuens clamabat, abite
Ite procul, neu me tali fraudate corona.

Chriſte faue, ſuccurre animę terrena peroſę
Omnia, & in ſuperos tua me clementia tollat.
Talibus orantem Deus audijt, ecce repentè
Aureus erumpens hominem circunſtetit ardor,
Et longis mens functa malis in ſidera fugit.

## DE SANCTO NICOLAO.

Poſt nonas cū prima dies aſcēdit ab ortu(rhā.
Thura cremāt Cilices, redolēt altaria myr
Terra crocū quod Tmolus alit, viret undiq; laurus
Pendula, littoreas figunt ad limina myrtos.
Nicoleos Patareus adeſt, qui oracula Phœbi
Suſtulit, & lycias fecit deſiſtere ſortes.
Credimus hunc nondum voces formare potentem
Quum primum ſpirare datum eſt, habuiſſe dierum
Notitiam, ſciuiſſe Deum, diuinaq; iura.
Ieiunabat enim (teſtis Pamphylia, teſtes
Phœnices, Lycij, Cilices, & Achaica tellus)
Mercurij, Veneriſq; die. nam lactea matris
Nutrimenta ſemel tantum potare ſolebat.

*Cum puero creuit pietas, reuerentia, & omnis,*
*Vt paucis vtar, diuina, humanáq; virtus.*
*Quidam ciuis erat Pataræ male ſanus, opumq;*
*Prodigus, hunc Iuuenis rebus iã funditus hauſtis*
*Velle inopes ſtupro natas exponere, ſanctus*
*Audierat, quod ne fieret, tali obſtitit arte.*
*Mane ſub auroræ radios ter in illius ædes*
*Conflatum nitidos aurum proiecit in orbes.*
*Hac ope paupertas hominis depulſa pudorem*
*Virgineum, miſeráq; domus ſeruauit honorem.*
*Vrbs Cilicum præclara Myron paſtore carebat,*
*Propterea de vicinis regionibus illuc*
*Pontifices ſe contulerant, precibuſq; petebant*
*Aſsiduis, quid vellet agi ſententia Diuûm.*
*Dumq; ita conſultant, vox hæc audita, per vmbras*
*Intempeſta ſuos dum nox conuolueret ignes.*
*Nocte fores templi qui primus adiuerit, eſto.*
*Nec mora, dum templi limen cuſtodia ſeruat,*
*In foribus Nicolaus adeſt. collegia patrum*
*Suſcepere hominem, tanq̃ ſi lapſus olympo*

*Eſſet,*

*Eſſet, & à ſuperis, atq; impoſuere coronam.*
*Quot verò memorabilibus reſplenduit actis,*
*Prodigijsq;, potens non eſt mea pandere Cliò.*
*Pauca tamen narrare libet. cum turbine nautæ*
*Deprenſi Cilices magno clamore vocarent*
*Nicoleo viuentis opem, deſcendere quidam*
*Cœlituum viſus ſancti ſub imagine patris,*
*Qui freta depulſo fecit placidiſſima vento.*
*Treis pueros quos impatiens proconſulis ira*
*Iuſſerat occidi, properans ſubtraxit ab ictu*
*Enſis, & abſoluit iuſtos à crimine falſo.*
*Cum Tiliam Triuiæ ſacram proſtraſſet, in aura*
*Eſt audita graui fugiens dea flere vlulatu.*
*Cum ieiuna fames illas ſæuiret in oras,*
*Venit ad appulſas vicina ad littora puppes,*
*Et Cereris magnam, pharias quæ annabat ad vrbes,*
*Mercatus partem, nautis (mihi credite) dixit,*
*Creſcet veſtra Ceres, eadem menſura redibit,*
*Quę fuit in ſicula, Cererem quæ protulit, ora.*
*Sic ſenior, ſic dicta fides ſine fraude ſecuta eſt.*

*Cætera prætereo longum factura volumen.*
*Pertranſire tamen nequeo, ꝙ funere ducto*
*Cœpit ab illius membris decurrere riuus*
*Imbris odorati, qui longa in ſæcula fluxu*
*Perpetuo labens morbos auferre ſolebat.*

## DE CONCEPTIONE BEATÆ VIRGINIS MARIÆ.

*GRata ſalutiparæ lux eſt octaua parenti.*
*Hæc etenim fuit illa dies, qua iuncta marito*
*Anna diu ſterilis tandem concepit, & iſta*
*Pullulat ab radice grauis diſcordia rixę.*
*Sed iuuat iſtius, quibus obſeruantia feſti*
*Venerit ex cauſis, paucis ſubnectere verbis.*
*A Dacis rediens abbas Heliſinus ad arua*
*Anglica iam maris oceani ſpatioſa ſecabat*
*Æquora, cum Boreas vaſtos attollere fluctus*
*Cœpit, & obſcuro cœlum ſubtexere nimbo.*
*Iam crebro polus igne micat, cũ grandine raucus*
*Erumpit fragor, & tonitru caua nubila frangit.*

Ecce ratis concuſſa ſalit, proramq́; ſupinam
Porrigit in nubes, ſubitoq́; cadentibus vndis
Prona ruit, rurſumq́; leui volat ardua ſaltu,
Auſter adeſt, ferienſq́; ratem contorquet, agitq́;
In gyrum, pelaguſq́; vomit per tranſtra, foroſq́;.
Nec mora flagranti correptum fulmine velum
Acribus igneſcit flammis. incendia rector
Tanta videns clauo præceps de puppe relicto
Labitur, & nautis gelidus timor alligat vlnas.
Dum trepidant omnes, ſubitò ſuper æquora uiſa eſt
Forma viri procera humeros veſtita, caputq́;
Pontificali habitu, voceſq́; erupit in iſtas.
Huc Heliſine veni, tibi enim tibi nuntia porto,
Prodijt exiliens, quem ſic affatur imago.
Si cupis incolumes ſocios è turbine tanto
Ducere, & in patrios tutus remeare penates,
Egregiam promitte diem celebrare quotannis,
Qua Chriſti concepta parens. octaua Decembris
Lux ea, ſi menſes eius numerabis ad ortum.

Annuit his, votumq; pater ſuſcepit, & aër
Continuò incœpit pulſo clareſcere vento.
Motaq; compoſito ſiluerunt æquora fluctu.
Fluxit ab hac maris irati formidine feſtum.

## DE SANCTA LVCIA.

VEnit ad Auſtralem lampas titania metam,
Atq; ſubit caprum, verſo temone quadrigam
Flectit ad arcturum, pluuioq; recedit ab Auſtro,
Producitq; dies, dederat quę tempora nocti,
Subtrahit, & longæ nimium iam pœnitet vmbræ.
Mane oritur cum ſole Draco contortus in orbes,
Complectenſq; virꝝ, piſcis quoq;, & aurea quondam
Threicij Vatis lyra, quæ placauit Auernum,
Ac maris, vt perhibent, olim, nunc incola cœli
Cæruleus Delphin. tali ſtipante caterua
Phœbus ab infernis ſuperos aſcendit in orbes.
Diua Syracuſias inter ſanctiſsima nymphas
Lucia, quam magno quondam celebrauimus orſu,
Nunc addenda breui noſtris modulamine faſtis.

Paſcaſio ſiculę dum ſub Proconſule gentes
Vitam agerent infelicem, quia durus, & atrox
Prædabatur opes, & quod magis vrit, honorem,
Cædibus inſtabat, Chriſtum confeſſa virago
Matris Eleuſinæ calathos deriſit, & aras
Perſephones reginæ Erebi, ſi fabula vera eſt.
Hæc cauſa eſt quod vincla tulit, & clauſa profundo
Carcere, quod perpeſſa graues virguncula pœnas.
At quia virginitas res eſt odioſa tyrannis,
Iuſſa eſt ad commune trahi vitianda lupanar,
Sed noua res, & opus cunctis mirabile ſæclis
Contigit, extemplo facta eſt immota, ſoloq́ꝫ
Sic hæſere pedes, ac ſi radicibus altę
Defixis in grande nemus conuerſa fuiſſet,
Ut memorant priſci Vates de Virgine Daphne,
De Dryope, & Myrrha, de germanis Phaëthōtis.
Mille uiris iuga multa boum coniuncta labore
Sudauere diu inualido. ſtipata deinde
Conflagrante rogo non eſt exterrita flammis,
Non eſt læſa igni. demum per guttura ferro

*In ſacras animę latebras ſpirauit adacto.*
*Alba Decembrales aurora reduxerat Idus,*
*Cum patuit reduci ſuperûm domus alta puellę.*
*Mercurij poſt iſta dies ſolennia ſecum,*
*Tempora quę vulgus dicit, ieiunia portat*
*Tres complexa dies, quę conſtituere parentes,*
*Vt tranſiret hyems noſtris innoxia rebus.*
*Neu raperet vites Boreæ penetrabile frigus,*
*Noſtra nec auferret glacialis ouilia bruma.*

## DE SANCTO THOMA APOSTOLO.

*ANnua feſta Thomæ vigeſima prima Decēbris*
*Fert Aurora, patres Didymum dixere, ꝙ ipſo*
*Nouerit ex tactu ſanctæ veſtigia plagæ.*
*Nam duo cōplexa eſt perfecta ſcientia, firma eſt,*
*Et manifeſta, fides firma eſt, manifeſta vocari*
*Cum ſit cæca nequit, ſed quæ de ſenſibus exit,*
*Partibus ex geminis cōſtat, nā firma vocāda eſt,*
*Cum dubio careat, clara eſt, manifeſta, patenſq;,*
*Nam ſibi ſola ſat eſt, omniſq; ſuperfluit auctor.*

Hac

Hac ratione Thomam didymum dixere parentes.
Sed tamen aduertas, quod & altera nominis eius
Sit ratio forſan melior, Thoma nanq; vocatur
Voce palæſtina, geminũ quod Roma, quod Hellas
Appellat didymum. didymum dixere Pelaſgi,
Non quod ei fuerit geminata ſcientia, verum
Quid nomẽ Thoma ſignificet monſtrare volentes.
Prima quidem ratio magis ingenioſa, ſed iſta
Verior eſt, ſi vis ambas, amplectitor ambas.
Medigenas poſtquam gentes, & Parthica regna
Hyrcano vicina ſolo peragrauit, & illis
Fecit nota locis magni myſteria Chriſti,
Nuntius Indorum regis rubri æquora ponti
Menſus in Aſſyriam venit, fabrumq; per vrbes
Quærebat, qui tecta ſuo ſublimia regi
Schemate Romano fabricaret, & amphitheatrum.
At faber aſtrorum natus de coniuge fabri
Aſtitit, & fabrum ſeſe confeſſus habeto
Hunc ait, oſtenditq; Thomam tum forte per vrbis
Cæſariæ fora reptantem. quid plura? ſubintrant

Æquora rhiphæo ſpirante ad carbaſa vento,
Nã ruber humẽtes ſinus eſt porrectus ad Auſtros,
Quo gelidus curſu Boreas fert vela citato.
Aduenere locos, vbi connubialia princeps
Feſta celebrabat diſcis redolentia plenis,
Viſcera fumabant, & erant communia vulgo,
Accubuere epulis. caſu cithariſtria virgo
Hebraico modulans laudem ſermone Tonanti
Hic aderat. dulces vt ſenſit Apoſtolus hymnos
Iuit in exceſſum mentis, ſubitoq; remanſit
Attonito ſimilis conuerſo in ſidera vultu.
Ecce miniſtrorum quidam, dum forſitan illum
Deridere dapes putat, & contemnere feſta,
Sancta hominis ſtricto percuſſit tempora pugno.
Tale nefas Deus eſt vltus, nam ſolus aquatum
Dum petulans percuſſor abit, ieiuna leonum
Venit in ora, tenent etenim rura illa leones,
Sicut noſtra lupus, fera martia, dorcas, & vrſus.
Nec mora longa fuit, ſerui canis ore cruento
Attulit ad menſas, poſuitq; ſub ipſius ora

Princi-

Principis inuento diuulſam à corpore dextram.
Hoc animaduertens princeps deprendit in ipſo
Eſſe viro diuini aliquid. Chriſtoq́ recepto
Protinus ad ſacrum venit cum coniuge fontem,
Totaq́ paulatim fines diffuſa per illos
Barbara gens confeſſa fidem, Chriſtumq́ ſecuta eſt.
His ita in Æthiopum ſterili regione peractis,
Oceani ſulcantur aquę, Zephyroq́ ſecundo
Perſida transgreſsi patrijs potiuntur harenis,
Quę fuerant magno ſtatuenda palatia ſumptu.
Rege ſalutato cum primum Lucifer ortus,
A quæſtore Thomę conflata pecunia dudum
Ergô operis tanti ſubito numerata, ſubinde
Rex abiens totum bellis exercuit annum.
Interea ſine re viduas, ſine dote puellas
Mendicosq́ omneis cogens diſpeſcuit aurum
Omne Thomas, Regiq́ domũ cõſtruxit olympo.
Rex vbi cognouit fraudem, ſi dicere fraudem
Fas opus eſt ſanctum, ſubitò coniecit in atri
Carceris antra virum. ſed mox reuocatus ab Orco

*Vi ſuperûm regis frater regalia narrat*
*Tecta manu cõſtructa Thomæ, quæ uidit in aſtris.*
*Pœnituit facti regem, Chriſtumq́; profeſſus*
*Ære virum ſoluit. qui mox conuerſus ad ortum*
*Solis, & ad terras quibus eſt peninſula nomen*
*Aurea, dum lemures abigit, dum languida ſanat*
*Corpora, dum verbis Venerem proſcindit acerbis.*
*Ducta pudicitiæ ſtudio Regina maritum*
*Odit, & amplexus latuit pertæſa iugales.*
*Hoc ægra rex mente ferens, nudata coëgit*
*Ferre ſuper candens hominem veſtigia ferrum.*
*Sed gelidis grauis ardor aquis extinguitur orto*
*Fonte, per herboſos ſaliens qui murmurat agros.*
*Ductus & ad Solis templum prodire coëgit*
*Ære larem, ſuáq; in terram ſimulacra repentè*
*Sternere. & ingenti templum proſternere caſu.*
*Diuûm ignominiam, confractáq; templa dolentes*
*Arma ſacerdotes animis flagrantibus arma*
*Arma uocãt, nudiſq; Thomam mucronibus vrgẽt.*
*Atq; ita ſubmerſo migrauit in æthera ſole.*

## DE NATIVITATE DOMINI.

Fortunata dies vigeſima quinta Decembris
Tot titulis ſplēdens, tātis ornata trophæis.
Tota ſub Auguſto, gemini quem limina Iani
Ter clauſiſſe ferunt, tellus pacata ſilebat,
Sæuáq; depoſitis Bellona quieuerat armis,
Cum bona tam felix pepererunt ſidera tempus.
Roma triumphatum ſcribi mandauerat orbem,
Solennemq; dari ſibi regna per omnia cenſum.
Et cum quiſq; ſolum peteret natale, ſuamq;
Tenderet in patriam, ſenior cum coniuge Ioſeph
In Bethlehemeos ducens aſinumq;, bouemq;,
Venit agros, quòd ab oppidulo deſcenderat illo.
Hoſpitibus uerò cum plena frequentibus eſſent
Vndiq; tecta, larem paruo ſibi legit in antro,
O memoranda dies, & aperto ſplendida cœlo,
Nox erat, & capro iunctus tellure ſub alta
Sol gradiens noſtri radiabat ſidera cœli.
Cancer in excelſo ſtellati cardine mundi

Stabat,

*Stabat, in occaſu qui fert in vertice Delta*
*Dux ſignorum Aries, Librę duo brachia in ortu,*
*Cum ſoboles diuina nouem iam menſibus actis*
*Prodijt, & Chriſtus terris apparuit infans.*
*Mox iubar immenſum ſine lumine ſolis, & ignis*
*In tenebris ortum toto reſplenduit antro.*
*O lux quę noſtri decus es, & gloria ſæcli.*
*Tum ſubitò ex ſeſe, quam non acceperat ortam*
*Progeniem cernens tanti miracula partus*
*Mente volutabat Genitrix, acieſq; ſilentem*
*In puerum fixas admirabunda tenebat,*
*Et genua inſiſtens palmis ad pectora iunctis*
*Numen adorabat latitans ſub imagine noſtra.*
*O veneranda dies cunctis prælata diebus.*
*Ecce chori ſuperûm magnis pæana ſonantes*
*Cantibus aſſiſtunt timidis paſtoribus, ô res*
*Nunquam viſa prius, diui paſtoria corda*
*Sollicitant, pueriq; docent cunabula nati.*
*Paſtores igitur caulis abiere relictis,*
*Et videre Deum propter iumenta cubantem.*

*O miranda dies naſcenti conſcia Chriſto.*
*Hac quoq; nocte Magi clarum uidere cometam*
*Impendere iugis, cœloq; ardere ſereno.*
*Hic eſt ille Puer, de quo vulgata per orbem*
*Carmina fatidicę quondam cecinere Sibyllę.*
*Tantaq; concordi vates præſagia cantu.*
*Iſte ſuo aduentu renouat Puer omnia, leges,*
*Sacra, ſacerdotes, ſecum noua ſæcula portat.*
*Nec contentus erit Iudæi limite regni,*
*Sed faciet gentem regnis ex omnibus vnam,*
*Imponetq; ſuo tractum de nomine nomen*
*Gentibus, & regnis vſq; ad confinia terrę*
*Vltima, & obſeſſis circumfuſo æquore terris.*
*O præclara dies omni memorabilis æuo.*
*Ite lares procul inferni, diſcedite templis,*
*Gloria veſtra ruit, veterem deponite faſtum.*
*Delphice claude fores templi fallacis Apollo,*
*Cortinam tripodaſq; ferens ceruice ſub Orcum*
*Labere, & ad Stygias tua fer reſponſa lacunas.*
*I Venus in tenebras, & tu Saturnia Iuno*

*Cum Ioue, maieſtas vobis cum nulla ſuperſit*
*Amplius in terris, Erebi deſcendite ad vmbras.*
*Rex verus ſua regna ſubit, procul ite tyranni,*
*Ponite perſonas, & quos rapuiſtis honores.*
*Hic Puer, hic infans eſt, qui Titania fecit*
*Sidera, qui ſolem docuit conſurgere ab ortu,*
*Tendere ad occaſum, quo tempora quattuor anni*
*Ordine partiri, terriſq; infundere poſſet*
*Semina tot rerum, tanta eſt in corpore virtus*
*Exiguo, teneris tam mira potentia membris.*
*O dilecta dies albo numeranda lapillo.*
*Ætherei patris manet alta mente repoſtum*
*Et latet in membris verbum mortalibus, ô res*
*Quæ caret exemplo, pietas diuina ferendę*
*Hanc opis eſt meditata viam, deſcendit ab alta*
*Maieſtate volens humili ſuccurrere mundo,*
*O iucunda dies alacri digniſsima plauſu.*
*Iſte Puer ſiccis ibit ſuper æquora plantis*
*Ventorum, pelagiq; potens. dominabitur Orco,*
*Ex Stygijs reuocabit aquis in corpora vitas*

*Cum*

Cum volet, ægrotis eius diuina voluntas
Infundet, quoties erit implorata, ſalutem.
Et quandoq; prius. nobis amor illius ingens
Non expectatis precibus ſuccurrere nouit.
O lux fauſta nouos inter celeberrima faſtos,
Qua Deus incœpit fracto ſuccurrere mundo.
Aſpicite vt nobis hodie ſe credidit, alto
Æthere deſcendens noſtras ſe miſit in vlnas.
Pauperis hoſpitij ſordes non horruit Auctor
Noſter, & humanis oculis apparuit ipſe
Rerum opifex. ꝙ ſi cauſam quæ mouerit illum
Quæritis, hoc pietas opus admirabile fecit.
O nox quæ ſuperas lucem ſplendore diurnam.
O nox delicias, nox quæ fers omnia tecum
Gaudia, nox omni maior, meliorq; triumpho.
O nox angelico cantu quæ ſola fuiſti
Digna frui, nox fauſta die feſtiuior omni.
Qua Deus in terras nectar pluit, ambroſiamq;,
Mannaq;, coryciosq; crocos, & Hymettia mella.
Salue ſancte Puer ſæcli venientis origo

Progenies magni ſemper manſura Tonantis,
Sis bonus ætati noſtræ, miſerere tuorum,
Et tua ſit ſemper miſeris clementia portus,
Hic vulgata leues aperire licentia ludos
Conſueuit, dubiæq; aurum committere ſorti.
Alueolum date, taxillos afferte, cuboſq;
Poſt epulas clamant. longas conſumere noctes
His ſtudijs puerile opus eſt, & auara voluptas.
Ludere vis? ne quid nimium, curare memento.

## DE SANCTO STEPHANO PROTOMARTYRE.

Altera lux primi celebrat ſolennia teſtis.
Primores fidei ſeptem legêre miniſtros
Inſignes probitate viros, ante omnia caſtos,
Qui regerent muliebre genus, viduaſq;, nuruſq;,
Iſtorum è numero Stephanus fuit. ipſe docendi,
Ipſe gubernandi curam officiumq; gerebat
Strenuè, & hunc odijs inſectabatur acerbis
Plebs Iudæa neci iuuenem dare certa pudicum.
Prodigijs etenim magnis erat inclytus inter

*Chriſtigenas, miriſq; modis taxare ſolebat*
*Perſidiam Iudæorum, figmenta, doloſq;.*
*Dũ fremit hæc rabies, laqueos dum tendere certat,*
*Ecce lupus de gente rapax Iſacidę Saulus*
*Seſe infert, vt in hunc primas exerceat iras.*
*Ingreditur turbam, verbiſq; potentibus ignem*
*Seminat, accenditq; animos, & ſuſcitat arma.*
*Pro patria, pro gente monet, pro lege, Deoq;*
*Non pugnare nefas, genus extirpare nefandum*
*Eſſe opus exclamat, falſi mala ſemina Chriſti*
*In teneris abolenda herbis, ne ſurgat in altum*
*Immortale ſeges animis paritura venenum.*
*Talibus alloquijs præceps excita iuuentus*
*Saxa rapit, volitant in morem grandinis orbes*
*Marmorei, multiq; fugant de mœnibus vnum,*
*Nec mora, nec requies, pulchrum ſæuire putabant.*
*Quòq; magis noceant, augent clamore furorem.*
*Ipſe vbi ſe fractum ſentit, madidumq; cruore*
*Vicinumq; neci, genua incuruauit, & aſtra*
*Suſpiciens vidit Chriſtum, cœloſq; patentes.*

Atq; ait. ó cœlorum opifex ignoſce meorum
Carnificum furijs, Sauli miſerere iuuentę,
Nam neq; ſe peccare vident, méq; accipe teſtem
Chriſte tuum, gentemq́; tuam ſeruare memento.
Sic ait, & ſanctam tenues efflauit in auras
Suſpiciens animam, iacuitq; in ſanguine corpus.

## DE S. IOANNE APOSTOLO ET EVANGELISTA.

L Ecta dies Iani ſexto celebranda calendas
Surgit. Ioannes centeno proximus anno
Auroram ſolito citius perducit ad ortum.
Conſobrinus eum Chriſtus (ſic fama) volentem
Nubere, cum lympham dulci mutauit iaccho,
Traxit ab incœpto, venerisq; coërcuit æſtum.
Commendauit ei matrem ſuſpiria ducens
Vltima, & hanc eius tulit vſq; ad funera curam.
Hoc ſtudio liber Lycias peruenit ad oras,
Multa vbi perpeſſus ſæui rectoris ob iram,
Miſſus enim Romam portę fuit ante latinę

Limina,

Limina, ſupplicio, quo non crudelius vllum,
Nequiter affectus, feruens intrauit oliuum
Nudus, & in triſti ſenſit nil triſte lauacro.
Vnctus in Athletæ morem ſublimibus auſis
Exijt ad luctam inuitans homineſq́, Deoſq́,
Securus vitę, atq; necis. rurſumq́ reuerſus
In Lyciam Patmi exilio mulctatur, inopſq́
Cogitur in vdis vitam traducere ſaxis.
Dicitur huc veniſſe magum certare volentem
Cum ſene, & auxilio larium tentaſſe marinos
Ire ſuper fluctus, & abyſſum intraſſe profundam,
Qua delphines eunt, habitant vbi grandia cete.
At Deus extemplo lemures horreſcere fecit,
In medioq́ ſuas vires amittere ponto.
Tum magus infelix Stygijs deſertus ab vmbris
Eſt oppreſſus aquis, animamq́ reliquit in alga.
Cæſaris extincti poſt triſtia funera tandem
Regrediens Epheſum, viduam reuocauit ab Orco.
A Cratone viro fractos ſapiente lapillos
Vt varias hominum curas, & inania vota

Argueret, ſigno crucis integrauit, & ipſum
Edocuit Cratona fidem, gemmaſq; redactas
In cumulos nummûm ingentes donauit egenis.
Forte duos iuuenes Chriſti documenta profeſſos
Pœnituiſſe videns, ſua quòd patrimonia turbis
Pauperibus ſubita nimium pietate dediſſent,
Continuò fruticum faſces in publica miſſos
Compita in argentum vertit, iuueneſq; vocatos
Ante oculos plebis ſermone redarguit iſto.
Poſtq̃ diuitias bene diſtribuiſſe doletis,
Et facta eſt vobis pietas odioſa, querelas
Ponite, reſtituit Chriſtus quæ acceperat, iſta
Ferte domum, Chriſtus veſtro non indiget auro.
Ipſe eſt qui ſyluis frondes, qui gramina campis,
Qui frumenta ſolo, qui poma, nuceſq; quotannis
Arboribus tribuit, qui cuncta animantia paſcit.
Hæc virgulta, iſtos faſces, quos cernitis, ipſe,
Non ego, in argentum vertit, nec ceſſat in horas
Gignere opes varias, terram tranſformat in aurũ,
Rorem in margaritas, gignit per littora gemmas

Chryſoli-

Chryſolitos, & carbones, nitidosq; pyropos.
Pars hæc veſtra, nihil cœli ſperate deinceps.
Iſta ſenex. iuuenum ſubitò mutata quierunt
Pectora, & in lachrymas verſi mala lucra, & aua
Execrantur opes, auriq; ardore leuantur, (ras
Viminaq; in formam ſubitò rediere priorem.
Cum foret in populo paucis poſt nata diebus
Seditio, triuiæ ad templum, quò dona ferebant
Vndiq; mortales terris ex omnibus, vna
Cum plebe, & patribus veniens à culmine ſummo
Illud opus, quod tota Aſia immortale putabat,
Et quod erat numeratum inter miracula ſeptem,
Cum tonitru in terram fecit procumbere magno,
Et quò flagrantem premeret Proconſulis iram,
Mortiferis hauſit cyathis aconita duobus.
Atq; duas tali potu de corpore pulſas
In ſua mēbra animas tulit ex Acheronte profundo.
Proſpiciens tandem ſibi ſummū incumbere tēpus,
Viuus humum ſubijt, corpusq; in manna redactum.
Sunt qui tranſlatum credant orientis ad hortos.

*In ſuperos quidam, cœloq́ ardente potiri.*
*Huic Vates Aquilę formam tribuere, ꝙ alto*
*Deſcribat ſermone Deum, ꝙ lumine viuo*
*Ac vegeto ſenſu vidit myſteria Chriſti.*

## DE INNOCENTIBVS.

*Altera mœrorē, lachrymas, miſerandaq́ ſecū*
*Fert lamenta dies, nā rex audita Magorū*
*Herodes poſt verba anno crudele ſequenti*
*Eſt aggreſſus opus, cui par non viderat vnq̃*
*Sol, qui cuncta videt tellure, nec omnibus vndis,*
*Nam Bethlehemeos profundi ſanguine campos*
*Iuſsit, & infantes, quot erant in finibus illis,*
*Enſe trucidari cupiens extinguere Chriſtum,*
*Quem dixere Magi dominum, regemq́ futurum.*
*Sed celer aërio labens per nubila curſu*
*Nuntius hæc ſcelera, & caſus prædixerat iſtos*
*Ante ſeni, puerumq́ illis curarat ab oris*
*Hermopolim, quę tunc erat vrbs Ægyptia, ferri.*
*O infame nefas, quod deteſtanda libido*

Re-

*Regnandi, quod mens faſtu vitiata ſuperbo*
*Protulit, infantes nudos à pectore matrum*
*Diuulſos ſtricto miles mucrone ſecabat.*
*Nec ſceleris tanti cauſam furor ille ſciebat.*
*Nam puduit regem cauſas aperire nefandæ*
*Cædis. in excelſas nubes, in ſidera clamor*
*Exijt, & ſpumans fluxit cruor vſq; ſub Orcum,*
*Vicinæ planxere vrbes, audita per agros*
*Noctes atq; dies flentum ſuſpiria matrum.*
*Hac quoq; (ſic fama eſt) in tempeſtate peremptus*
*Regius eſt infans, qui lactabatur in illis*
*Forte locis, tantum dabat ira furentibus ignem.*
*Propterea lætos luce hac eccleſia cantus*
*Præterit, & triſti luget tot funera voce.*
*Cum tamen in ſolis ſacram ſolennia lucem*
*Hæc veniunt, quia læta eius natura diei eſt,*
*Cantica ſupprimimus triſtem teſtantia caſum,*
*Et per templa chori repetunt Aleluya canentes.*

## DE SANCTO SYLVESTRO.

*POntifici ſummo lux vltima menſis, & ãni*
*Dedita Sylueſtro. præclara negocia, vitæ*
*Integritas, non ambitio, quæ tempore noſtro*
*Imperat, ad tantos illum perduxit honores.*
*Ciuis erat Romanus opes, penus, horrea, menſas,*
*Ac loculos in egenorum miſerabile vulgus*
*Fundebat pietas imis innata medullis.*
*Multa ſub atroci vitæ diſcrimina paſſus*
*Tarquino præfecto vrbis, ſeceſsit, & altum*
*Se in Soracte tulit, ſub quo delabitur amnis*
*Albula, & in tacito fugit mala tempora ſaltu.*
*At poſtquàm ſoboles Helenæ ſanctiſsima Cæſar*
*Conſtantinus apud Diuos, hominesq; fauorem*
*Nactus in excelſo vidit crucis aëre formam,*
*Et Petri, & Pauli veros aſsiſtere vultus,*
*In terrena Deus fecit deſcendere pacem*
*Regna, cruentatos prohibens regnare tyrannos.*
*Tum rediĳt tandem Romam Soracte relicto.*

*Atq;*

Atq; ſub Auguſto magnos ſortitus honores
Credidit è Stygijs vmbris ſe in ſidera tolli.
Tunc ſynodus Nicæna fuit celebrata ſub ipſo
Cæſare, & impietas Arri damnata volentis
Partiri naturam vnam Natiq́;, Patriſq́;.
Cæſar hic in noſtram geſtans pia pectora gentem
Maxima templa Deo, Diuiſq́; eduxit in auras,
Immenſas donauit opes, uaſa aurea, fundos,
Vnde ſacerdotes magnis prouentibus aucti.
Romā ipſam (quid multa moror?) donauit. ad agros
Threicios abiens aliam ſibi condere Romam
Inſtituit, qua ſe anguſtis duo faucibus ampla
Æquora coniungunt contra Chalcedonis arua.
Magna quidem memorant alij miracula ab ipſo
Edita Sylueſtro. ſed nullus idoneus auctor,
Nec teſtis productus adhuc, ideoq́; relinquam
Talia quæ poſſunt quædam figmenta videri,
Noſtra etenim nugas, deliramentaq́; damnat
Relligio, nec dat linguis mendacibus aures.
Tunc quoq;, rhiphæo qui ſunt ſub cardine, Iberes

Ad

*Ad Chriſti venere fidem. captiua putatur*
*Conuertiſſe feras gentes, & barbara regna*
*Fœmina, quæ fines bello peruênit ad illos.*
*Per varios igitur caſus, per plurima vitæ*
*Tædia Syluester placidam ſine ſanguine tandem*
*Mortem obijt, Diuûmq; domos peruênit ad altas.*

# FINIS.

*GLoria veſtra meo, quia vulgatiſsima, cantu*
*Non eget ô ſuperi, veſtræ plena omnia laudis.*
*Hæc cecini ſolis mortalibus, vt ſua ſurſum*
*Ad vos corda leuent, & vos clementer eorum*
*Præſidium ſitis contra phlegethontida gentem,*
*Et curetis apud magnum pro pace Tonantem*
*Aſsiduas proferre preces, nam regna fatiſcunt*
*Omnia, bellorum longo vexata tumultu.*
*Impetretis item cum corpora noſtra repoſcent*
*Fata, domos nobis in ſummi vertice mundi.*

## OCTAVIANI ARCIMBOLDI.

Turpe erat antiqui vaniſsima numina ſæcli,
Exulis & faſtos vatis vbiq; legi,
Chriſtum'q; & Diuos celebrari carmine nullo,
Quæq; fuit ſalua Virginitate parens.
Carmelita notam hanc abſterſit, dignus & ipſe
Inſcribi hoc albo, cælicolûm'q; choris.

## M. ANTONII BOSSII.

Quis Sulmonenſi hunc dubitet præferre poetam?
Æque huic ingenij vena benigna fuit.
Sed canit ille ſuo falſos in carmine Diuos,
Hic verum in vera relligione Deum.
Inficiunt illic mores non pauca pudicos,
Ex prauo reddet te liber iſte pium.
Denique te in barathri ſecum trahet ille tenebras,
In cœlum hic tollet. ſi ſapis, iſta lege.

Accipe lector hæc in hos faſtos utiliſſima ſcholia, quæ nodos omnes ſic exoluunt, vt nihil offendas, qđ diffi-cile iudices. Hæc hiſtorias, fabulas, & quæcũq; ad orbis ſitũ, & aſtroꝝ ratione pertinent, breuiter explanãt, vt opus tibi nõ ſit futurũ ea ex plurimis voluminibus pe tere, ſed tu ipſe poſſis aliis facile interpretari. vale.

Pagina prima verſu. 13. Europa. Agenoris regis filia, quæ rapta fuit à Ioue in taurũ conuerſo. Ibidẽ. Filia ſolis. Paſiphaë Minois uxor, quæ tauri amore flagra-uit. Ver. 14. Helenæ mater. Læda à Ioue in cycnũ mu tato compreſſa. Ibid. Auerni principis vxor. Proſer-pina Plutonis inferorum regis coniux. Ver. 18. terrige næ. homines è terra geniti. Pag. 2. ver. 2. qui ſæcula f. ul. nam ſexta ætas, cui Chriſti ortus dedit initium, eſt ultima. Ver. 3. depulſis laribus. diis gentium, quos dæ mones dicimus. Pag. 3. ver. 1. ſuilla. ſuis. ver. 6. cor-tes. vbi gallinæ, anates, anſeres educantur. ver. 16. So-tera. ſeruatorem latinè: græcus eſt accuſatiuus Pa. 4. ver. 7. Deucalioneos: Aquarũ vt aiunt diluuiũ, cui Deu calion & Pyrrha tantũ ſuperfuerunt. ver. 8. Ogygias. Ogyges fuit rex Thebanorũ, ſub quo fuit aquarũ itẽ di luuiũ. ver. 14. triplicis mundi: orbis in tres partes diui ſus eſt, Europã, Africã, Aſiam. ver. 18. collẽ menſem'q; collem Ianiculum, ut quidã volunt, & menſem Ianua rium hæredes nominis. i. ab illo nomẽ ducentes. Pa. 5. ver. 3. nomenclatura: vocabulũ. ver. 14. terreſtre ge. ſob.'q; vol. homines & bruta necnon aues. Pa. 7. ver. 2. Perſepoli: vrbs eſt in Perſide. ver. 4. eſſe opus: dice-bant Perſæ Magos ex filii coitu cum matre naſci, qua de re Catullus de Gellio. ver. ulti. Iaccho. vino, co-gnomen eſt Bacchi. Pag. 8. ver. 10. leuigenum: Iudæ

orum à Leui ut puto:ſic & Solymos appellat Iudæos à Solymis,quæ poſtea Hieroſolyma aiunt dicta. ve. 16. Gãgetica,Indica:à Gange fluuio. Pa.9.ve.10. cũ patre: Veſpaſiano.v.11.Protei:maris,in quo deus Proteus habitare dicitur à poëtis. Ibid. Agenoris oras: Phœniciã:ubi regnauit Agenor. Pa.10.v.13.aoraſia: cæcitas,græcum eſt vocabulũ. Pa.11.ver.14. peruinca: vinca peruinca herba eſt,de qua etiã Plinius. ver.17. amaranthi:flores ſic dicti,quòd nunq̃ marceſcãt. Pa. 12.ve.prim.Memphim:metropolis eſt Aegypti. Ibi. centũ m.p. Theb. Aegypti urbẽ,quòd centũ portas haberet hecatompylon dictã. v.2.Pauli:primi eremitæ. ve.3.cũ Lapithis:Theſſaliæ populis,qui cũ cẽtauris manus conſeruerũt in nuptiis Hippodamiæ. ve.5.Belialib.dæmonibus à Belial.i.diabolo. ve.12.ignem ſacrũ:morbus eſt. ve.16.uredine:incendio. Pa.13.v.5. tetricæ:ſeueræ & aſperæ. Pa.14.ve.2.rhenones:ueſtes ex pellibus:nã læna ex lana dicitur græco uocabulo. ve.17.uolucris titania:uolucris ſolis,qui titan dicitur à poetis:ſignificat aũt gallũ gallinaceũ. Pa.15.v.2.Chiron:Centaurus,ſidus eſt. ve.3.caper:capricornus, unũ è duodecim ſignis. ve.5.Cancer:& hic eſt inter ſigna cæleſtia. ve.6.pyramides,turres temploꝝ. Ibid.magnæ parenti:uirgini Mariæ. ve.7.ales exc.gallus,qui uidetur excubias agere. ve.15.de nomine graio:ſebaſtos apud Græcos adorabilis,uel honorabilis dicitur. Pag.17.ve.19.à Phrygiis à Peſſinunte oppido Phrygiæ. Ibid.dementire:inſanire, nam Galli Cybeles ſacerdotes Galli fluminis aqua epota agebantur in furorem,& ſibi genitalia incidebant. Pag. 18.ve.2. patrem Quirini:Martem patrem Romuli. ver.9.ſcopulum:paruum ſcopum. ve.12.hiſtrix animal ſpinis ha-

bens hiſpidum tergus. Pagin. 19. verſ. 7. ſchemati-
bus: formis. ver. 8. Narbone: urbs, à qua Gallia Nar
bonenſis. ver. 13. Phœbi ſacerdos: Sibylla. Hæc ex
Aeneidis ſexto. verſ. 14. lunari: ex fine ſexti eiuſ-
dem. ver. 18. Chriſti ueſtigia: aiunt extare Chriſti ue
ſtigia marmori impreſſa, quæ adhuc uiſuntur in tem-
plo diui Sebaſtiani ad ſecundum lapidem in via Ap
pia. ver. 19. Appia. ſtrauit hanc viam Appius Clau-
dius Capuam vſq;, vnde porta Appia, prius Capena
dicebatur, nunc Sancti Sebaſtiani. ver. ultim. ad cry-
ptas. Ibi enim ſunt ſepulchra Martyrũ in crypta, hoc
eſt ſubterranea cauerna. Ibi etiam eſt cœmiteriũ Cal
liſti. Ibidem. buſta: ſepulchra. Pagin. 20. verſ. 2.
adorea: Sic olim dicebantur à farre. ver. 5. proſcœ-
nia: propriè locus ante ſcænam, unde nunc ſumpta eſt
tranſlatio. Ibid. cocco: purpura, granum eſt rubens.
ver. 6. repagul: frænos. ver. 19. Læmargia: Latine in-
gluuies. ver. ultim. Olentica: mali odoris. Ibid. Flo
ræ: meretricis. Pag. 22. ver. 15. Vnio: margarita.
Ibidem. Segmentum: monile. Pag. 23. ver. 7. Cæſ.
Auguſta, nunc Syragoſſa. ver. 17. Heſperias: Hiſpa-
nas. Pag. 24. ver. 14. chalybem: ferrum, à populis in
Ponto, apud quos naſcitur ferrum. Pagin. 25. verſ.
17. Nemeæ aſtrum, id eſt, Leonem, qui inter Myce-
nas & Nemeam ſyluam uerſabatur: hunc cõfecit Her-
cules vnde inter aſtra eſt collocatus. Pag. 27. ver. 8.
Damaſci: urbs Syriæ eſt. Pag. 28. ver. 4. Solem æter
num: deum. Ibidem. diurnum: interdiu lucentem.
ver. 9. Triados: trinitatis. Pagin. 29. ver. 5. Da-
naëa: Quidam tradunt conditam Tarſon à Perſeo
Danaës filio. verſ. 7. Cydne: Ciliciæ fluuius eſt,
Tarſum diuidens, cuius aqua ualet contra podagras.

oritur ex mõte Tauro. v.9. niueis: candidũ Syri dicunt cydnum, unde à colore aquæ ſic dicitur. Pag. 30. ver. penult. illætabile: triſte. Pag. 32. ve. 3. Laruæ: noxiæ inferorum umbræ. Pag. 33. ver. 7. Sauromatas: qui ſunt in Scythia, hyperbole eſt. ver. 13. Incola Patmi, Diuus Ioannes, qui in Patmo Aegæi maris inſula ſcripſit Apocalypſim, ex qua ſunt hæc omnia. ver. penult. Cæſar Diocletianus Iouius, à quo in cõſorti ũ imperii hic Maximianus Herculius aſſumptus fuit. Ibidem. Phlegethontis: fluuius inferorum eſt Phlegethon. ſignificat hunc ab inferis manaſſe, vt Chriſtianos perderet. Pag. 34. ver. 7: Angina: morbus, quo fauces anguntur. ver. 11. cicurẽ: cicur dicitur fera manſuefacta: hoc autem eſt ex hiſtoria, quam legito. verſ. 16. Agathe: vocatiuus eſt græcus propter metrum. Pag. 35. ver. 3. Olympo: de monte hic intellige, non de cælo Ibid. Caucaſeo: Caucaſus mons Scythicus, qui latè uagatur: Atlas uerò mons Mauritaniæ. ver. 4. Hyperboreis: montes Scythiæ. ver. 6. Aphrodiſia: venerea, nam Venus dicitur Aphrodite. ver. 10. Veſtalis: quæ triginta annis uirginitatem ſeruabat, quemadmodum & nymphæ, quæ Dianæ miniſtrabant. ver. 13. Cybelem: Claudia, quæ nauem, qua Cybeles ſimulachrum Romam uehebatur, uado Tyberis inhærentem cingulo duxit, cum eam multa hominum millia trahere nequiſſent: quo facto cum ueniſſet in ſtupri ſuſpitionem, ſe pudicam probauit. ver. 14. cribro: hæc Tutia fuit: lege Valerium Max. in viii. cap. primo. ver. ult. incus: incudi ſimilis, quæ ictus perfert. Pag. 36. ver. primo. Chiron: Medicus præſtantiſſimus Achillis præceptor, & pater Endeidis, ex qua natus eſt Peleus. Ibid. Serpens. Aeſculapius Apollinis filius, pro

quo ſerpentem colebant antiqui, lege Valerium, præſertim in primo de miraculis. ver. 8. Catanam. Siciliæ urbem iuxta Aetnã. ver. penult. Luperci. hac de re in 2. faſtorũ. Pag. 37. ver. 17. equiria. de his etiam lege in faſtis. equi currebant in campo Martio. ver. penul. comœdia. quæ agitur his diebus. ver. ul. ambubaias: mulieres uagas ac uiles, uel tibicines. Ibidẽ. balatrones. uaniloquos, uel ut alii uolunt, barathrones dicuntur, quod in barathrum gulæ omnia ſua demittant, lege Varronem de re ruſtica cap. xii. Pag. 38. ver. 5. vomicas: tumor eſt excreſcẽs uomica, qui ſaniem euomit: hic pro morbo & uitiis. ver. 11. Hermes: Mercurius, ſic græcè. Pag. 39. ver. primo æquidii, græco more: iſemerian Græci dicunt à diebus: quod nos à noctibus æquinoctium. Pag. 40. ver. 10. verpi. Iudæi Canaam colentes. ver. 17. cyclos. circulos. Pag. 41. ver. 7. diuino uento: ſpiritu ſancto. ver. 8. decades quinq;: pentecoſtè enim dicitur quinquageſima dies. ver. 9. trino .i. trinitati. cui primus dies dominicus eſt dicatus. Pag. 42. ver. 3. rediuiuus: qui reſurrexit Pag. 42. ver. 6. treis hebdomadas, quas ſeptimanas dicimus. ver. 14. pegmate: ſuggeſtu. Pa. 43. ve. 2. extremæ menſæ: imus ad ſumendum corpus Chriſti, quod Chriſtus docuit in cæna, quæ ei cũ Apoſtolis fuit vltima. ver. 5. pythagorea: Pythagoras abſtinebat à carnibus. ver. 7. genius: pro uoluptatibus. ver. 15. ſacri proceres: Cardinales. epiſcopi. & ditiores. Pag. 45. ver. 9. Triuiæ: lunæ. Diana quæ luna eſt Triuia dicitur. Pag. 46. ve. 3. canes: furiæ, quæ apud inferos ſic appellãtur. ve. 4. Nyctimenæ: noctuæ, in quam hæc dicitur conuerſa. v. 7. Muſculus: paruus mus. Ibi. foricas: forica locus eſt in quem ſordes deiiciuntur. ver. 10. qui ſtyga .n. qui

non erant inter damnatos. ver.11.tot ſæcl:quadragin ta:ſæculum uerò continet centum annos. ver.14. ferrugine,ærugine,ſquallore,ſordibus. Pag.47. ver.7. ſuppliciis, ſupplicationibus,precibus.v. 13. Falciferi.Saturni falcē geſtātis.i. ſabbati. Pag.48.Nilotica à Nilo. Pag.49.ver.2.pſaltes:cātor. v.7. cētimanos,qbus erant centū manus : Briareus,Gyges & Cottus ex Heſiodo. ver.8.faber: Vulcanus. Pag.50.ver.18. Iliacū:Ganymedem Troianū.i.aquarium cæleſte ſignum. Ibid.Titania lampas:ſol qui filius dicitur Hyperionis qui fuit unus ex Titanibus terræ filiis. ver.ult. Andromede: Cephei filia, quā Perſeus eripuit è faucibus Ceti,ſidus eſt in cælo.Ibid.curuoq́ g.aliud eſt ſidus.Engonaſis græcè,nixus genu dicitur à noſtris,quòd genu flectat:de his plura Hyginius: Herculem dicunt eſſe. Pag.51.v.2.Cetus:ſidus item eſt:huic expoſita fuit Andromeda. Ibid.ve.7.elingui:creditur enim carere lingua. ve.8.paſtina:inſtrumenta ruſtica. Pag.52. Orontes:Syriæ fluuius,ubi urbs Antiochia. ve.16. excipiti:ſine capite. ve.18. Ionig.Ionæ filium. Pag.53. v.primo.argolicū,græcū.v.12. Silicernia:conuiuia mortuoꝝ:de hac re Ouidius in faſtis. ve.14.ſarcophagos: ſepulchra,quòd carnem conſumant. ve. 15. lancibus: uaſis quibus utebantur in ſacrificiis. ver.17.Iaccho:uino. Pag.54.ve.2.Theodorus: donū dei ſignificat. ve.14.una dies:intercalaris. ve.16.atropos occarit:Atropos una è parcis: occare propriè eſt occa inſtrumento ruſtico operire:inde eſt tranſlatio: poſtq̄ inquit tempus abſumpſerit quatuor annos:nam quarto quoq́ anno fit intercalatio poſt ſextum Calend.Martii. ve.17. hyperbolicæ:ſuperabundanti: hyperbole ſignificat exceſſum:hinc Græci hunc diem hyperbænonta dicunt.

Pag.55. ver. 2.biſſexta:uigeſima quarta,& quæ interponitur pro una die habetur,unde bis dicimus ſexto Calendas. ver.13. dormit:dormire & quieſcere uidetur. Pag.56. ver.3. depangi:plantari. ve.9. hyperbolico:intercalari. Pagin.57. ve. primo. tenebr. palp,id eſt uerſantur in tenebris. ver.19. bonus: propitius. Pagin.58. ver.12. nomina:eos qui ſibi debebant. Ibid.peculia:hic pro opibus. ve.14.cœnobiis ſic dicitur locus,ubi plures ſimul uiuunt,à uita communi,Monaſteria hodie uulgo. ve.18.ſicut quando,hæc pete ex hiſtoria. Pag.59.ve. 4 Cæſarei ſep. quæ dicitur moles Hadriani. verſ.5.Machæram:gladium. ver.10.præpetibus:uelocibus. ver.18.melicis:muſicis, Melos cantum ſuauem ſignificat. Pagina. 60.ve.2. proreta:proræ gubernator. ve.9.Minciadum,Mantuanorum,à Mincio flumine. Pag. 61.ver.8. baiulus, qui aliquid geſtat,hic geſtauit Chriſtũ,ſed puto,poſuit pro nutricio,ut ait Diuus Hieronymus. ver.12. Nilotica: Aegyptia,à Nilo fluuio. Pagin.62.ver.2.alumnos:qui aluerunt. Pag.63.ver.9.uertentibus: uoluentibus. ver.17.Caſinum:hinc Monachi Caſinenſes appellantur. ver. ulti. Soractis: mons vrbi uicinus, quo diuus Syluester ſeceſſit,à quo hodie nomẽ habet: hic olim colebatur Apollo. Pag.64.ve.2. progeniem:Chriſtũ. ver.10.Phœbo ab iſto:ab iſto die. verſ. ult.Leuctra:opidũ Bœotiæ,ubi Lacedæmonii ab Epaminunda uicti. Pag.65.ver.prim.cuneum: cohortem,id eſt,multitudinem. ver.4.haſta:quam gerit. ver.14.Delta:tres ſtellæ triangulum facientes, & figuram literæ Græcæ, cui nomen Delta. Hoc ſidus ſupra caput Arietis Mercurius ſtatuiſſe exiſtimatur. verſ.15. philomela, quæ & luſcinia. verſ.ultimo.

menſis primi.ante Numam annus à Martio menſe ſumebat initium. Pag.68.ver.2.Quod Venus: Aprilem quidam dictum uolunt ab Aphrodite, quæ Græcis eſt Venus. ver.14. flu.duobus: Ticino & Addua.

Pag.69.ver.4.Nilig.hydros:ſerpentes Alexandrinos.i.Arrianos: Nam Arrius fuit presbyter Alexandrinus. Alexandria uerò vrbs eſt prope Nilum. ver.6. ſaxificæ: Meduſa,ut eſt in fabulis,homines uertebat in ſaxa. ver.11. Theudoſium, pro Theodoſium, more Græcorũ. ver.12 Indugredi, pro ingredi: ex Lucretio. Pag.71.ver.4. flagitante: prima in hoc verbo producitur ab aliis. ver.11.Pleiadum:hæ virgiliæ dicuntur à nobis. ver.13. Dionæi: Venus dicitur Dionæa à Dione matre, ſed hic menſis à Venere nomen habet. Pag.72.ver.3.Grad iuo:Marti.ſic Georgium appellat. ver.12.œagrida:Threiciam.Oeagrus Thraciæ eſt fluuius. ver.13.reno.Perſea.i. fecit quod Perſeus,qui Andromeden ceto expoſitam liberauit.lege Ouidium in quarto Meta. Pag.73. ver. 12. Nabathæa:populi ſunt iuxta Arabiam. ver.19.canes ſtyg. furias. Pag.75.ver.14.Carni.Populi Venetiæ:quorum metropolis Aquileia. ver.18.Phariis:Pharos inſula Aegypti contra Nili hoſtia. ver.19. rudente: fune. Pag.76.ver.primo.litanea:ſupplicatio. Pag. 76.ver.11.tua membra:redit ad diuum Marcum. ver. 12. mœnia gentis.id eſt vrbem Venetias,quæ circumnatat Proteus,hoc eſt,deus marinus, dũ ſe exonerat, id eſt,dum mare creſcit. Pag.77.ver.primo.aurum: theſaurum ſancti Marci appellant. ver.14.calices: calyx per y,ſignificat florem nondum apertum,ſignificat etiam baccam roſæ,& omne germen. Ibid.Apis innuba:caſta & pudica,à complexu venereo recentem a-

gnoſcunt,atq; illum ſicut hoſtẽ inſectantur inquit Aelianus: Apum coitus viſus eſt nunquam inquit Plinius quem lege libro xi.cap.xvi. verſ.ult. Iouis prof. Plutonis. Pag.78.ver.10.pro canis Icarii: procyon hoc ſidus dicitur à Græcis,quòd ante maiorem canem oriatur.fuit hic canis Içari nomine Mæra,qui Erigonæ filiæ cædem patris indicauit:lege Hyginium in Arcto phylax:nomen non habet hoc ſidus apud Romanos, niſi caniculam hāc velimus intelligi, hoc eſt minorem canem,vnde caniculares dies, quibus ſunt calores intolerabiles. Pag.79.ver.9. Iſacidas:Iudæos,ab Iſac. Pag. 80.ver.15.cerita:furens,inſana. Ceriti dicebantur furore Cereris correpti. verſu.18.bombo:ſonitu. ver.ult.ſpicula:tela. Pag.81.ver.5. Orpheu:qui cantu feras retinebat. Ibid. Amphion: huius lyræ harmonia ædificatos aiunt muros Thebanos,ſaxis ſponte inſilientibus. Ibid. Arion:qui cantu ſuo traxit ad ſe delphinos,ab vno quorum, cum ſe præcipitaſſet in mare,exceptus in Laconiam delatus eſt incolumis. ver.10. Phrygii: Phrygia muſica improbatur, utpote effœminata. ver.16.melicam:muſicam,ſic puto legendum,non medicam. Pag.82.ver.11. Terei:Philomela ſtuprata à Tereo ſororis coniuge in luſciniam eſt cõuerſa. Soror Progne in hirundinem. ver.17.cælo: aëre. Pag.83.ver.primo.nuda:qua homines nudi incedunt,& ipſa nuda pingitur. ver.4.lanigero: ariete. ver.17.cyatho,pro uino:id quod continet,pro eo, quod continetur. Pag.84.ver.12.cronii:mare concretum hoc quidam appellant:in ſeptentrione eſt:Plinius in vi.c.xvi.in fine. ver. 14. ſemeſtri:De nocte ſex menſium Plinius & alii. Pag.85.ver.5.Arctico: ſeptentrionali propter vrſam ſidus, quæ græcè arctos di

citur ve.6.Riphæi:mons eſt Scythicus. Ibid. Sauro: Sarmatæ:hi ſunt in Scythia. Ibid. Thermod. Thermodon fluuius Cappadociæ, Amazonum nomine celebratus. ve.8. Pontum & Cappad. regiones notiſſimæ in Aſia. Ibid. Bebrycis:Myſiam coluere Bebryces, inquit Strabo:hanc Bithyniam Solinus appellat.

Pag. 86. ver. 13. patrium, in Tyberim:uictus fuit ad pontem Miluium. ver. 17. rudere: materia dirutorum ædificiorum. Pag. 87. ve. 15. oliui:olei. Pagin. 88. ve. primo. Latinam, quæ fert in Latium. ve. 11. Diomedis:Sipontum. ve. 13. Gargani: mons Apuliæ. Pag. 89. ve. 7. Auſtrum:peſtilens eſt uentus:flat à Meridie. Pagin. 91. ve. 5. nomen cla. Michael ſignificat quis ut deus:uel ut iſte dominator:uel domus Dei:uel domus exercitus. Pag. 92. ahenis, id eſt armatis. ve. 9. alipedem:uelocem, quaſi alatos pedes habentem. Pag. 93. ve. 3. remanſit, id eſt, depoſuit priſtinum Placidi nomen, & dictus eſt Euſtachius. ve. 6. ſexu repulſo id eſt mutata ultima ſyllaba a, quæ terminatio fœminis conuenit: nam Theopiſtus, non Theopiſta dicebatur. ver. ult. Epiri:regio eſt iuxta Achaiam. Pa. 94. ve. primo. Iro:mendicus eſt apud Homerum. ver. 2. pendere naulum, ſoluere mercedem, quòd uectus eſſet naui. ve. 3. Veneris:uoluptatis venereæ. Ibidem Nauarchus:nauis dominus. Pagin. 96. ve. 9. linguas al. id eſt, cum potus diſertos facit & loquaces. ver. 10. Ambraciam:urbs in Epiro. ve. 12. Leucatæ:promontorii Epiri. ve. 18. ſucceſſor:Hadrianus Imperator. Pag. 99. ver. 2. Oliuæ:palla. repertæ à Pallade in certamine, quod illi fuit cum Neptuno: ſignificat autem Montem oliueti. ve. 5. rei iſt. ergo. i. cauſa. ve. 15. Cyprigenæ:Veneris à Cypro:agit hic de planetis. Pa.

100·ve.4.ſigniferum:zodiacũ· Pa·101·ve.2· colubri, ſerpentis,cui quia paruerunt primi,ut loquũtur,parentes exularunt· ve·8·cælituũ:additur u more poëtico · ve·5·Ocnigenis:Mantuanis,Ocnus filus fuit Mãtus, qui à nomine matris condidit Mantuã. Pa·102.ve· 17.Mantò:Mantua· Pag·103·ve.12.baubari:latrare, à canum uoce· ve.penul·pneumatis:ſpiritus· Ibid. chariſmata:chariſma gratiã ſignificat· Pag·105·ve· primo.Babylonia:dum ædificaretur turris Babylonica à gigante Nemrot,orta fuit diuerſitas linguarũ,lege in primis diuũ Aug.de Ciuit.dei.libro xvi.ca.iiii. ver·10·Iberus,Hiſpanus. Pag.107.ve.8.renidentes, ſplendentes. Pag·109.ve.2. nomen, nomen dei ſactum quatuor vocaliũ apud Hebræos celebre,quod tetragrammaton dicitur,uidelicet Adni, ſignificat autẽ dominũ noſtrum, ſcribitur autẽ his literis iod י he ה vau ו he ה ve·3·carentia voce,quia ineffabile dicitur, ἐκφώνητον græcè. Pagin· 110·ver·6·Romæ: Cum Romani hoſtium urbem capere uellent,certo carmine Deos tutelares euocabant:Hinc ipſi & Deum vrbis,& Latinum nomen ignotum eſſe uoluerunt· Macrobius in.iii.Saturn·Plinius in xxviii·cap.2· Solinus in principio,& alii· ver.8·ſubornandis: promittebant enim diis, quos euocabant, ampliorem apud ſe cultum , ut inquit Plinius. ver.9. nidoribus: ſacrificiis hoc in loco· Pag·111·ver·primo Cerialis,à Cerere inuentrice. Pag·112·ver.ult·azyma:ſine fermento· Ibidem Pelaſgi:Græci. Pag·113·ver·primo: ſacra,legendum ſacri· ver· 9. Erinnys: furia· verſ· 10. Cui lana,Mediolanum , lege in ſuperioribus , vbi de Diuo Ambroſio agitur · Pag·114· ver· 8. Lychnos: lucernas, lampadas· ver·14·Neſtoris:hi Neſtoriani dicti ſunt·

Pag.116.ver.8.locuſta:animali. ver.9. Siceram: a-
trem ſignificat potionem ſicera ebrietatem inducens:
originis eſt hebraicæ. ver. 11. Orgia: ſacrificia. ver.
17. prognoſtica:nam Ioannes ſignificat Domini gra-
tia,vel dei donum à domino datum. Pag.117.ver.
2.ab offico:baptiſta enim ſignificat eum qui baptizat.
ver.9.Chriſtum,legatur Chriſtus: alludit ad Euange
lium. Pag.118.ver.2. Agarena: Saracena, ab Agar
ancilla Abrahami,poſtea à Sara Saraceni. ver.4.he
liades:& hic & alibi Carmelitas intellige ab Helia.
ver.11.viroſa acon:venenoſa:aconitum verò venenum
ab herba infami. ver.ultim.baſim,ſuſtentaculum.
Pag.119.ver.2. clauum: temonem, gubernaculum.
ver.3.Graio:cepha eſt Syra potius dictio, & ſignificat
petram,vel firmitatem. ver.17.ægæum mare,ubi cy-
clades inſulæ,à circulo, quòd ſint in cycli formam.
Ibid.Ionium: iuxta Hadriaticum mare. Pag.120.
ver.16.de phlegethonte:ab inferis,à morte. Pa.121.
ver.11.Triptolemo,quem Ceres ſerpentibus alatis im
poſitum miſit,vt orbi terrarum frumenti uſum oſten-
deret:nota eſt fabula. ver.12.matri:à Cerere:lege vel
vnum Claudianum. ver.18.pegaſus:equus alatus.
ver.ul. Geryonen:quem triplicem dicunt,cuius boues
abegit Hercules. Ibid.Antæum, quem palæſtra idē
ſuperatum colliſit. Ibid.Erycem:Veneris & Butæ fi
lium ceſtu ab eodem Hercule interemptū. Ibid. Ery
manthi:aprum Erymantheum,quòd in Arcadiæ mō
te habitaret:hunc ille viuum detulit ad Euryſtheum:
De his omnibus lege in primis Diodorum Siculū in
quinto. Pag.122.ver.primo.Alcides: Hercules.
Ibid.Molorchi:leonem nemeæum.Molorchus fuit pa
ſtor in ſylua nemeæa, qui Herculem ad leonem occi-

dendum venientem ſuſcepit hoſpitio:poeta in Geor. Statius:cæteri. ver.4.faſces ſummitere, id eſt, parere. Publicola populo faſces ſummiſit,id eſt poteſtatē con ſulatem. ver.6.chalybs:ferrum vt ſupra. ver.15. Rhodum:ſentit cū illis,qui credūt Coloſſenſes fuiſſe Rhodios,à ſolis coloſſo ſic dictos,cum Coloſſæ ciuitas ſit Aſiæ. Pag.123.ver.15.maniplos: ariſtarum faſciculos. ver.penul.Tithonides:Tithonus qui ſenio dicitur conuerſus in cicadam. Pag.124.ver.4.aëdon: luſcinia,ſic græcè dicta à canendo. ver.6. Proſerpina: luna. ver.10.panchæa: à Panchaia regione Arabiæ thurifera. Pag.125.ver.primo.enthea:diuina. ver.16.loculos:pyxidem. Ibid.amomi:arbor eſt: lege Plinium. Pag.126.ver.9.Catones qui rigidi fuerunt. ver.11.Symplegades:inſulæ ſunt in Ponto:hic pro periculis accipe. ver.12.magneta:accuſatiuus eſt græcus vulgo calamita:tractum à nautis,qui magnete curſum ſuum moderantur,& ſidere quod eſt in polo ſeptentrionali:maior vrſa dicitur helice,ad quam Græci nauigant:minor cynoſura,ad quam Phœnices. ver.15. diſpeſcuit:pro eripuit poſitum,vel diſſipauit: quid propriè ſit diſpeſcere docet Feſtus. ver.18.toruum:torue ver.19.tenus ore:vſq; ad os. Pag.127.ver.4.pyxide:vaſculo è buxo. ver.17.alabaſtro pro vnguento. Pag.128.ver.5.Cangræna:morbi genus,de quo Plinius. ver.15.rhomphæis:gladiis. Ibid.pilis:lanceis. Pag.129.ve.2.Phocenſes,id eſt Maſſiliam,quæ ab illis condita fuit. ver.4.cryptis:ſpeluncis. Pag. 130. ver.13. Heſperias : Hiſpanas. Pag. 131. ver. primo Theſſalicis:magicis:hi enim magiæ operam dabant, vnde & dicebantur lunam deducere, ver.7. Alecto: vna ex furiis. Pag.132.ver.2.lupa:meretrix. ver.6.

Mauſolea, à Mauſoli ſepulchro, id eſt iſtud monimentum, Pag. 133. ver. 6. Tagus, fluuius Hiſpaniæ aurifer ut aiunt poetæ. Item betis unde betica. Item Anas Luſitaniæ terminus, hodie uulgo Gaudiana, Thuria autem fluuius prope Valentiam hodie Guadalabiata quod nomen albũ flumen ſignificat. ve.16. ulnas, ulna cõtinet ſex pedes, pes digitos xvi. Pag. 134. ver. primo, Antæus, hi omnes grandi ſtatura fuerunt. ver. 5. Martem, ſic fabulæ, aiunt enim captum fuiſſe à filiis Aloëi uel Neptuni Oto & Ephialte, Homerus in 5. Iliadis & poetæ noſtri, Intelligit ergo Terrigenas, id eſt Gigantes Otum & Ephialtem de quorum proceritate lege xi. librum Odyſſeæ. ver. 7. libro, cortice. ver. 9. ueſtigia, pedes. ver. 11. in armos, in humeros, Pag. 135. ver. 3. Auernum, Diabolum. ver. 19, acernæ, ubi aceres erãt plurimæ, arbor eſt acer, Pag. 138. ver. 14. Lyciã, populi ſunt in Aſia minori. Pag. 139. ver. primo, ſudem: perticã Ibid. contũ, pticã, qua nautæ explorant pfunditatẽ aquaꝝ, Pag. 140. ver. primo. ſcopulo, paruo ſcopo, ver. 9. fontẽ, baptiſma. Pag. 141. ver. 15. ſtipulam, calamum. ver. ult. nebulis ſabæis, thure, quod naſcitur apud ſabæos, Pag. 142. ver. ult. fibro, animal eſt ponticum horrẽdi morſus, lege Pliniũ in viii. Pag. 143. ver. 2. Vro, Tauro ſylueſtri, ver. 4. Arelatica, Arelate urbs in Gallia Narbonenſi, Pag. 144. ver. 7. Gynæceum, hodie monaſterium Monialium, locus eſt ubi mulieres tantum habitant, Pag. 145. ver. primo, à Cæſare, qui ſucceſsit Iulio, lege Suetoniũ & Macrobiũ ubi de menſe auguſto in primo Sat. ver. 10. coſtũ, radix coſti odore eximio eſt, naſcitur in India, frutex alioq inuti

lis,per ſpicam uero ciliſſam intellige Crocum,naſcitur enim in Cilicia,nam Ciliſſa eſt fœmininum à Cilix. ver.14. Theudoſii. Imperatoris. Pag.146. ver.primo Neroneas, qbus Nero Petrum ligauerat. ve. 7. Quirino,Romano. ver.12.Adria.i.Hadriano, ver. ult. Hilaria, Ad octauum Calen. apriles lætitiæ exordium celebrabatur, quem diem Hilaria appellabant quo primum tempore ſol diem longiorem nocte protendit,uerba ſunt Macrobii in primo Saturn. Pag. 147. ver.primo Cyathizando,potãdo. ver.11.magnæ Matris.ſ.Chriſti, ver.18.Hyrcani,à populis Hyrcanis, quod & Caſpium dicitur, Pag.148. ver.5.Exquilio, uno & collibus urbis, Pag.149. ver.10.Fons Cadus, id eſt potabat aquam,Cadus eſt uas. ver.14.penitiſsima. intima, Pag.150. ver.18. lemures,ſpiritus noxios, Pag.152. ver.7.tumulo, colle. ver.18. fibris, extremitatibus ver.19. Epilepſia, morbus comitialis, Pagi.153. ver.5. teſtis Martyr. ver. 12. Decius, Imperator, lege hiſtoriam, ver. 15. Baccata, bacca etiam ſignificat Margaritam, ver. 6. Cymbia, Poculum Cymbæ ſimile, Pag. 155. ver. 5. nomina, Hippolytus, ſignificat ab equis dilaniatum, ver. 6. Romanus, nomen eſt proprium, ver. 11. ſpelæa, ſpeluncas, Pag. 156. ver. 12. Canis, Canicula, ver. 13. Erigone, Sidus eſt, Virginis dicunt, lege Hyginium. Ibidem, coronam, lege Hyginium in corona, Sidus eſt, ver. 14.ſpicæ,nam cum ſpicis fingitur uirgo, ver. 16. ualli qui ſuſtinent uites, ver.17. præla, trabes in torculari. Ibidem.lacus,qui continet muſtum & tranſmittit in dolia, ver.18. Fraxinus, ex qua circuli fiunt quibus cinguntur dolia, Pa.158. ver.prim,ſilentũ,inferorum,

ver.4.œdiponiæ ſphin.ſphinx proponebat ænigma, quidnā eſſet,quod quatuor pedes primo haberet, dein duos,poſtremo tres:ſolus Oedipus hominem eſſe dixit. Ibid.Paradoxa:incredibilia. ver.5. coniectore: vate,interprete. ver.17.Quatuor: quæ dicuntur efflu ere ex paradiſo terreſtri. Pag.159.ver.primo.ſceleri: peccato Adam. ver.5.gentem:Carmelitas. Pagin. 162.Laërtiades:Vlyſſes Laërtæ filius: qui cum viginti annos abſuiſſet, domum reuerſus non cognoſcebatur à ſuis. ver.10.cataſtam:machina lignea eſt,qua ſerui vinciebantur. ver.15.veſpillone:qui cadauera ſepelit.

Pag.163.ver.6. Euphrates:fluuius qui oritur in Armenia. ver.8. Tigrim:& ipſe oritur in Armenia. ver.10.Elamitas:iuxta Sabæam,& Atramitas. Ibi. Indum:flumen. ver.12.Gandaridum: populi Indiæ nouiſſimi. ver.15.Lycaonia:lege Plinium libro.v.c. xxvii. Pag.164.ver.8.murice:purpura. Ibid.byſſo: lino ſubtiliſſimo. ver.12.Iugera:centuria in agris dicta eſt à centum iugeribus,ſed mox duplicata nomen retinuit. Pag.166.ver.4.nyctimenæ: noctuæ. ver. 8.Capricornia:ultra Capricornum. ve.9. antarcticus. regio meridionalis, Pag.167 ver.19 cancer: ulcus notiſſimum. Pag.168.ver.16.centum cellarum:de hoc loco Plinius in Epiſtolis prope finem ſexti ad Corelianum. Pag.169 bifido am.quam mitriam vulgo dicunt. ver.9.pedum:virga Epiſcoporũ. ver.14.Graiis: hi ad urſam maiorem nauigant, quæ diciturHelice, Tyrii uerò,hoc eſt Phœnices ad minorem,quæ cynoſura:lege Hyginium. ver.18.Iberum:Hiſpanum. ver.19.Gætulica:regio in Aphrica nota eſt Gætulia.

Pag.172.ver.8.apoſtata:Iulianus. Apoſtata dicitur, qui deſerit, quod defendendum ſuſceperat: hic verò

defecit

defecit à Chriſto. Pagin.175.ve.10.Idalii, mons in Cypro. ver.16.ſuperant,ſuperſunt. ver.18. ſexto, id eſt octauo die ſeptembris. verſ.19.melos, cantum. Pag.176.ve.18. Arſinoën, omnes hæ ſunt urbes Cypri,Temeſen uerò in Cypro non inuenio, ſed in Italia:Tamaſſus quidem in Cypro eſt, quæ Tamaſeos dicitur à Stephano.ver.19.Gortynia,Cortyn, Cnoſos & Cydonia,urbes in Creta.Pag. 177.v.3.Mycenas,urbs Peloponeſi,ubi Pelopidæ regnarunt. ve.17.ſagittæ, Sagittarius. ve.18.hœdus: duæ ſunt ſtellæ, quæ hœdi dicuntur, in ſiniſtra manu Heniochi:horum exortus tempeſtates excitat, & inter horrida ſidera numerantur. Pag.178.ve.6. Salmoneus, filius Aeoli non regis uentorum,ſed alterius,qui regnauit in Elide:habes hæc in ſexto Aeneidos. ver 16.Heracleus: aliter hanc hiſtoriam Pomponius Lætus in Heraclio Imperatore de cæde Coſroë. Pag.179.ve.13. Teloniaco, telon ſignificat publicanum. ver.ult.annales, hiſtoriam,Euangelium. Pagin.180.verſ.10. Syene, Vrbs Aegypti iuxta Nilum & Aethiopiæ, ut inquit Stephanus. ver.11. Meroën,inſula eſt in Nilo, & urbs in Aethiopia. ver.12.horizon,cæli terminus,Solſtitii die medio nullam umbrã ſol iacit in urbe Syene, puteus'qꝫ totus illuminatur. Pagin.182. ver. 6. pedicas, laqueos. Ibid. Erycina, Venus. ver. 15. Atlantides, Pleiades,vel Virgiliæ Atlantis filiæ, ſeptem ſunt ſtellæ in Tauro. Pagin.183.ve.11.paſſis,patentibus. Pag. [illegible]5. ver.2.Stridone,urbs in Dalmatia. verſ. 10. auro,quo [illegible]pius aurum arſit, proficit ad bonitatem. Pagin.186.ver.9. Ethnica,Gentilium. ver.14.Sinaicam,in Sina monte Moſi traditam. Ibid.Vatum an. id eſt libros prophetarum. Ibidē.Saulea,id eſt libros

Regum. Pag.187.ve.4.diſcuneata,cuneo diſciſſa.
Pag.188.colocynthas,cucurbitas agreſtes. ver. 10. Stimphalica,aues ex Stimphalio lacu in Arcadia expulit Hercules.Diodorus in v. v.11.claua, alludit ad clauam Herculis. Ibid.decernis,certas. Pagin.190. ver.2. Vmber,ex Vmbria regione Italiæ notiſſima. ver.3.pannoſus,ueſte uili opertus. Pag.191.ve.2.ſalignas,è ſalice. ver.12.bicorporis,Centaurum ſidus. Pag.192.ver.2. Achæis,Græcis. ve.18. Iconicæ, id eſt tabulæ,ubi icon,id eſt imago Chriſti picta erat. ver. 19.Exleges,ſine lege. Pag.193.ve.10.elephantiaſin, lepram. Pag.194.uer.16. Dipſadas: dipſas ſerpens, minor uipera,ſed uiolentior,morſi conficiuntur ſiti, & rumpuntur nimio potu,à ſiti nomen habet,lege Aelianum. Ibid. Iaculos,ſerpentes ſunt,qui cum conſcenderint arbores,ſe iaculantur in prætereuntes, lege eundem. ve.16.Natrices,ſerpentes ſunt. Pag.196.verſ. 14.luxata,ſoluta. Pag.197 ver.16 parenti, quam Cybelem dicebant,& magnam deorum matrem & Rheam. ve.ult.pantheon,omnium deorum,M. Agrippa Auguſti gener hoc templum ædificauit. Ibid.Phoca Imperator Ro.qui Mauritium imperio & uita priuauit,qui conſtituit, ut Romana Eccleſia eccleſiarum omnium eſſet caput. Pag.198 ver.8 geniale,genio id eſt uoluptati aptum. ve.12 vtres,quibus ut poetæ aiunt,includit uentos. ver.ulti.Dindyma , mons eſt in Phrygia Dindymus,ubi colitur Cybele. Ibidẽ. coniux,Saturnus,uir & frater Opis,quæ etiam Cybele dicitur Pag.199 ve.primo, Ianiculi, mons urbi additus transtyberinæ regioni imminens. ver.2 Ideos: nam in Ida monte Cretæ dicitur ſepultus Iupiter. Ibidẽ. Cythera,inſula iuxta Cretam, quo primum uecta dici

tur Venus: alta eſt epithetum Virgilianum. ve.3. Samum, ubi Iuno adoleuit, & nupſit Ioui. Ibid. Cyllenia luſtra: luſtra ſunt ferarum cubilia: Cyllenus mons Arcadiæ, ubi nutritus fuit Mercurius, quamuis alii aliter. ve.4. Delphos, urbs in Phocide iuxta Parnaſſum terræ umbilicus. Ibid. Aetnam, ubi fabrilem artem cum Cyclopibus exercet. ve.5. Latone, Diana in Delo nata inſula in Aegæo mari. v.7. Actæos, Atticos, eſt enim dea tutelaris Athenienſium. Ibid. Rhodopeia. Rhodope mons Thraciæ, ubi dicitur Mars natus. verſ. 8. Dircæos, Bacchus Thebanus fuit, Dirce fons Thebanus. Ibid. Euan, Bacchus. ver.11. cunei multitudo, pæana canētes, id eſt hymnum. Pa.200 ver.3. ſenex, Arctophylax, ut puto, dictus quod ſit cuſtos Arcti, hoc eſt vrſæ, ſenior dicitur à Germanico, lege Hyginium. verſ. 4. Arcturus ſtella clara in zona Bootæ, lege eundem. Ibid. Cycnus, olor, ſidus eſt, de quo idem. ver.13. ſtiria, aqua frigore concreta, & pendens. Ibid. hyali, uitri. ve.17. incano, ualde cano. ve.19. pituita, catharro. Pag.201. ve.2. Aemo. ſagit. Aemonia Theſſalia eſt, ab Aemone patre Theſſali, hunc Sagittarium quidam aiūt eſſe Chironē Theſſalum. ver.7. Sabarienſis, de Sabaria Plinius in tertio, ubi de Noricis. ver.16. catechu. inſtructus, participiū à uerbo κατηχέομαι Pa.202. ve.9. Enyo. Bellona, dea belli. ve. 13. Pictauenſe, hos Pictauenſes Pictones aiunt olim dictos, hodie Poictiers, Aquitaniæ ciuitas t. Ibidem. Hilarius, de Hilario Diuus Hieronymus in catalogo. Pag.203. ve.3. Turonenſe, Turones in Lugdunenſi ſunt Gallia, hodie Tours. v.12 relinūt, aperiūt. v.14. lyæo, Baccho. vinalia, hāc celebritatē dixerūt antiqui ix. cal. Martii deguſtādis uinis

inſtituta,hæc erant priora:altera agebantur ad xii. Calend.Septemb.Plinius in xviii.& Varro duobus in locis,& Feſtus in totidē,& Oui.in faſt. Ibid.pithægia, πίθος,dolium ἀνοίγω aperio. Pag.204.ve.14.Palladis artes,nere,& texere. ver.15 Serum,ſericum. ve.16 Arachnen,hæc fuit perita texendi: fabula eſt apud Ouidium. ver.18.Pallia,hæc multitia dicebantur, polymita græcè. ve.19. plumare,pro acu pingere poſuit, ver.ult.leuitis,id eſt aſſumptis. Pagi.205. peregrinas,græcas. Ibid.ſophiamq́ Academ. id eſt ſapientiam & philoſophiam ab Academia Platonis ab Academo heroe ſic dicta propè Athenas. ve.5.Scita,decreta ſunt,hic pro ſcientia uel præceptis. ve.9.per Perſica,id eſt docuit hiſtorias peregrinas. ve.15.adytis ex reconditis Græcorum hiſtoriis. Pag.206.pubertatis ad annum,duodecimum. ver.3.emporium, locus ubi merces uenduntur. ver.19 Iſidis,Deæ. Pagin.207 Hecatomben,ſacrificium centum boum, ſic Dores, id eſt Græci appellabant. ve.8.chaos,tenebras,id eſt carcerem. ver.10.Rhetoras,facundiſſimos uiros. ve.13. uapor,cometem intelligit. Pag.208.ver.18. pluuialia,quia plerumq́ pluit. Pag.209.v. 5,Pelopis, Peloponeſum. verſ.7. propter radios. ver.8. Sparta, hæ omnes urbes ſunt in Peloponeſo, uti etiam Alpheus Arcadiæ uel Elidis fluuius. verſ.10. Corinthus, urbs Achaiæ in Iſthmo,id eſt terra anguſta in principio Peloponeſi,inter mare Ionium & Aegæum. ve 13.Lucinam,quam inuocabant parturientes. Pag. [illegible] primo.Patras, urbs Achaiæ in Pelop[illegible] Peloponeſo. ve.2.Aetolas:Græcas:ab Aetolia, quæ iuxta Epirum eſt & Acarnaniam. ver. 6. ſteminate, genere. ver. 17. lictore,ſatellite. Pag.211.ver.7.Ci

lices, qui ſunt iuxta Pamphiliam in Aſia. verſ. 10. Tmolus mons Lydiæ croco florentiſſimus. ve. 11. litoreas, quia naſcuntur in litoribus. ver. 12. Pataræus, Patara urbs eſt Lyciæ in Aſia. Nicoleos autem nominatiuus eſt atticus. Pagin. 213. ver. 3. Cliò, Muſa. ver. 6. Nicoleo, genitiuus atticus eſt verſ. 12. Tilia, hæc pete ex hiſtoria. Ibidē. Triuiæ, Dianæ. verſ. 16 Cereris, frumenti. Ibid. Pharias, Aegyptias, à Pharo inſula iuxta Alexandriam. Pag. 215. ver. 5. foros, tabulata nauium, uel locus in naui apertus, iter perambulantibus præbens. Pagin. 216. ver. 6. captum, Capricornum. verſ. 12. contortus, ſidus eſt ſic formatum lege Hyginium. ver. 13. Piſcis ſidus eſt, ſic Lyra Orphei Thracii, qua placauit inferos cum peteret Eurydicen coniugem. ve. 15. Delphin, item ſidus. Pag. 217. ver. 5. Eleuſinæ, Cereris ab Eleuſine: populus Atticæ ex tribu Hippothoontis: in his ſacris adhibebantur calathi, id eſt quaſilli, & ciſtæ, in quibus virgines ſacra capite deferebant. res eſt notiſſima. ver. 6. Perſephones, Proſerpinæ. ver. 15. Daphne, quæ in laurum conuerſa eſt: Dryope autem in loton: Myrrha in arborem ſui nominis: ſorores Phaëthontis in populos: Cuidium lege. Pag. 219. ver. 4. Hellas Græcia. verſ. 10. Medigenas, Medos. ver. 16. ſchemate, forma. Pag. 220. ver. 2. ruber, id eſt mare rubrum in ſinu Perſico. Ibidem. ad Auſtros, ad meridiem. ver. 5. diſcis, menſis. [illegible] er. 18. fera Martis, quia Marti dicatus eſt lupus. [illegible] ns, caprea. Pagin. 222. ver. 15, ære, ſtatua ærea, [illegible] 20. ver. ult. ſubuerſo ſole, id eſt, proſtrato templo ſolis. Pag. 223. ver. 4. ter. ſic quidam legunt apud Suetonium. pace autem parta claudebatur hoc templum, hæc pax præceſſit aduentum Chriſti, lege

Bedam in Chronicis. ver.ult. Cancer, unum è duodecim ſignis. Pag. 224. ver. primo, Delta. de hoc alibi. Pag. 225. ver. 18. cortinam, vnde reddebantur oracula, lege Seruium in. iii. Aeneid. Ibid. Tripodas, menſas trium pedum, quas conſcēdebant Phœbades reſponſuræ. Pa. 227. ver. 19. Corycios, à monte Ciliciæ. Ibidem. Hymettia, à monte Atticæ. Pagi. 228. verſ. 2. ſis bonus, propitius. ver. 6. alueolum, tabulam luſoriam: cubi autem ſunt teſſeræ. Pagin. 229. ver. 4. Iſacide, Iudæa, hic poſtea fuit diuus Paulus.

Pag. 231. ver. 11. abyſſum, aquam quæ finem non habet. ver. ult. à Cratone, Ex hiſtoria hoc eſt. Pag. 232. ve. ult. margaritas, penultimā corripit propter metrum. Pag. 233. ve. primo. chryſolythos, lapis ab aureo colore, vnde nomē habet. Ibid. carbones, qui anthaces græcè, pyropos etiam lapides, ab igne. ve. 12. & quod erat. i. templū Epheſiæ Dianæ, inter ſeptē miracula connumeratū. ver. 15. aconita, venenū. Pa. 235. ver. 10. ſic fama eſt, tradit hoc Macrobius in Satur. 2. ve. 11. infans, filius Herodis, vnde Auguſtus dicebat, melius eſſe porcum Herodis fuiſſe, q̃ filiū. Pa. 236. ver. 12. Soracte, mons prope vrbem, qui hodie dicitur ſancti Sylueſtri. ver. 13. Albula Tyberis. ver. 19. tyrannos, Liciniū, quem interfici iuſſit Theſſalonice: & Maxentiū à Tyberi abſorptum. Pa. 237. ve. 11. Romam, id eſt Conſtantinopolim in Thracia, vbi eſt anguſtum mare. i. Boſporus. ve. 13. Chalcedonis vrbs Bithyniæ, quæ cæcorū vrbs dicebatur. ver. [illegible] populi iuxta Pontum.

FINIS.

*Bone lector, hæc pauca errata, quæ per incuriam opificum librariorum in hiſce Faſtis contigerunt, ſic corrigito.*

Pagina. 21. ver. 10. lege. Chriſte tuas, & terga.
Pag. 38. ver. 13. præuertere.
Pag. 69. ver. 3. Lernæa.
Pag. 73. ver. 12. Nabathæa.
Pag. 113. ver. primo lege. ſacri.
Pag. 117. ver. 9. Chriſtus.
Pag. 136. ver. 3. quo. ſine accentu.
Pag. 149. ver. 17. quem uel furibunda.
Pag. 160. ver. primo. minus.
Pag. 167. ver. 6. lege ſolennia.